

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2010

Bc. Martina Pešoutová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Role veřejné správy mezi ochranou člověka a ochranou přírody

Bc. Martina Pešoutová

Diplomová práce

2010

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav veřejné správy a práva
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina PEŠOUTOVÁ**

Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**

Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**

Název tématu: **Role veřejné správy mezi ochranou člověka a ochranou přírody**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

- přístup k ochraně přírody
- principy regionálního rozvoje v území se zvýšenou potřebou ochrany přírody a krajiny
- územní management v územích se zvýšenou potřebou ochrany přírody a krajiny
- případová studie Broumovsko

Rozsah grafických prací: —
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- MEDEK, František. Ekologie a urbanizovaný prostor. 2.vyd. Praha : ČVUT v Praze, 2005. 140 s. ISBN 80-01-03294-9.
MOUČKA, Jiří, OBRŠÁLOVÁ, Ilona. Enviromentální management. 1. vyd. Pardubice : Univerzita Pardubice, 1999. 92 s. ISBN 80-7194-235-9.
PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha : ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
OPPLOVÁ, Marta. Životní prostředí měst a regionů. 1. přeprac. vyd. Praha : Vysoká škola ekonomická, 1996. 224 s. ISBN 80-7079-043-1.
STEJSKAL, Vojtěch. Úvod do právní úpravy ochrany přírody a péče o biologickou rozmanitost: právní stav k 1.1.2006. Praha : Linde, 2006. 591 s. ISBN 80-7201-609-1.
ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. Teoretické přístupy k regionálnímu rozvoji. 1. vyd. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2007. 129 s. ISBN 978-80-7395-0.
Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
<http://www.broumovsko.ochranaprirody.cz>
<http://www.mzp.cz>
<http://www.nature.cz>

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Vladimíra Šilhánková, Ph.D.
Ústav veřejné správy a práva

Datum zadání diplomové práce: 29. června 2009

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2010

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

Ing. Robert Baťa, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 4. srpna 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30.4.2010

Martina Pešoutová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. Ing. arch. Vladimíře Šilhánkové Ph.D. a Mgr. Michaelu Pondělíčkoví za jejich čas věnovaný mé diplomové práci a za jejich cenné rady a připomínky, kterými přispěli k jejímu vzniku.

ANOTACE

Tato diplomová práce se zabývá problematikou hledání rovnováhy mezi ochranou přírody a krajiny a ochranou obyvatelstva žijícího v chráněném území. Práce je zaměřena na roli veřejné správy mezi ochranou člověka a ochranou přírody. Prostřednictvím výkonu státní správy Správou chráněné krajinné oblasti (CHKO) Broumovsko a Správou chráněné krajinné oblasti (CHKO) Žďárské vrchy je zhodnocen vliv existence chráněných území na regionální rozvoj v území se zaměřením na investice, podnikání, územní plánování a turistiku. Současně je porovnávána činnost dvou podobných chráněných krajinných oblastí s cílem zjistit, zda je zde výkon státní správy shodný nebo odlišný.

KLÍČOVÁ SLOVA

ochrana přírody a krajiny, regionální rozvoj, chráněná krajinná oblast (CHKO), správa chráněné krajinné oblasti, výkon státní správy v ochraně přírody

TITLE

Public governance between human and environment protection

ANNOTATION

This thesis deals with finding a balance between nature conservation and landscape protection and the population living in the protected area. Work is focused on the role of public administration between the protection of man and nature conservation. Through the power of government administration of the protected landscape area Broumovsko and managing protected landscape area Žďárské vrchy is the influence of the existence of protected areas for regional development in the area, focusing on investment, business, urban planning and tourism. At the same time is compared to similar action by two protected landscape areas in order to determine whether there is a state administration that are identical or different.

KEYWORDS

nature and landscape protection, regional development, protected landscape area, management protected landscape area, the state administration in nature conservation.

SEZNAM

ÚVOD	- 10 -
HISTORIE OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY	- 11 -
<u>1 PRINCIPY REGIONÁLNÍHO ROZVOJE V ÚZEMÍCH SE ZVÝŠENOU POTŘEBOU OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY</u>	- 13 -
1.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	- 13 -
1.1.1 POJMY REGION A REGIONÁLNÍ ROZVOJ	- 13 -
1.1.1.1 Územní plánování a regionální rozvoj	- 14 -
1.1.1.2 Strategické plánování a regionální rozvoj	- 15 -
1.1.1.3 Ekonomické (finanční) plánování	- 15 -
1.2 REGIONÁLNÍ ROZVOJ VE ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍCH	- 16 -
1.2.1 SOUVISLOSTI STANOVENÉ ZÁKONEM O OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY	- 16 -
1.2.1.1 Závazné stanovisko orgánů ochrany přírody	- 17 -
1.2.1.2 Souhlas orgánů ochrany přírody	- 18 -
1.2.2 SOUVISLOSTI STANOVENÉ ZÁKONEM O ÚZEMNÍM PLÁNOVÁNÍ A STAVEBNÍM ŘÁDU	- 19 -
1.2.2.1 Proces územního plánování	- 19 -
1.2.2.2 Stanoviska dotčených orgánů	- 20 -
<u>2 PŘÍSTUP K OCHRANĚ PŘÍRODY</u>	- 21 -
2.1 SOUČASNÝ PŘÍSTUP OCHRANY	- 21 -
2.2 SYSTÉM OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY V ČESKÉ REPUBLICĚ	- 22 -
2.3 CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST	- 23 -
2.3.1 ORGÁNY OCHRANY PŘÍRODY NA ÚROVNI CHKO	- 23 -
2.3.2 ZÁKON O OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY	- 25 -
2.3.2.1 Novely Zákona do roku 2004	- 26 -
2.3.2.2 Novela související se vstupem České republiky do EU	- 26 -
2.3.2.2.1 Evropsky významné lokality	- 27 -
2.3.2.2.2 Ptačí oblasti	- 27 -
2.3.2.2.3 NATURA 2000 a CHKO	- 28 -
2.3.2.3 Úplné znění zákona o ochraně přírody a krajiny	- 29 -
2.3.2.3.1 Novela z roku 2008	- 29 -
2.3.2.3.2 Novely z roku 2009	- 29 -
<u>3 ÚZEMNÍ MANAGEMENT V ÚZEMÍ SE ZVÝŠENOU POTŘEBOU OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY</u>	- 32 -
3.1 ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY	- 32 -
3.2 ÚZEMNÍ PLÁNY V CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI	- 33 -
3.3 STRATEGICKÉ PLÁNY V CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI	- 34 -
3.4 PROCES SEA V CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI	- 34 -
3.5 OCHRANNÉ PODMÍNKY CHRÁNĚNÝCH KRAJINNÝCH OBLASTÍ	- 35 -
3.5.1 OCHRANNÉ PODMÍNKY MALOPLOŠNÝCH ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ	- 36 -
3.6 PLÁNY PÉČE O CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI	- 38 -
3.7 ZÁVĚR K TEORETICKÉ ČÁSTI TEXTU	- 38 -

4	OBECNÝ POPIS VYBRANÝCH CHKO	- 42 -
4.1	CHKO BROUMOVSKO	- 42 -
4.2	CHKO ŽĎÁRSKÉ VRCHY	- 46 -
5	PŘÍPADOVÁ STUDIE BROUMOVSKO	- 49 -
5.1	SPRÁVA CHKO BROUMOVSKO	- 49 -
5.1.1	PLÁN PÉČE O CHKO BROUMOVSKO	- 49 -
5.1.1.1	Stavby, stavební zóny, plochy pro výstavbu	- 50 -
5.1.1.1.1	Studie krajinného rázu	- 51 -
5.1.1.1.2	Rozšiřování sítí	- 52 -
5.1.1.2	Turistika, rekreace, sport	- 52 -
5.1.2	PROGRAM PÉČE O KRAJINU	- 53 -
5.1.3	VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY V OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY	- 54 -
5.2	ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA	- 55 -
5.2.1	ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY	- 55 -
5.2.1.1	SWOT analýza pro ochranu přírody a krajiny	- 56 -
5.2.1.2	SWOT analýza pro hygienu ŽP	- 57 -
5.3	KONFERENCE „ŽIVOT A PODNIKÁNÍ V CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍCH“	- 58 -
6	ZHODNOCENÍ CHKO ŽĎÁRSKÉ VRCHY	- 63 -
6.1	SPRÁVA CHKO ŽĎÁRSKÉ VRCHY	- 63 -
6.1.1	PLÁN PÉČE O CHKO ŽĎÁRSKÉ VRCHY	- 63 -
6.1.1.1	Podnikání	- 63 -
6.1.1.2	Rekreace, sport, turistika	- 65 -
6.1.1.3	Stavební činnost	- 65 -
6.1.1.3.1	Studie krajinného rázu	- 65 -
6.1.2	PROGRAM PÉČE O KRAJINU	- 66 -
6.1.3	VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY V OCHRANĚ PŘÍRODY	- 66 -
6.2	ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA	- 67 -
6.2.1	ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY	- 67 -
6.2.1.1	SWOT analýza k ochraně přírody a krajiny	- 68 -
6.2.1.2	SWOT analýza Hygiena životního prostředí	- 70 -
6.2.1.3	Celkové vyhodnocení rozboru udržitelného rozvoje území	- 71 -
6.3	ZÁVĚR PRAKTICKÉ ČÁSTI TEXTU	- 73 -
	ZÁVĚR	- 78 -
	POUŽITÁ LITERATURA	- 81 -
	SEZNAM GRAFŮ, OBRÁZKŮ A TABULEK	- 89 -
	SEZNAM PŘÍLOH	- 90 -

SEZNAM ZKRATEK

ČNR	Česká národní rada
ČR	Česká republika
ČSOP	Český svaz ochránců přírody
ČSR	Československá republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
EVL	evropsky významná lokalita
CHKO	chráněná krajinná oblast
LHO	lesní hospodářské osnovy
LHP	lesní hospodářské plány
MF	Ministerstvo financí ČR
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MZCHÚ	maloplošné zvláště chráněné území
MŽP	Ministerstvo životního prostředí ČR
NKP	národní kulturní památka
NP	národní park
NPP	národní přírodní památka
NPR	národní přírodní rezervace
ORP	obec s rozšířenou působností
PO	ptačí oblast
PP	přírodní památka
PR	přírodní rezervace
ÚAP	územně analytické podklady
ÚPD	územně plánovací dokumentace
ÚSES	územní systém ekologické stability
VKP	významný krajinný prvek
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ŽP	životní prostředí

ÚVOD

Americký spisovatel Ernest Miller Hemingway o vztahu člověka k přírodě řekl: „*Jakmile se dostaneme na nějaký kontinent, začne ten kontinent rychle stárnout.*“ [1]
Radikálnější postoj k tomuto tématu zaujal autor stejné doby, anglický romanopisec a humanista Aldous Leonard Huxley, který řekl: „*Vztah moderního člověka k planetě nebyl vztahem partnerů žijících v symbióze, ale vztahem tasemnice trápící psa nebo plísně parazitující na brambore.*“ [1]

Názory lidí na postavení člověka v přírodě se různí. Rozpor, který tu před námi stojí, spočívá ve skutečnosti, že jsme součástí přírody, avšak současně od počátku své existence do přírody zasahujeme a přeměňujeme ji tak, aby nám sloužila k uspokojování našich potřeb. Vytváříme si v ní tak vlastní umělé prostředí. S odstupem času, v důsledku zvýšeného počtu lidské populace, rozvoje společnosti a častějšího narušování přírodní rovnováhy, si někteří lidé začali uvědomovat, že pro zachování života na Zemi je nezbytné přírodu a její prvky chránit. [2, s. 18]

V České republice existuje několik oblastí, které nejsou natolik zasaženy lidskou činností, a proto jsme se je rozhodli chránit. Tato území byla postupně vyhlášena národními parky a chráněnými krajinnými oblastmi se záměrem uchovat nebo zlepšit jejich současný stav. Avšak i v těchto místech jsou vystavena města, ve kterých žijí lidé se svými potřebami a nároky. Mají taktéž právo na rozvoj, jak je tomu u měst v jiných oblastech, nebo by zde měla zvítězit příroda a její ochrana na úkor člověka? Jak se k tomuto problému staví stát a dotčené územně správní celky?

Za cíl této práce jsem si stanovila odpovědět si na dvě výzkumné otázky. Teoretická část by mi měla poskytnout odpověď na to, „Jak je vůbec nastavena ochrana přírody a krajiny v chráněné krajinné oblasti a jak tedy zákony, vyhlášky a předpisy s ní související ovlivňují život a fungování obyvatel žijících v území se zvýšenou potřebou ochrany přírody a krajiny?“ V praktické části této diplomové práce se pak pokusím srovnat CHKO Broumovsko a CHKO Žďárské vrchy, tedy dvě podobná území, za účelem zhodnotit vliv výkonu státní správy v ochraně přírody a krajiny v těchto oblastech prostřednictvím činností jednotlivých vybraných správ CHKO, a jak je jimi v důsledku ovlivňován rozvoj regionu a jak moc ovlivňuje život člověka existence chráněné krajinné oblasti.

Historie ochrany přírody a krajiny

Již v minulosti byla příroda vnímána každou společností odlišně. Například záplavy jsou považovány za přírodní katastrofu, avšak ve starověkém Egyptě byla záplava na Nilu chápána jako pozitivní jev přinášející úrodu. Další katastrofa, jako je výbuch sopky, je současně považována za nádherný přírodní úkaz. Tyto rozličné podoby pohledu společnosti na projevy přírody se dají považovat za první kroky k její ochraně. [3, s. 11]

V různých zemích světa probíhala ochrana přírody s podobným charakterem. Jak je tomu ale u všech historických událostí, v každé zemi s rozdílnou délkou trvání. První náznaky územní ochrany přírody nalezneme již v antickém Řecku, kde si antičtí filozofové a autoři začali všimnout poruch v přírodě. Tato společnost si také velmi dobře uvědomovala hrozbu eroze v důsledku nadměrné těžby dřeva a pastvy. V jiné části světa, Indii, v roce 242 před naším letopočtem byla vydána zákonná ustanovení na ochranu zvířat. Konkrétně na ochranu ryb, zvířat a lesů, včetně vyčlenění zvláštních území, rezervací. V tomto případě lze již nalézt projevy zájmu společnosti o zvláštní, vzácné a nezvyklé přírodní objekty. [3, s. 11]

Pokud jde o území dnešní České republiky, tradice ochrany přírody a krajiny má své kořeny ve středověku, kde nalezneme počátky teoretického základu právní ochrany přírody. První právní akty se vztahovaly zejména k majetku, který byl v té době tvořen také přírodními zdroji, včetně zvěře. Účelem byla právní ochrana proti pytláctví, z velké části se jednalo o nařízení k ochraně lesů a lesních a vodních živočichů. Například okolo roku 1189 vydal český kníže Konrád Ota Statutu Konrádovu, zmiňující ochranu lesů, ačkoliv pouze ve formě opatření proti krádeži dřeva. Obdobně tomu je v Knize Rožmberské z roku 1360. Až právní dokument císaře Karla IV. Maiestas Carolina vzniklý kolem roku 1355 obsahoval prvky připomínající ochranu přírody. Návrh systému feudální správy lesů, včetně stanovených trestů za jeho porušení však nebyl pro odpor šlechty nikdy přijat. Vědomé snahy o ochranu přírody se začínají objevovat počátkem 19. století, v období nastupujícího romantismu. Jedná se o ochranu některých izolovaných přírodních a krajinných prvků a území ve snaze zabránit hospodářskému využití přírodních zdrojů. Na základě aktivit převážně osvícených šlechticů byla zřizována první chráněná území, jež měla uchovat v dosavadním stavu relativně poškozené části přírody. V těchto rezervacích bylo vyloučeno hospodaření a často i přístup člověka. Nejstaršími soukromými

rezervacemi jsou Žofínský prales a Hojná voda, zřízené v roce 1838. O 20 let později byla založena rezervace Boubínský prales. [4], [5, s. 398-402]

V období po první světové válce se ochrana přírody stává součástí náplně práce Ministerstva školství a národní osvěty. V té době se při ochraně přírody také začíná spolupracovat s vědeckými institucemi a vyškolenými odborníky, kteří ve vzájemné spolupráci začali s vyhlásováním chráněných území. Ze spolupráce českých odborníků a politiků vzešel v roce 1956 také první zákon na ochranu přírody, („Kahudův“) zákon České národní rady č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody. Předmětem ochrany byla chráněná území rozlišená zákonem na 6 kategorií, z nichž dodnes platí pouze národní park a chráněná krajinná oblast. Ačkoliv v době, kdy byl zákon přijat, představovala tato právní norma významný příspěvek k ochraně přírody, z dnešního pohledu se nejeví tento zákon jako postačující. Jeho hlavním nedostatkem byla absence sankčního ustanovení, podle něhož by bylo možné udělovat sankce za porušení tohoto zákona. Na základě dlouhodobých žádostí o nový zákon na ochranu přírody byl až v roce 1986 přijat zákon ČNR č. 65/1986 Sb. (tzv. „Sankční dodatek“), který umožňoval ukládat sankce za porušování ustanovení zákona o státní ochraně přírody. O několik let později se již přistoupilo k přijetí nové a moderně koncipované právní úpravy ochrany přírody a krajiny. V roce 1992 byl přijat **zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny**, který zcela nahradil původní zákon ČNR č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody a který je s průběžnými úpravami a novelami dosud platný. [3, s. 14-18] Nedílnou součástí tohoto zákona jsou další dva legislativní předpisy. Jedná se o zákon č. 17/1992 Sb., o ochraně životního prostředí a zejména pak o vyhlášku Ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb., provedení zákona ČNR o ochraně přírody. [6]

1 Principy regionálního rozvoje v územích se zvýšenou potřebou ochrany přírody a krajiny

1.1 Vymezení základních pojmů

Počátkem dvacátého století se v důsledku prudkého rozvoje populace a růstu životní úrovně neobyčejně zvýšil tlak na využití zemského povrchu. To vedlo k potřebě, že se v širších územích začala cílevědomě koordinovat investiční činnost. Tím vznikl nový obor **regionální plánování**, který si kladl za cíl pomocí přesně definovaných záměrů a koordinovaných postupů dosáhnout harmonického rozvoje území tak, aby nebylo narušeno životní prostředí a zároveň bylo dosaženo politických a hospodářských zájmů. První realizované pokusy vedly k nápravě negativně postižených území, kterým díky nekoordinovanému rozvoji průmyslu hrozila ztráta ekologické rovnováhy. [7, s. 5]

V současné době se touto problematikou zabývá zejména **územní plánování**, které si klade za cíl pomocí souboru nástrojů a technik promyšleně rozvíjet území, řešit jeho funkční, provozní a prostorové využití, avšak s ohledem na přírodní, kulturní a civilizační hodnoty v území. [8, s. 93]

1.1.1 Pojmy region a regionální rozvoj

Ačkoliv se termín region používá již delší dobu, stále lze nalézt jeho různá pojetí a vysvětlení, neboť dosud nebyla formulována všeobecně přijatá definice. [9, Teorie regionu, s. 63] Definice pojmu region tak existuje celá řada. Nejobecněji lze region chápat jako nějaké teritorium, velký územní či krajinný celek, který je určitou částí státu. Další definice se odvíjí dle toho, z jakého pohledu na region nahlížíme. Rozlišujeme tak dva úhly pohledu:

- a) fyzickogeografický a
- b) sociálněgeografický.

Podle prvního pohledu se vymezují regiony na základě takových geografických faktorů, jako je poloha, velikost pohoří, toky řek, klimatické podmínky apod. Toto vymezení opírající se o fyzickogeografické znaky bylo používáno spíše v historii, v době osídlování,

kdy právě tyto prvky omezovaly vznik sídel. Druhý pohled vznikl později, až když existovaly technologie, které umožnily tato omezení překonávat a zakládat sídla na základě sociálněgeografických faktorů. Jednalo se o určité charakteristické rysy jako např. hospodářská struktura, rozmístění výroby a obyvatelstva či jejich jazykové a kulturní rozložení. [10, s. 8-9]

Regionální rozvoj lze pak chápat jako určitý proces, kterým se zajišťuje ekonomický a sociální růst regionu. Strategie regionálního rozvoje České republiky pro roky 2007-2013, dokument Ministerstva pro místní rozvoj, definuje tento rozvoj následovně:

*„Pojmem **regionální rozvoj** rozumíme růst socioekonomického a environmentálního potenciálu a konkurenceschopnosti regionů vedoucí ke zvyšování životní úrovně a kvality života jejich obyvatel. V tomto ohledu jde o dynamický a vyvážený rozvoj regionální struktury příslušného územního celku a jeho částí (regionů, mikroregionů) a odstraňování popřípadě zmírňování regionálních disparit. [11]*

Proto, aby se regionální rozvoj vyvíjel tím správným směrem, tedy aby snahy vedoucí k regionálnímu rozvoji vedly k úspěšným výsledkům, se používá spousta metod, technik, postupů a přístupů. [9, Metodologie regionálního rozvoje, s. 171] Zejména plánování jako určitý kvalifikovaný odhad budoucnosti je často požívaným prostředkem ve veřejném sektoru, a to jak na obecní a krajské úrovni, tak i na úrovni státu. V těchto případech jim pak nejčastěji rozumíme tři následující formy plánování:

- územní plánování,
- strategické plánování a
- ekonomické plánování. [10, s. 55-58]

1.1.1.1 Územní plánování a regionální rozvoj

Územní plánování je považováno za základní nástroj pro definování koncepce rozvoje města prostřednictvím územního plánu formulované v závazném předpisu, kterým je zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). [9, Metodologie regionálního rozvoje, s. 172] Jedná se především o proces, který prakticky koordinuje územní složky (funkční uspořádání, městská dopravní a technická infrastruktura, urbanistické uspořádání, stanovování limitů a regulativů apod.) prostřednictvím souboru nástrojů a technik vedoucích k prostorové i časové koordinaci rozvoje osídlení. [10, s. 93]

Stavební zákon definuje cíle územního plánování takto [12, § 18 odst. 1]:

„Cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.“

1.1.1.2 Strategické plánování a regionální rozvoj

V úvodu této kapitoly byl zmíněn pojem regionální plánování, jenž je specifickým případem plánování strategického. Strategické plánování je hojně využíváno územně samosprávnými celky při vytváření představ o jejich dalším rozvoji, neboť strategie určující jak docílit požadovaného rozvoje je nepostradatelná pro ty města a obce, které chtějí obstát ve vzájemné konkurenci. [9, Metodologie regionálního rozvoje, s. 171]

Strategické plánování v České republice je v souvislosti s plánovacími nástroji rozvoje měst poměrně novým pojmem, tudíž pro něj dosud neexistuje žádná právní úprava. Tento druh plánování je zmíněn pouze v zákonech o obcích a krajích a zejména v zákoně o podpoře regionálního rozvoje. [10, s. 59-60] Mezi územním a strategickým plánováním nalezneme, kromě zákonné úpravy, několik dalších rozdílů. Strategické plánování se soustředí na dlouhodobé cíle, s čímž je spojeno, že se často plánuje v podmínkách neurčitého prostředí. Z důvodu neexistence závazného právního předpisu přímo pro strategické plánování lze na jedné straně plánování snadněji přizpůsobit konkrétním místním potřebám, na straně druhé různost obsahu a formy strategických programů brání jejich provázání s okolními obcemi v rámci regionu. Dalším odlišujícím prvkem od územního plánu je ta skutečnost, že strategický plán se ve stejné míře zaměřuje na široký okruh otázek, jakými jsou například oblasti územní, sociální, kulturní, ekonomické či ekologické. Z tohoto důvodu je vhodným předstupněm pro územní plán. [9, Metodologie regionálního rozvoje, s. 172]

1.1.1.3 Ekonomické (finanční) plánování

Ekonomické plánování přímo souvisí s územním a strategickým plánováním, neboť právě ekonomické plány řeší otázku „za kolik?“ lze daný záměr realizovat a „kde vezmeme na daný záměr finanční prostředky?“. Finanční plány – rozpočet a rozpočtový výhled tak musí být s územními a strategickými plány vzájemně věcně i časově koordinovány. [10, s. 109-115]

1.2 Regionální rozvoj ve zvláště chráněných územích

Problematiku regionálního rozvoje v územích se zvýšenou potřebou ochrany přírody a krajiny řeší především zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v návaznosti na jiné dotčené zákony, zejména jde o zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Dalšími souvisejícími zákony jsou [13]:

- zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí,
- zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon),
- zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů,
- zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů,
- zákon Parlamentu ČR č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon),
- zákon ČNR č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu,
- zákon Federálního shromáždění č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon),
- zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů,
- zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybníkářství),
- zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti atp.

1.2.1 Souvislosti stanovené zákonem o ochraně přírody a krajiny

Odlišností regionálního rozvoje v územích se zvýšenou potřebou ochrany přírody a krajiny od jiných území je ta skutečnost, že některé činnosti v chráněných územích jsou omezeny nebo zakázány. Podle ustanovení § 66 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny mají dokonce orgány ochrany přírody oprávnění stanovit fyzickým i právnickým osobám podmínky pro výkon činnosti, která by mohla v chráněné přírodě způsobit nedovolenou změnu, případně takovou činnost zakázat. [14, § 66]

Kromě dalších omezení a zákazů¹, které jsou dány ochrannými podmínkami jednotlivých chráněných území (viz kapitola 3.5), stanovuje Zákon některé činnosti, které podléhají závaznému stanovisku orgánu ochrany přírody.

1.2.1.1 Závazné stanovisko orgánů ochrany přírody

Závazné stanovisko orgánů ochrany přírody, které jsou speciálním orgánem státní správy, je v chráněných územích bezpodmínečně nutné v případech podle § 4 Základní povinnosti při obecné ochraně přírody Zákona, ke kterým patří [14, § 4 odst. 3]:

- umístování staveb,
- pozemkové úpravy,
- změny kultury pozemků,
- odvodňování pozemků,
- úpravy vodních toků a nádrží a
- těžba nerostů. Dále je závazné stanovisko nezbytné k:
 - schválení lesního hospodářského plánu a protokolárnímu předání lesních hospodářských osnov,
 - odlesňování a zalesňování pozemků nad 0,5 ha a
 - k výstavbě lesních cest a lesních melioračních systémů.

Tato problematika je navíc rozšířena v § 44 Závazné stanovisko k některým činnostem ve zvláště chráněných územích zákona o ochraně přírody a krajiny, který rozšiřuje tuto oblast o stanoviska potřebná k [14, § 44 odst. 1]:

- ohlášení stavby,
- vydání územního rozhodnutí,
- vydání územního souhlasu,
- vydání stavebního povolení,
- rozhodnutí o změně užívání stavby,
- vydání kolaudačního souhlasu, je-li spojen se změnou stavby,
- povolení k odstranění stavby či k provedení terénních úprav podle stavebního zákona,
- povolení k nakládání s vodami a k vodním dílům,
- povolení k některým činnostem či k udělení souhlasu podle vodního zákona na území národního parku nebo chráněné krajinné oblasti.

¹ například zákaz výstavby nových sídelních útvarů

Závazná stanoviska orgánu ochrany přírody ovlivňují území nejčastěji ohledně stavebních činností, spjitost existuje ale i s dalšími zákony, jakými jsou zákon o vodách, zákon o lesích, zákon o pozemkových úpravách či horní zákon. Dané činnosti se bez vyjádření orgánu ochrany přírody ani neobejdou. Jedním z důvodů, proč se orgány ochrany přírody vyjadřují ke zmíněným činnostem a záměrům, je ochrana významného krajinného prvku.

Na významný krajinný prvek nahlíží zákon o ochraně přírody a krajiny jako na ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotnou část krajiny, která utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. Ze Zákona jsou významnými krajinnými prvky lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy. Zaregistrovanými významnými krajinnými prvky se mohou stát i jiné části krajiny, a to mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy či odkryvy nebo i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků. [14, § 3 odst. 1 písm. b]

Závazné stanovisko orgánu ochrany přírody je pak nutné si opatřit k zásahům, které by mohly vést k poškození, zničení nebo oslabení ekologicko-stabilizační funkce významného krajinného prvku. Z výše uvedených zásahů se jedná především o umístování staveb, pozemkové úpravy, změny kultur pozemků, úpravy vodních toků a nádrží a těžba nerostů. [14, § 4 odst. 2]

1.2.1.2 Souhlas orgánů ochrany přírody

K některým činnostem v chráněných územích je nutný souhlas orgánu ochrany přírody. To se týká především činností stanovených v ochranných podmínkách jednotlivých zvláště chráněných území. V souvislosti s rozvojem území je k některým činnostem vydáván souhlas orgánu ochrany přírody, který tak zajišťuje ochranu krajinného rázu. Tento druh ochrany se netýká pouze chráněných území, ale obecně platí pro celé území státu.

Krajinným rázem lze rozumět významnou dochovanou charakteristiku daného území, a to přírodní, kulturní i historickou, která je díky svým specifickým znakům a rysům jedinečná a odlišná od okolní krajiny. Aby byl ráz krajiny uchráněn před znehodnocením, veškeré zásahy do dané oblasti, zejména umístování a povolování staveb, jakož i jiné činnosti, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, lze provádět pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody. [14, § 12 odst. 1-3]

1.2.2 Souvislosti stanovené zákonem o územním plánování a stavebním řádu

Spolupůsobení oblastí ochrany přírody a krajiny v souvislosti s územním plánováním je přímo stanovena v zákoně o ochraně přírody a krajiny, kde zní:

„Ochrana přírody a krajiny podle tohoto zákona se zajišťuje zejména spoluúčastí v procesu územního plánování a stavebního řízení s cílem prosazovat vytváření ekologicky vyvážené a esteticky hodnotné krajiny.“ [14, § 2 odst. 2 písm. g]

1.2.2.1 Proces územního plánování

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavební řádu (stavební zákon) se zmiňuje o ochraně přírody a krajiny v několika souvislostech. Jednu z nich lze nalézt v definici cíle územního plánování:

„Územní plánování ve veřejném zájmu chrání a rozvíjí přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Přitom chrání krajinu jako podstatnou složku prostředí života obyvatel a základ jejich totožnosti. S ohledem na to určuje podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťuje ochranu nezastavěného území nezastavitelných pozemků.“ [12, § 18 odst. 4]

Nezastavěná území lze zastavovat pouze v případě, pokud jsou tato stavební opatření určena například pro ochranu přírody a krajiny, pro zemědělství, lesnictví či vodní hospodářství. Dále jsou povoleny např. stavby určené pro snížení přírodních katastrof a takové stavby, které zlepší podmínky využití daného území v oblasti rekreace, cestovního ruchu apod. [12, § 18 odst. 5]

Další souvislosti a podobné prvky ochrany lze nalézt v paragrafu 19, který specifikuje úkoly územního plánování. Jsou uváděny úkoly územního plánování, jejichž cílem je například [12, § 19]:

- zjišťovat a posuzovat stav území, jeho přírodní, kulturní a civilizační hodnoty;
- stanovovat koncepci rozvoje území, včetně urbanistické koncepce s ohledem na hodnoty a podmínky území;
- prověřovat a posuzovat potřebu změn v území, veřejný zájem na jejich provedení, jejich přínosy, problémy, rizika s ohledem například na veřejné zdraví, životní prostředí, geologickou stavbu území, vliv na veřejnou infrastrukturu a na její hospodárné využívání;

- stanovovat urbanistické, architektonické a estetické požadavky na využívání a prostorové uspořádání území a na jeho změny, zejména na umístění, uspořádání a řešení staveb;
- stanovovat podmínky pro provedení změn v území, zejména pak pro umístění a uspořádání staveb s ohledem na stávající charakter a hodnoty území;
- vytvářet podmínky pro ochranu území podle zvláštních právních předpisů² před negativními vlivy záměrů na území a navrhnout kompenzační opatření;
- vyhodnocovat a posuzovat jeho vlivu na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast, pokud orgán ochrany přírody svým stanoviskem takovýto vliv nevyloučil.

1.2.2.2 Stanoviska dotčených orgánů [15]

Dalším prvkem, který lze k této problematice nalézt se týká tzv. dotčených orgánů, které se vyjadřují k územnímu plánu před jeho schválením. Důvodem této procedury je nutnost sladit návrh územně plánovací dokumentace jednak se stavebním zákonem, ale taktéž s ostatními právními předpisy. Na základě tohoto orgány územního plánování a stavební úřady spolupracují s dotčenými orgány, které chrání veřejné zájmy a vydávají závazná stanoviska. Existuje 24 oblastí, kterých se ochrana veřejných zájmů týká. Jsou jimi např.:

- ochrana životního prostředí,
- ochrana přírody a krajiny,
- ochrana vod,
- ochrana ovzduší,
- ochrana zemědělského půdního fondu,
- ochrana lesa,
- ochrana ložisek nerostných surovin,
- odpadové hospodářství a další.

Další souvislosti se týkají např. územního řízení nebo také pokut u protiprávního jednání staveb či prostorů, které jsou předmětem státní ochrany památek, nebo se jedná o jedno z území se zvýšenou potřebou ochrany přírody a krajiny. [12]

² Např. zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, zákon č. 44/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázní a lázeňských místech, zákon č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, zákon č. 258/2000 sb., o ochraně veřejného zdraví.

2 Přístup k ochraně přírody

2.1 Současný přístup ochrany

První snahy o ochranu přírody se projevovaly jako jakési *pasivní zakonzervování* (obory se zákazem vstupu), později se přistoupilo k managementu *aktivní řízené péče* o chráněná území (zákony, rezervace), který již souvisel s dlouhodobým využíváním přírodních, zejména biologických zdrojů. [16]

V současné době se ochrana přírody zaměřuje na ochranu na úrovni druhů a populací a na úrovni společenstev. Obě úrovně však spolu souvisejí, neboť nelze určitý druh chránit pouze záchranným programem či plánem péče o ohrožený druh bez vymezení chráněného území, které by bylo účinně spravováno a udržováno. Tato území se však často nacházejí v blízkosti lidských sídel a dostávají se tak do sporu s lidskými potřebami. V ochraně přírody tak nabývá na významu pojem trvale udržitelný rozvoj³, který se pokouší nalézt optimální řešení při stanovení rovnováhy mezi dostatečným uspokojením lidských potřeb a ochranou přírody a krajiny. Tyto snahy se často opírají o podněty zainteresovaných občanů, organizací na ochranu přírody a státních pracovníků, a to jak na místní, tak národní úrovni. Národní úroveň má v ochraně přírody zejména roli zákonodárnou (vytváření právních norem) a výkonnou (např. vyhlášení národních parků). Orgány ochrany přírody na místní úrovni se opírají o legislativu související s ochranou přírody tak, aby omezily aktivity, které negativně ovlivňují druhy i ekosystémy prostřednictvím vydávání podmínek lovu zvěře či sběru rostlin, případně jejich úplných zákazů. Dále mohou vymezovat činnosti spojené s využíváním krajiny, s nimiž souvisí výstavba v chráněných územích nebo například omezení vstupu do území, která jsou citlivá na poškození. [17, Ochrana přírody a trvale udržitelný rozvoj, s. 267-274]

K zajištění ochrany přírody používá stát určité prostředky. Za tímto účelem byly dosud vydány veškeré legislativní předpisy související s ochranou, které jednak obsahují určitá omezení v podobě zákazů, příkazů, včetně již zmíněných závazných stanovisek, a jednak například definují nástroje ekonomického charakteru, kterými se určitá činnost buď podporuje, nebo naopak sankciuje. V neposlední řadě existují i speciální nástroje v podobě informovanosti, práce s veřejností či věda a výzkum. [5, s. 514-522]

³ Podle Zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí je trvale udržitelný rozvoj chápán jako *takový rozvoj společnosti, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.*

2.2 Systém ochrany přírody a krajiny v České republice

V České republice se ochrana přírody a krajiny formálně rozděluje na ochranu obecnou a zvláštní – tj. zvláště chráněných částí přírody. [18]

Obecná ochrana přírody a krajiny se zabývá obecnou ochranou krajiny, druhů a neživé části přírody a krajiny, jejímž prostřednictvím jsou chráněny významné části krajiny v územním systému ekologické stability⁴, dřeviny rostoucí mimo les, jeskyně a paleontologické nálezy. Dále se v rámci obecné ochrany přírody a krajiny vyhláší významné krajinné prvky, přírodní parky či přechodně chráněné plochy. [19]

Zvláštní ochrana přírody a krajiny pak reprezentuje jeden z nejdůležitějších nástrojů ochrany přírody a krajiny a dělí se na územní a druhovou. Pro tuto diplomovou práci je stěžejní zvláštní ochrana území, která se zabývá tvorbou, správou a řízením tzv. zvláště chráněných území, jež jsou obecně považovány za cenná a jedinečná území zejména svým charakterem krajiny, a dále z důvodů kulturní a přírodovědecké významnosti. [20, s. 60]

V České republice se rozlišuje šest kategorií zvláště chráněných území, kterými jsou [21]:

a) velkoplošná zvláště chráněná území:

- národní parky,
- **chráněné krajinné oblasti,**

b) maloplošná zvláště chráněná území:

- národní přírodní rezervace,
- přírodní rezervace,
- národní přírodní památky a
- přírodní památky.

Pro další práci a především za účelem získání odpovědi na stanovenou výzkumnou otázku se další text bude věnovat výhradně tématice chráněné krajinné oblasti.

⁴ ÚSES je vzájemně propojený soubor přirozených i pozmeněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. (§ 3, odst. 1, písm. a, zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny)

2.3 Chráněná krajinná oblast

Chráněné krajinné oblasti byly nejdříve vyhlášovány výnosy Ministerstva školství a kultury a výnosy Ministerstva kultury ČSR, později byly vyhlášovány formou nařízení vlády nebo vyhlášky Ministerstva životního prostředí ČR. [22]

Dle zákona o ochraně přírody a krajiny se jedná o „*rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystému lesních a trvalých travnatých porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení.*“ [14, § 25 odst. 1]

„Hospodářské využívání těchto území se provádí podle zón odstupňované ochrany tak, aby se udržoval a zlepšoval jejich přírodní stav a byly zachovány a vytvářeny optimální ekologické funkce těchto území. Rekreační využití je přípustné, pokud nepoškozuje přírodní hodnoty chráněných krajinných oblastí.“ [14, § 25 odst. 2]

2.3.1 Orgány ochrany přírody na úrovni CHKO

Zákon o ochraně přírody a krajiny definuje v § 75 orgány ochrany přírody vykonávající státní správu na úseku ochrany přírody a krajiny. Na území chráněné krajinné oblasti vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny příslušné správy CHKO pokud zákon o ochraně přírody nestanoví, že je jím příslušný obecní úřad nebo Ministerstvo životního prostředí. Činností správ CHKO je v obvodu jejich působnosti celá řada, lze ji však rozdělit na čtyři základní oblasti, kterými jsou: odborná a správní činnost, péče o krajinu a aktivity ve výchově a osvětě. [23]

Správy CHKO plní úkoly odborných organizací ochrany přírody ve svých územních obvodech. Například provádějí nezbytné inventarizační přírodovědné průzkumy, dokumentaci a šetření v ochraně přírody a dále spolupracují s výzkumnými a vědeckými pracovišti. [14, § 78 odst. 7] Výstupem odborné práce a podkladů je i vypracování plánu péče o chráněné území (viz kapitola 3.6). Odbornou činnost lze také spatřovat v registraci významného krajinného prvku, který je ze zákona chráněn před ničením a poškozováním, ve vyhlášení přírodních rezervací a přírodních památek, včetně vyhlášení jejich ochranného pásma, stanovení a hodnocení místního a regionálního systému ekologické stability, podílu na vytváření a vedení výpisu z ústředního seznamu ochrany přírody pro svůj správní obvod aj. [24]

Správní agenda správ CHKO jako orgánů ochrany přírody a krajiny spočívá ve státním dozoru v ochraně přírody a krajiny a ve výkonu státní správy formou nejrůznějších řízení. Správy CHKO např. [14, § 78]:

- vydávají souhlasy k vyhrazení míst ke zneškodňování odpadů na území CHKO;
- vydávají opatření obecné povahy k vyhrazení míst k táboření a rozdělávání ohňů;
- vydávají souhlasy k vyhrazení míst k táboření a rozdělávání ohňů na daném území;
- vydávají souhlasy k vyhrazení míst pro pořádání soutěží na jízdních kolech na území CHKO;
- vydávají souhlasy k vyznačení cest na území národní přírodní rezervace;
- vydávají souhlasy k výkonu rybářského a mysliveckého práva na území NPR;
- vydávají souhlasy k činnostem a zásahům vymezených v bližších ochranných podmínkách ochranných pásem NPR a NPP;
- vydávají souhlasy k činnostem a zásahům vymezených v bližších ochranných podmínkách CHKO, NPR a NPP (viz kapitola 3.5);
- povolují výjimky ze zákazů u CHKO, NPR a NPP;
- vydávají závazné stanovisko potřebné k ohlášení stavby, vydání územního rozhodnutí, územního souhlasu, stavebního povolení, rozhodnutí o změně užívání stavby, kolaudačního souhlasu, je-li spojen se změnou stavby, povolení k odstranění stavby či k provedení terénních úprav dle stavebního zákona, povolení k nakládání s vodami a vodním dílům, povolení k některým činnostem či k udělení souhlasu dle vodního zákona;
- vydávají opatření obecné povahy k omezení nebo zakazu vstupu (např. v NPR, v 1. zóně CHKO).

Dále se jedná například o vydávání odborných stanovisek, závazných stanovisek vzhledem k lesům či o souhlasy se zásahy do krajinného rázu. Správy také působí jako dotčený orgán státní správy při projednávání územních plánů obcí, u stavebních a územních řízení a v řízeních podle zákona o vodách a lesích. V neposlední řadě provádějí správy také kontrolní činnost, na jejímž základě mohou uložit pokutu za přestupek a protiprávní jednání nebo omezit či zastavit škodlivé činnosti. [23, 24]

Správy rovněž zajišťují péči o krajinu a ohrožené druhy rostlin a živočichů. Například za přispění dotačního Programu péče o krajinu je praktickými opatřeními zlepšován stav přírody. Přidělené finance jsou využívány na zlepšení stavu lesů, k výsadbě dřevin přirozené druhové skladby v lesích, k šetrnému sečení druhově významných luk, na péči

o památné stromy apod. V neposlední řadě správy CHKO zajišťují strážní, informační a výchovnou činnost. [23]

2.3.2 Zákon o ochraně přírody a krajiny

Současná ochrana přírody se v České republice řídí zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Jeho aktuální znění je dáno zákonem č. 18/2010 Sb., úplné znění zákona o ochraně přírody a krajiny. Zákon je doplněn prováděcí vyhláškou MŽP č. 395/1992. Sb., ve znění vyhlášky č. 175/2006 Sb. Dalšími vyhláškami jsou [6]:

- Vyhláška MŽP č. 468/2004 Sb., o autorizovaných osobách podle zákona o ochraně přírody a krajiny,
- Vyhláška MŽP č. 667/2004 Sb., kterou se stanoví obsah a rozsah dokumentace jeskyní,
- Vyhláška MŽP č. 166/2005 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v souvislosti s vytvářením soustavy NATURA 2000, ve znění vyhlášky č. 390/2006 Sb.,
- Vyhláška MŽP č. 432/2005 Sb., kterou se stanoví podmínky a způsob poskytování finanční náhrady,
- Vyhláška MŽP č. 152/2006 Sb., o odchylném postupu při ochraně ptáků a výjimce ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů ptáků pro jejich značení,
- Vyhláška MŽP a MZ č. 335/2006 Sb., kterou se stanoví podmínky a způsob poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením lesního hospodaření, vzor a náležitosti uplatnění nároku,
- Vyhláška MŽP č. 60/2008 Sb., o plánech péče, označování a evidenci území chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

První znění tohoto základního právního předpisu určujícího způsobu ochrany přírody schválila Česká národní rada v roce 1992. Od doby svého vyhlášení byl však zákon několikrát novelizován. V České republice proběhly institucionální změny, a to nejen v uspořádání veřejné správy, ale i v jiných oblastech souvisejících s ochranou přírody a krajiny. A tak stejně jako mnoho dalších zákonů, podlehl i zákon na ochranu přírody a krajiny jistým úpravám, které se více či méně promítly do fungování správ CHKO.

2.3.2.1 Novely Zákona do roku 2004 [14, 25]

Od roku 1992 do roku 2004 proběhlo několik změn v zákoně o ochraně přírody a krajiny, avšak nejednalo se o nějak radikální úpravy. Například první novela provedená zákonným opatřením Předsednictva České národní rady č. 347/1992 Sb. se týkala úpravy výkonu státní správy v oblasti ochrany přírody a krajiny na území hlavního města Prahy a tudíž se na fungování CHKO nepromítla. I další novely nepřinesly pro CHKO velké změny. Převážně se týkaly určitých formálních úprav v souvislosti s jinými zákony a jejich novelami, které se v kontextu pojily s ochranou přírody a krajiny. Jednalo se například o lesní zákon, zákony o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů, o jejich obchodování, o právu na informace o životním prostředí či zákon vyhlašující Národní park České Švýcarsko. Jinými zákonnými změnami, které se promítly do oblasti ochrany přírody a krajiny, potažmo do oblasti CHKO, byly např.:

- novela některých zákonů týkajících se veřejného činitele, která v zákoně o ochraně přírody a krajiny upřesnila oblast týkající se strážců přírody;
- zákon o změně zákonů související se zákonem o krajích a obcích a zákon o změně zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů ve spojitosti s reformou veřejné správy. V těchto případech se konkrétní úprava zákona o ochraně přírody a krajiny týkala zejména orgánů ochrany přírody a upřesnění jejich působnosti.

2.3.2.2 Novela související se vstupem České republiky do EU

V rámci vstupu České republiky do Evropské unie dne 1. května 2004 byly do českého právního řádu transponovány právní předpisy Evropských společenství. V oblasti ochrany přírody a krajiny se jednalo o formální promítnutí dvou směrnic do národního práva, konkrétně tedy do zákona o ochraně přírody a krajiny č.114/1992 Sb., prostřednictvím zákona č. 218/2004 Sb., o změně zákona o ochraně přírody a krajiny a dalších zákonů.

Zmíněnými směrnicemi byly:

- směrnice Rady 79/409/EHS z 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků a
- směrnice Rady 92/43/EHS z 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. [18]

V důsledku transpozice těchto směrnic byla dle jejich ustanovení uzpůsobena jak druhová, tak územní ochrana. Došlo k úpravě druhové ochrany a seznamů zvláště chráněných druhů podle ustanovení těchto směrnic a současně musely být přijaty závazky v oblasti územní ochrany, které spočívaly ve vytvoření soustavy chráněných území

evropského významu – Natura 2000. Cílem této soustavy se stalo vytvoření sítě chráněných území, které jsou s ohledem na celou Unii významné, a jejichž úkolem je zabezpečit ochranu takových **druhů** živočichů, rostlin a typů přírodních **stanovišť**, které jsou z evropského pohledu považovány za nejvýznamnější, nejvíce ohrožené či se vyskytují jen vzácně či omezeně na určitém území. [26]

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů definuje: „*Natura 2000 je celistvá evropská soustava území se stanoveným stupněm ochrany, která umožňuje zachovat typy evropských stanovišť a stanoviště evropsky významných druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska ochrany nebo popřípadě umožní tento stav obnovit. Na území České republiky je Natura 2000 tvořena vymezenými **ptačími oblastmi** a vyhlášenými **evropsky významnými lokalitami**.*“ [14, § 3 odst. 1 písm. r]

2.3.2.2.1 Evropsky významné lokality

Povinnost vytvořit na území České republiky soustavu Natura 2000 a s ní spojené evropsky významné lokality bylo dáno směrnicí Rady 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Návrh seznamu evropsky významných lokalit musel být nejprve schválen Evropskou komisí, až následně byl shrnut do tzv. národního seznamu. Ten pak jako celek musela schválit vláda. [27]

Ochrana evropsky významných lokalit je upravena v § 45c zákona o ochraně přírody a krajiny. Dle tohoto jsou evropsky významné lokality chráněny před ničením a poškozováním, přičemž jsou využívány jen do té míry, aby nedošlo k poškození nebo zničení evropských stanovišť či stanovišť evropsky významných druhů. [14, § 45c]

2.3.2.2.2 Ptačí oblasti

Ptačí oblasti jsou dalším typem lokalit vymezených v soustavě chráněných území Natura 2000, jejichž vyhlášení je dáno směrnicí Rady 79/409/EHS, o ochraně volně žijících ptáků.⁵ Zákon o ochraně přírody a krajiny definuje ptačí oblasti v § 45e jako „*území nejvhodnější pro ochranu z hlediska výskytu, stavu a početnosti populací těch druhů ptáků vyskytujících se na území České republiky a stanovených právními předpisy Evropských společenství, které stanoví vláda nařízením.*“ [14, § 45e]

⁵ Tato směrnice se však nevztahuje na jedince ptáků, kteří se narodili a byli odchováni v zajetí.

Cílem tohoto územního vymezení je ochrana vybraných ptačích druhů včetně stěhovavých druhů, jež se pravidelně vyskytují na území členských států, a to včetně jejich vajec, hnízd a stanovišť. (Seznam těchto druhů je uveden v příloze I, článcích 4.1 a 4.2 směrnice o ptácích.). [28]

Přijetí soustavy Natura 2000 do českého systému ochrany přírody a krajiny ovlivnilo integrovanou ochranu území ČR a tudíž se tento evropský systém ochrany promítl i do fungování chráněných krajinných oblastí.

2.3.2.2.3 NATURA 2000 a CHKO

Natura 2000 je soustava chráněných území, které státy na základě členství v EU vytvářejí podle jednotných principů na svých územích, a na základě které se Česká republika po vstupu do Unie zavázala respektovat evropská pravidla ochrany. Ačkoliv Natura 2000 představuje určitý společný základ územní ochrany v rámci EU, přijetí tohoto systému nijak nezměnilo právo na ochranu současných chráněných území, a tak členské státy mají i nadále právo chránit svá další území podle svých tradic, potřeb a stavu své přírody. [29]

Změnou, která se soustavou Natura 2000 udála, bylo vytvoření jednotné soustavy „nových“ chráněných území v rámci celé Evropské unie. V těch je zahrnuta i ochrana některých druhů organismů, které naší legislativou nebyly do té doby chráněny. Území, která byla navržena do soustavy Natura 2000 a nebyla do té doby nijak chráněna, budou vyhlášována prostřednictvím některé kategorie zvláště chráněných území či jejich ochranných pásem. Množství vyhlášených lokalit se překrývalo se stávajícími chráněnými územími (často s CHKO), tudíž nedošlo přímo k extrémnímu nárůstu nových chráněných území, jak se veřejnost obávala (viz příloha). [30]

S vyhlášením soustavy Natura 2000 přišly jisté změny zejména pro vlastníky a uživatele dotčených pozemků, obce, zájmová sdružení, organizace a skupiny spojené s dotčenými územími. [29] Evropsky významné lokality jsou chráněny buď jako zvláště chráněná území nebo, pokud dosud nejsou zvláště chráněny, požívají smluvní ochranu uzavřenou, v případě CHKO, mezi správou CHKO a vlastníkem dotčeného pozemku. Na druhé straně ochrana ptačích oblastí není nijak definována, proto záleží na výběru kritérií území pro vyhlášení ptačí oblasti, aby bylo schopné zajistit vhodnou ochranu druhů ptáků s ohledem na výskyt, stav a početnost populací, včetně zajištění rozmnožování a tudíž přežití. [14] Z uvedeného vyplývá, že se režim v CHKO s vyhlášením evropsky chráněných území soustavy Natura 2000 nijak výrazně nezměnil.

2.3.2.3 Úplné znění zákona o ochraně přírody a krajiny

Novela zákona o ochraně přírody č. 218/2004 Sb. není jediným důležitým legislativním předpisem měnící tento zákon. Po roce 2004 přišly ještě další novely, z nichž jednu z roku 2008 a dvě z roku 2009 lze považovat za významné, neboť se výrazně promítly na dalším fungování správ CHKO. Jedná se o následující novely [14, 25]:

- zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újme a její nápravě;
- zákon č. 349/2009 Sb., změna zákona o ochraně přírody a změna zákona o NP České Švýcarsko;
- zákon č. 381/2009 Sb., změna zákona o ochraně přírody a krajiny.

2.3.2.3.1 **Novela z roku 2008 [14, 25]**

Na základě zákona o předcházení ekologické újme a její nápravě přibyl do společných ustanovení zákona o ochraně přírody a krajiny nový odstavec, který zní:

„Nápravné opatření podle § 86⁶ se neuloží, pokud bylo k nápravě ekologické újmy na chráněných druzích volně žijících živočichů či planě rostoucích rostlin nebo na přírodních stanovištích vymezených v zákoně o předcházení ekologické újme a o její nápravě a o změně některých zákonů⁷ vydáno rozhodnutí o uložení nápravného opatření podle zákona o předcházení ekologické újme a o její nápravě a o změně některých zákonů.“ [14, § 90 odst. 4]

V těchto případech má správa CHKO pravomoc přerušit zahájené řízení o uložení nápravného opatření, pokud bylo k dané nápravě již zahájeno totéž řízení, avšak podle zákona o předcházení ekologické újme.

2.3.2.3.2 **Novely z roku 2009 [14, 25, 31]**

Novela zákona o ochraně přírody a krajiny publikovaná ve Sbírce zákonů České republiky pod č. 349/2009 Sb., změna zákona o ochraně přírody a změna zákona o NP České Švýcarsko nabyla své účinnosti dnem 1. prosince 2009, načež byla přijata další „opravná“ novela zákona č. 381/2009 Sb., změna zákona o ochraně přírody a krajiny účinná od 2. ledna letošního roku. Důvodem pro tyto další změny zákona o ochraně přírody se staly především výtky Evropské komise vztahující se k nedostatkům transpozice směrnic implementovaných do české legislativy na základě první zmíněné změny zákona

⁶ odpovědnost na úseku ochrany přírody

⁷ Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újme a o její nápravě a o změně některých zákonů.

z roku 2004. Dalšími příčinami k přijetí těchto novel byla snaha zefektivnit a zpřehlednit některé procesní postupy, celkově zjednodušit a zprůhlednit výkon státní správy v oblasti ochrany přírody a zjednodušit tak i ochranu evropsky významných lokalit.

Jednou z působností správ CHKO, kterou novela č. 349/2009 Sb. upravila, se nově zformulovala na základě výtek Evropské komise. Podle ní posuzování vlivů záměrů a koncepcí na evropsky významné lokality a ptačí oblasti nebyly v souladu s evropskými směrnici. Konkrétně bylo vytknuto, že se hodnocení důsledků koncepce na evropsky významnou lokalitu a ptačí oblasti nevztahovalo na lesní hospodářské plány a lesní hospodářské osnovy. Novelou se tak určilo, že hodnocení důsledků lesních hospodářských plánů a osnov pro tato evropsky chráněná území bude provádět v rámci závazného stanoviska orgán ochrany přírody. Pro činnost správ CHKO to znamená, že v řízení o vydání závazných stanovisek se bude muset vždy zabývat také otázkou vlivů lesních hospodářských plánů a osnov na evropsky významnou lokalitu a ptačí oblast s tím, že bude hodnotit pouze ty lesní hospodářské plány a lesní hospodářské osnovy, které by měly na dané evropské soustavě významný vliv. V případě významného vlivu musí správa CHKO provést i hodnocení důsledků, a pokud by došla k závěru, že daný plán či osnova má významný nepříznivý vliv, nevydá souhlasné závazné stanovisko.

S touto problematikou souvisí rovněž ochrana evropsky významných lokalit na území CHKO, kdy příslušný orgán ochrany přírody, tedy správa CHKO, musí vydat souhlas k zásahům, jež by mohly vést k závažnému či nevratnému poškození nebo ke zničení evropských stanovišť nebo stanovišť evropsky významných druhů vyžadujících územní ochranu tvořící jejich předmět ochrany, a aby nebyla narušena jejich celistvost. Taktéž vydávají stanoviska ke koncepcím a záměrům z hlediska vlivu na evropsky významnou lokalitu a ptačí oblast.

Novelou se též upravilo povolování kácení dřevin, které správy CHKO mimo jiné vydávají. Na jedné straně došlo k zjednodušení tohoto procesu, neboť zůstalo zachováno, že povolení ke kácení není nutné u dřevin se stanovenou velikostí, případně jinou charakteristikou stanovenou Ministerstvem životního prostředí obecně závazným právním předpisem. Zákon tedy nově přestal rozlišovat mezi rostoucími dřevinami na soukromých pozemcích fyzických či právnických osob. Nově se upravilo a konkrétně specifikovalo

ustanovení na případy, kdy povolení není třeba.⁸ Na druhou stranu ale také došlo k výraznému zpřísnění způsobu povolování kácení dřevin na silničních pozemcích a podél železničních tratí. Před touto změnou stačilo pouze oznámení správce dané komunikace, po ní už je nutné povolovací řízení, které budou v případě většiny území povolovat místní úřady, v případě chráněné krajinné oblasti bude odpovědným orgánem příslušná správa CHKO, která po dohodě se silničním či drážním správním úřadem vydá příslušné povolení.

Nově upravenou se stala i smluvní ochrana evropsky významných lokalit. Novelou se ustanovilo, že smluvní ochrana je zajišťována přednostně v součinnosti s vlastníky pozemků (§ 39 zákona). To v praxi znamená, že orgán ochrany přírody má povinnost na základě nařízení vlády upozornit prostřednictvím veřejné vyhlášky vlastníky pozemků v evropsky významných lokalitách či jejich částech, že je nutno jejich pozemky chránit, a to buď vyhlášením zvláště chráněného území anebo smluvně. Písemnou smlouvu pak uzavírá vlastník dotčeného pozemku s příslušným orgánem ochrany přírody, v území CHKO je to příslušná správa. V opačném případě bude EVL vyhlášena jako zvláště chráněné území v kategorii ochrany stanovené národním seznamem.

Novelou byly rozšířeny i další kompetence správ CHKO, a to v případech, kdy se na běžném obhospodařovaném pozemku vyskytují kriticky nebo silně ohrožené druhy rostlin. V tomto případě, na rozdíl od předchozí úpravy, kdy příslušný orgán ochrany přírody mohl dle zákona uložit pouze náhradní ochranné opatření například formou záchranného přenosu rostlin, mu zákon nyní uděluje pravomoc uzavřít s vlastníkem či nájemcem pozemku smlouvu o způsobu hospodaření (§ 49, odst. 4).

Upřesňující novelou zákona č. 381/2009 Sb. zanikla ke dni 2. 1. 2010 dosud vyhlášená ochranná pásma chráněných krajinných oblastí a nebude již ani podle této novely možné ochranné pásmo chráněné krajinné oblasti vyhlásit.

Po úpravách zákona o ochraně přírody a krajiny vyšlo v letošním roce aktuální úplné znění tohoto zákona, který na rozdíl od předchozích úprav vyšel jako vlastní tisk ve Sbírce zákonů České republiky jako zákon č. 18/2010 Sb., úplné znění zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, jak vyplývá z pozdějších změn.

⁸ § 8 odst. 2 zákona o ochraně přírody: *Povolení není třeba ke kácení dřevin z důvodů pěstebních, to je za účelem obnovy porostů nebo při provádění výchovné probírky porostů, při údržbě břehových porostů prováděné při správě vodních toků, k odstraňování dřevin v ochranném pásmu.*

3 Územní management v území se zvýšenou potřebou ochrany přírody a krajiny

V územích se zvýšenou potřebou ochrany přírody a krajiny je pozornost ochrany zaměřována také na významné krajinné prvky, územní systémy ekologické stability a na ochranu krajinného rázu. Tato pozornost se pak promítá v územně analytických podkladech, územních plánech a strategických plánech. Směrný je také dokument orgánu ochrany přírody - plán péče, který na rozdíl od předchozích, umožňuje nejen ochranu, ale i péči o dané území a jeho správu. Jedná se tak o určitý management daného území. Tento management doplňují základní ochranné podmínky stanovené pro jednotlivá zvláště chráněná území. [14]

3.1 Územně analytické podklady

Územně analytické podklady jsou definovány stavebním zákonem. Spolu s územní studií tvoří nástroj územního plánování – územně plánovací podklady. Podstata územně analytických podkladů spočívá v „*zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot, omezení změn v území z důvodu ochrany veřejných zájmů, vyplývajících z právních předpisů nebo stanovených na základě zvláštních právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území ("limity využití území"), záměrů na provedení změn v území, zjišťování a vyhodnocování udržitelného rozvoje území a určení problémů k řešení v územně plánovací dokumentaci ("rozbor udržitelného rozvoje území").*“ [12, § 26 odst. 1]

Územně analytické podklady jsou pořizovány pro správní obvod daného úřadu územního plánování na základě průzkumů území a na základě údajů o území. Těmito údaji jsou dle stavebního zákona rozuměny [12, § 27 odst. 1-2]:

- informace nebo data o stavu území, o právech, povinnostech a omezeních, která se váží k určité části území (např. ploše, pozemku, přírodnímu útvaru nebo stavbě) a která vznikla nebo byla zjištěna zejména na základě právních předpisů;
- informace nebo data o záměrech na provedení změny v území;
- údaje o území zahrnují i informace o jejich vzniku, pořízení, zpracování, případném schválení nebo nabytí platnosti a účinnosti.

3.2 Územní plány v chráněné krajinné oblasti

Určité zásady územního rozvoje obcí existují v jednom z dokumentů územně plánovací dokumentace, kterým jsou územní plány obcí. Ty jsou spolu s regulačními plány a zásadami územního rozvoje (pro kraje) řazeny dle stavebního zákona do územně plánovací dokumentace, jakožto jednoho z nástrojů územního plánování. Je pořizován buď zastupitelstvy obcí v samostatné působnosti, nebo obecními úřady obcí s rozšířenou působností v přenesené působnosti pro své území či na žádost obce ve svém správním obvodu pro jejich celé území formou opatření obecné povahy. [12]

Stavební zákon definuje v § 43 podstatu územního plánu:

„Územní plán stanoví základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání ("urbanistická koncepce"), uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury; vymezí zastavěné území, plochy a koridory, zejména zastavitelné plochy a plochy vymezené ke změně stávající zástavby, k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území ("plocha přestavby"), pro veřejně prospěšné stavby, pro veřejně prospěšná opatření a pro územní rezervy a stanoví podmínky pro využití těchto ploch a koridorů.“ [12, § 43 odst. 1]

Předmětem územního plánu je zpřesnit a rozvíjet cíle a úkoly územního plánování v souladu se zásadami územního rozvoje kraje a s politikou územního rozvoje. Proto je územní plán nezbytný pro rozhodování v území, především pro vydávání územních rozhodnutí. V zákoně o ochraně přírody a krajiny ani ve stavebním zákoně však nenalezneme zmínku o územních plánech vztahující se k některému chráněnému území. Územní plány obcí se vytváří pouze pro obce. Ochrana přírody se v tomto případě realizuje prostřednictvím tzv. dotčených orgánů, které byly zmíněny v první kapitole nebo prostřednictvím tzv. limitu využití území dle stavebního zákona. Ty určují účel a způsob uspořádání a využití území, omezují, vylučují a případně podmiňují umístění staveb. Jedná se o závazné podmínky realizovatelnosti záměrů, které vyplývají z územního plánování. Pro CHKO jsou limity využití území realizovány prostřednictvím ochranných podmínek v jednotlivých ochranných zónách (viz kapitola 3.5). [32]

3.3 Strategické plány v chráněné krajinné oblasti

Strategický plán rozvoje obce je základním strategicko-taktickým dokumentem na municipální úrovni, který formuluje strategické cíle na předem určené dlouhodobé období. Stanovené cíle jsou pak realizovány prostřednictvím konkrétních opatření a projektů, které by měly podpořit ekonomický a sociální rozvoj obce. [33]

Při tvorbě strategického plánu jsou podstatné zejména analytická část procesu jeho tvorby, neboť se skládá ze situační analýzy a SWOT analýzy, a strategická část, v které se formulují vize a globální cíle obce, vybírají se kritické oblasti a poslání projektu a především se stanovují záměry, specifické cíle a strategie pro danou obec. [10, s. 77-81]

Jelikož analytická část by měla podat základní informace o daném území, včetně přehledu silných a slabých stránek, poskytuje tak dostatek podkladů pro vytvoření určité strategie, která by měla vést k rozvoji území s ohledem na jeho ekonomické, sociální i přírodní poměry. [10, s. 77-81] Ačkoliv se tedy o strategickém plánu nezmiňuje ani stavební zákon a ani zákon o ochraně přírody a krajiny, lze konstatovat, že obce ve zvláště chráněných územích, kterými chráněné krajinné oblasti jsou, budou ve svých strategických plánech pamatovat na to, že se obec nachází v chráněném území a tudíž tomu uzpůsobí i daný plán.

3.4 Proces SEA v chráněné krajinné oblasti [34]

V případě důležitých plánů je pro dané území předepsán proces SEA (Strategic Environmental Assessment), kterým se posuzuje vliv daného plánu na životní prostředí pro dotčené území. SEA posuzuje vliv koncepcí⁹ a územně plánovacích dokumentací na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP.

Pro posouzení vlivů politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace na životní prostředí určuje tento zákon zvláštní ustanovení (§ 10i). Přesto v procesu posuzování jsou respektovány náležitosti spojené s tvorbou územně plánovací dokumentace dané příslušnou legislativou, tj. stavebním zákonem.

Posuzování vlivů na životní prostředí souvisí rovněž se zákonem o ochraně přírody a krajiny, respektive se jedná o aplikaci procesu SEA při soustavě Natura 2000. Tato problematika byla již nastíněna v kapitole pojednávající o novelách zákona o ochraně

⁹ Koncepcí se podle § 3 písm. b) zákona č. 100/2001 Sb. rozumí strategie, politiky, plány nebo programy zpracované nebo zadané orgánem veřejné správy a následně orgánem veřejné správy schvalované nebo ke schválení předkládané.

přírody a krajiny, týkající se smluvní ochrany dle § 39 zákona o ochraně přírody. Správa chráněné krajinné oblasti má povinnost zhodnotit důsledky koncepcí a záměrů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti (§ 45i zákona o ochraně přírody a krajiny), které se vyskytují v rozsahu její působnosti. Pokud daná správa CHKO stanoví, že u koncepce či záměru nevyklučuje významný vliv na evropsky chráněná území, musí se daná koncepce či záměr podrobit posouzení jednak podle § 45i zákona o ochraně přírody, tak i podle zákona o posouzení vlivů na ŽP. [14, § 45i]

3.5 Ochranné podmínky chráněných krajinných oblastí

Zákon o ochraně přírody definuje základní ochranné podmínky chráněných krajinných oblastí. Jedná se o jistá omezení aktivit, která nelze v dané oblasti bez souhlasu správy CHKO vykonávat. K bližšímu určení způsobu ochrany přírody jsou chráněné krajinné oblasti odstupňovány zpravidla do čtyř, nejméně však do tří, zón ochrany a dané ochranné podmínky podléhají zóně, v které se nachází. [14, § 27]

První zónu lze charakterizovat jako jádrovou, velice přírodní, která obsahuje přírodě blízká a přirozená lesní společenstva málo pozměněná člověkem či nejcennější mokřadní a stepní louky. Ta má také nejprísnejší režim ochrany. Druhá zóna se chápe jako polopřirozená. Do této zóny spadají lesní porosty mající uschovanou mozaiku fragmentů přírodě blízkých společenstev. Tyto porosty jsou významně pozměněny ve své druhové skladbě a v prostorové výstavbě jsou značně zjednodušeny. Třetí zóna obsahuje hlavně monokulturní hospodářské lesy stanovištně nepůvodních dřevin, mozaiku luk a pastvin, plochy s rozptýlenou zástavbou a malými sídly a s hojným zastoupením dřevin rostoucích mimo les. Čtvrtá zóna je okrajová sídelní a zahrnuje již souvislá zastavěná území. [2, s. 118]

Konkrétní **ochranné podmínky pro** jednotlivé zóny v CHKO jsou dle zákona [14, § 29]:

- na území 1. zóny je zakázáno:
 - a) umisťovat a povolovat nové stavby,
 - b) povolovat a měnit využití území,
 - c) měnit současnou skladbu a plochy kultur, nevyplývá-li změna z plánu péče o CHKO,
 - d) hnojit pozemky, používat kejdu, silážní šťávy a ostatní tekuté odpady,
 - e) těžit nerosty a humolit.

- na území 1. a 2. zóny je dále zakázáno:
 - a) hospodařit na pozemcích mimo zastavěná území obcí způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů anebo nevratně poškozovat půdní povrch, používat biocidy, měnit vodní režim či provádět terénní úpravy značného rozsahu,
 - b) zavádět intenzivní chovy zvířete, například obory, farmové chovy, bažantnice,
 - c) pořádat soutěže na jízdách kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody, resp. správy CHKO.

- pro celé území platí zákaz:
 - a) zneškodňovat odpady mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,
 - b) tábořit a rozdělávat ohně mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,
 - c) vjíždět a setrávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vjezdu a setrávání vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu a zdravotní a veterinární službu,
 - d) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů,
 - e) používat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti,
 - f) stavět nové dálnice, sídelní útvary a plavební kanály,
 - g) pořádat automobilové a motocyklové soutěže,
 - h) provádět chemický posyp cest,
 - i) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany chráněné krajinné oblasti.

3.5.1 Ochranné podmínky maloplošných zvláště chráněných území

Maloplošná zvláště chráněná území se mohou nacházet přímo v oblasti velkoplošného zvláště chráněného území (CHKO, NP), nebo pokud se nachází mimo území, byla tato MZCHÚ přidělena jednotlivým správám CHKO. Základní ochranné podmínky národních přírodních rezervací a přírodních rezervací upravuje Zákon v paragrafech 29 a 34.

Na celém území národních přírodních rezervací a přírodních rezervací je zakázáno [14, § 29 a §34]:

- hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů nebo nevratně poškozovat půdní povrch,
- povolovat a umisťovat stavby,
- povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů,
- měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany národní přírodní rezervace / přírodní rezervace.

Na území národní přírodní rezervace se dále nesmí [14, § 29]:

- provádět chemizaci, změnu vodního režimu a terénní úpravy,
- těžít nerosty a humolity,
- vstupovat a vjíždět mimo cesty vyznačené se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vlastníků a nájemců pozemků,
- provozovat horolezectví, létání na padácích a závěsných kluzácích a jezdit na kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,
- zavádět intenzivní chovy zvířete, například obory, farmové chovy a bažantnice a používat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti,
- vjíždět motorovými vozidly, kromě vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu,
- sbírat či odchytávat rostliny a živočichy, nejde-li o případy podle § 30 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny,
- tábořit a rozdělávat ohně mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody.

Na území přírodní rezervace je dále zakázáno [14, § 34]:

- používat biocidy,
- sbírat či odchytávat rostliny a živočichy, kromě výkonu práva myslivosti a rybářství¹⁰ či sběru lesních plodů.

¹⁰ Výkon práva myslivosti a rybářství může příslušný orgán omezit, pokud tento výkon je v rozporu s podmínkami ochrany území přírodní rezervace.

3.6 Plány péče o chráněné krajinné oblasti

Plány péče o chráněné krajinné oblasti jsou zákonem stanovenými odbornými a koncepčními dokumenty ochrany přírody a krajiny, které jsou základním podkladem pro řízení a údržbu dané chráněné krajinné oblasti. Nejsou závazné pro fyzické a právnické osoby a obsahují pouze úkoly pro správu chráněné krajinné oblasti. Pravidla tvorby jsou zakotvena v § 38 zákona o ochraně přírody a krajiny, v němž se stanovuje, že plán péče navrhuje na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu daného území určitá opatření, která by měla vést k zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany v dané chráněné krajinné oblasti. Zpracování plánu péče CHKO zajišťuje Ministerstvo životního prostředí. [14, § 38]

Plány péče jsou výchozím podkladem pro rozhodování orgánů ochrany přírody (správy CHKO), taktéž jsou ale podkladem i pro jiné druhy plánovacích dokumentů, především pro územně plánovací dokumentaci a dále pak pro lesní hospodářské plány, plány mysliveckého hospodaření či pro plánování v oblasti vod. Jeho návrh projednává správa CHKO s dotčenými obcemi a kraji. Následně je sepsán protokol o způsobu vypořádání připomínek vlastníků, obcí a krajů, čímž je zároveň plán péče schválen, a to zpravidla na deset až patnáct let. [14, § 38 odst. 1-6]

Podrobnější proces přípravy plánů péče o CHKO je upraven vyhláškou č. 60/2008 Sb., o plánech péče, označování a evidenci chráněných území a Metodickým pokynem Ministerstva životního prostředí č. 16 z roku 2007, který až do roku 2005 vydávala Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. [35]

3.7 Závěr k teoretické části textu

Od doby, kdy si člověk začal prvně uvědomovat potřebu ochrany přírody a krajiny uběhlo už více jak jedno století. Původní soukromé rezervace se staly součástí dnešních chráněných území, jejichž ochranu zajišťují legislativní předpisy. Základním právním dokumentem upravující ochranu všech složek přírodního prostředí a krajiny (rostlin, živočichů, neživé přírody i vzhledu krajiny – krajinného rázu) je v České republice zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Pro přírodovědecky či esteticky velmi významná či jedinečná území definuje zákon šest kategorií zvláště chráněných území, včetně rozsahu jejich ochrany. Tyto kategorie se dělí na velkoplošná zvláště chráněná území, kam se řadí národní parky a chráněné krajinné oblasti, a maloplošná zvláště chráněná území, do kterých patří národní přírodní rezervace,

přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky. Všechna tato území však nejsou chráněna stejně. Nejprísnější režim ochrany mají unikátní území, kterými jsou národní přírodní rezervace a národní přírodní památky, jejichž nenahraditelnost je důvodem k přísným omezením. Naproti tomu velkoplošná zvláště chráněná území jsou rozdělena do tzv. zón odstupňované ochrany, které určují přísnost režimu ochrany. [36]

Chráněná krajinná oblast je jedním ze dvou velkoplošných zvláště chráněných území, které obecně podléhá ochraně stanovené zákonem o ochraně přírody a krajiny. Vzhledem ale k tomu, že CHKO byly vyhlášovány postupně v průběhu asi padesáti let (První CHKO byla vyhlášena v roce 1956 – Český Ráj, zatím poslední v roce 2005 – Český les, chystá se CHKO Soutok.), řada CHKO je chráněna na základě výnosů Ministerstva kultury ČSR, na rozdíl od nově vzniklých CHKO, které upravuje vyhláška Ministerstva životního prostředí ČR. Tyto chráněné oblasti z dob před rokem 1989 byly dle současného Zákona pouze upraveny, avšak ne přehlášeny z výnosu na vyhlášku. Tato dvojí možnost ochrany (na základě kompetence z vyhlášky a na základě zákona) dodnes vnáší do správy těchto území mírný právní zmatek.

Cílem teoretické části této práce bylo získat odpověď na to, „Jak je vůbec nastavena ochrana přírody a krajiny v chráněné krajinné oblasti a jak tedy zákony, vyhlášky a předpisy s ní související ovlivňují život a fungování obyvatel žijících v území se zvýšenou potřebou ochrany přírody a krajiny?“

Orgánem ochrany přírody a krajiny jsou na území CHKO jednotlivé správy CHKO jako speciální orgány státní správy sdružující jednak odbornou složku a jednak složku státní správy. Do výčtu jejich činností patří například výkon státní správy v ochraně přírody a krajiny, vydávání stanovisek k umístění stavby, stavebnímu povolení či rozhodnutí o změně využívání ploch. Dále správy vedou v obvodu své územní působnosti výpisy z ústředního seznamu ochrany přírody, koordinují mapování související se systémem Natura 2000, s odkazem na zákon o ochraně přírody projednávají a ukládají pokuty za přestupky a protiprávní jednání, jsou oprávněny vydat vyhlášku o zřízení přírodní rezervace a přírodní památky, plní ale i zároveň úkoly odborných organizací ochrany přírody prováděním inventarizačních přírodovědných průzkumů, vedením dokumentací, spoluprací s výzkumnými pracovišti apod. Podkladem pro většinu aktivit je odborný a koncepční dokument – plán péče, na jehož základě správy řídí, spravují a udržují dané území CHKO. [37]

Výkon státní správy se projevuje zejména při ovlivňování stavební činnosti a územních plánů obcí, tedy při přípravě a plánování záměrů. Dále se projevuje i v kompetencích, které mají správy CHKO k lesům a vodám (případně těžebním prostorům, ložiskovým územím), ačkoliv ty spadají pod vlastní legislativu (jedná se o tzv. oborovou legislativu). Realizace správních aktivit v území pak probíhá formou nejrůznějších správních řízení, vydáváním různých souhlasů, stanovisek, rozhodnutí či prováděním kontrolní a inspekční činnosti, včetně projednávání a ukládání pokut za přestupky a protiprávní jednání. Ze statutu CHKO pak mohou jednotlivé správy ovlivňovat rozvoj v daném území. A to ho buď omezovat, nebo stimulovat a podporovat. Podpora a stimulace činnosti probíhá zatím hlavně na půdorysu dotací na péči o krajinu a managementu zvláště chráněných území, případně na realizaci revitalizačních a agroenvironmentálních opatření. Za jistou podporu hospodaření lze považovat i kompenzaci újmy způsobené hospodaření nebo chovům zvířete v CHKO vlivem ochranných podmínek.

Od roku 2000 do roku 2008 bylo v průměru ročně vydáno 3463 správních rozhodnutí, 18 704 stanovisek a souhlasů a 9 481 odborných stanovisek, z nichž se jich přes 50 % týkalo vlivu staveb a územního plánování. Méně zemědělství a vodní hospodářství a nejméně v oblasti půd (sklárky, odpady). V průměru ročně pak bylo proti vydaným rozhodnutím ve 128 případech (3,7 %) podáno odvolání, z nichž u 53 případů (41 %) bylo odvolání zamítnuto. K novému projednání bylo vráceno v průměru 26 rozhodnutí (20 %), zcela vyhověno pak 15 případům (12 %). Z hlediska restrikcí bylo ročně v průměru vedeno 139 správních řízení za přestupky a protiprávní jednání a bylo uděleno 252 blokových pokut (viz Tabulka 1). Nesouhlasy nejsou v souhrnných zprávách činností správ CHKO vůbec uváděny, tudíž lze předpokládat, že jich je relativně málo a převažují tak podmíněné souhlasy. To znamená, že ačkoliv je vydán souhlas k danému záměru, mohou ho dané doplňující podmínky prodražit nebo rovnou znemožnit. Statutu CHKO by však mělo být z toho pohledu využíváno také k zatraktivnění území a pro únosný rozvoj těch aktivit a odvětví místní ekonomiky, které jsou v souladu s posláním CHKO, a naopak vyloučit ty záměry a činnosti, které by vedly k degradaci přírodních a krajinných hodnot. Je zásadní, aby CHKO programově své obyvatele nevypuzovala mimo své území a činila kroky pro jeho oživení a atraktivitu, jako to činí podobné instituce v zahraničí.

Tabulka 1 Výkon státní správy správ CHKO v letech 2000-2008

	SR	SaS	% SUP	ODV	PR	VR	ZV	OS	ŘPPJ / BP
2000	3147	18420	54,6	136	60	22	17	9881	116 / -
2001	3135	20 267	49,8	158	74	37	14	8505	84 / -
2002	4010	15674	49,3	115	53	30	13	12273	86 / -
2003	3932	19636	50,9	124	59	22	14	13716	100 / -
2004	4215	14432	51,6	142	43	27	18	-	171 / 310
2005	4185	16905	56,6	162	56	43	16	-	203 / 275
2006	4961	20867	46,8	129	63	19	18	3191	163 / 248
2007	1772	19932	49,4	101	34	25	16	8787	159 / 177
2008	1809	22204	44,5	83	40	13	12	10014	170 / 250
roční průměr	3463	18 704	50,39	128	53	26	15	9481	139 / 252

Zdroj: vlastní konstrukce (vytvořeno z výročních zpráv Správy CHKO ČR a AOPK ČR [38])

vysvětlivky:

SR	správní rozhodnutí
SaS	stanoviska a souhlasy
%SUP	procentní podíl vlivu staveb a územního plánování
ODV	počet podaných odvolání
PR	počet potvrzených prvoinstančních rozhodnutí a zamítnutí odvolání
VR	vracená rozhodnutí k novému projednání
ZV	počet zcela vyhověných případů
OS	odborná stanoviska
ŘPPJ /BP	řízení o přestupcích a protiprávním jednání / blokové pokuty

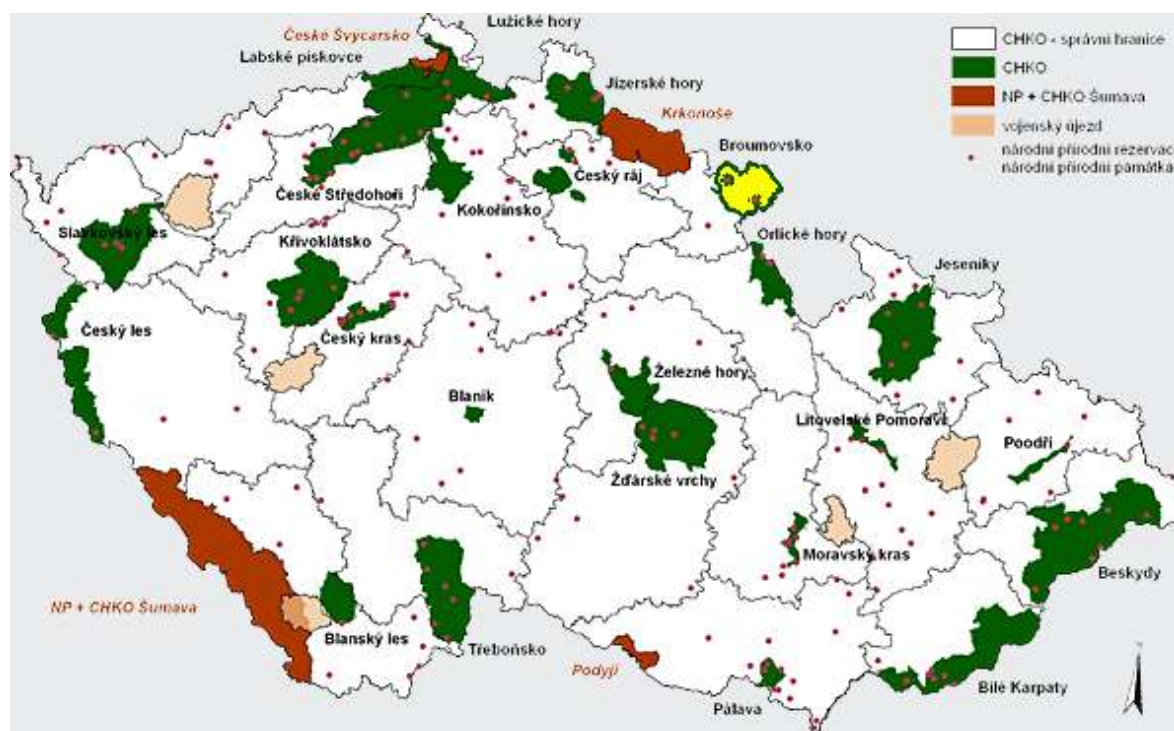
Stanoveným cílem praktické části je porovnat dvě podobná území, za účelem zhodnotit vliv výkonu státní správy v ochraně přírody a krajiny v těchto oblastech prostřednictvím jednotlivých správ CHKO, a jak je jimi v důsledku ovlivňován rozvoj regionu a jak moc ovlivňuje život člověka existence chráněné krajinné oblasti. Na základě výše uvedených dat však lze dovést, že činnost jednotlivých správ je v důsledku neobjektivních měřítek, různých navazujících vyhlášek či neustáleného výkladu zákonné úpravy ve výkonu státní správy rozdílná, čímž dochází k rozdílnému regionálnímu rozvoji i v takových území CHKO, které jsou si v zásadních charakteristikách podobná. Tuto hypotézu se pokusím potvrdit či vyvrátit při srovnání výkonu státní správy v CHKO Broumovsko a CHKO Žďárské vrchy.

4 Obecný popis vybraných CHKO

4.1 CHKO Broumovsko

Chráněná krajinná oblast Broumovsko byla zřízena v březnu roku 1991 na základě vyhlášky Ministerstva životního prostředí ČR na území o velikosti 410 km² a patří mezi 5 nejmladších CHKO v ČR, vzniklých po roce 1989 (Litovelské Pomoraví, Poodří, Železné hory a Český les). Toto území zahrnovalo celé území Broumovského výběžku, včetně jeho předpolí na Hronovsku, konkrétně části bývalých okresů Náchod a Trutnov. [39, CHKO Broumovsko, s. 33-35] Na obrázku je oblast CHKO Broumovsko žlutě vyznačena.

Obrázek 1 Územní působnost správ CHKO s vyznačením území CHKO Broumovsko

Zdroj: dostupné z <http://www.ochranaprirody.cz/?cmd=page&type=102>

Území CHKO je rozčleněno na čtyři zóny odstupňované ochrany přírody. Nejprísnejší režim ochrany má území I. zóny tvořené nejcennějšími prvky přírody a zaujímající necelou desetinu celkové plochy CHKO. Do této zóny jsou zahrnuty především přírodní ekosystémy pískovcových skalních oblastí, dochované zůstatky přírodě blízkých lesů

s větší biologickou rozmanitostí. II. zóna území CHKO je tvořena lesy s různou druhovou skladbou, případně velmi pozměňenou. Spadají sem porosty od starších, kvalitní listnatých a smíšených, až po porosty čistě jehličnaté. Druhým zástupcem v II. zóně jsou polokulturní a kulturní travinné porosty nacházející se na zemědělské půdě. Největší část zaujímají III. a IV. zóna, které jsou složeny ze zemědělských pozemků, sídelních útvarů a lesů. Lesy mají různou druhovou skladbou, vesměs jsou však jehličnaté, občas i velmi kvalitní smíšené a listnaté porosty menšího rozsahu, které nelze zahrnout do II. zóny. [40]

Tabulka 2 Rozložení jednotlivých zón v CHKO Broumovsko

	CHKO Broumovsko				
	I. zóna	II. zóna	III. zóna	IV. zóna	Celkem
Rozloha¹¹ (km²)	35	57,4	252	65,6	410
Podíl (%)	8,5	14	61,5	16	100

Zdroj: vlastní konstrukce (čerpáno z údajů CHKO Broumovsko [40])

Obrázek 2 Mapa zonace CHKO Broumovsko

Zdroj: [40]: <http://www.broumovsko.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=3683#zonovani>

¹¹ Případné odlišnosti jsou dány zaokrouhlením.

Následující tabulky zobrazují procentní podíl CHKO Broumovsko a jeho zón na rozloze Královéhradeckého kraje a rozloze České republiky.

Tabulka 3 Podíl území CHKO Broumovsko na rozloze Královéhradeckého kraje

	CHKO Broumovsko					HK kraj
	I. zóna	II. zóna	III. zóna	IV. zóna	Celkem	
Rozloha (km²)	35	57,4	252	65,6	410	4 758
Podíl na rozloze kraje (%)	0,7	1,2	5,3	1,4	8,6	100

Zdroj: vlastní konstrukce na základě předchozích údajů a údajů Českého statistického úřadu [40, 41]

Tabulka 4 Podíl území CHKO Broumovsko na rozloze České republiky

	CHKO Broumovsko					ČR
	I. zóna	II. zóna	III. zóna	IV. zóna	Celkem	
Rozloha (km²)	35	57,4	252	65,6	410	78 865
Podíl na rozloze ČR (%)	0,04	0,07	0,32	0,08	0,51	100

Zdroj: vlastní konstrukce na základě předchozích údajů a údajů Českého statistického úřadu [40, 41]

Broumovsko reprezentuje vrchovinný typ chráněných krajinných oblastí. Nejvyšším vrcholem území je pak se svou výškou 880 m.n.m. Ruprechtický Špičák, naopak nejnižším místem je hladina řeky Stěnavy v Otovicích dosahující 330 m.n.m. [39, CHKO Broumovsko, s. 33-35]

Broumovsko je známé zejména svými přírodními krásami, z nichž nejcennější jsou dvě národní přírodní rezervace - **Adršpašsko-teplické skály**, které svou rozlohou 17 km² patří mezi největší skalní města ve střední Evropě, a **Broumovské stěny**, které díky svému neobyčejnému reliéfu a klimatu umožňují existenci ojedinělého rostlinstva a živočišstva. Dále se na Broumovsku nacházejí další 2 přírodní rezervace, 4 přírodní památky a 20 památných stromů. [42]

Území Broumovska je pokryto půdami různých typů, nejvíce zastoupeným typem jsou pak zejména hnědé půdy. Původní lesní půdy byly v důsledku lidské činnosti pozměny, zejména pro zemědělské zušlechtění. Nynější využití půdního fondu je uvedeno v následující tabulce. [42]

Tabulka 5 Procentní zastoupení jednotlivých kultur na území CHKO Broumovsko

Orná půda	34,0
Zahrady	1,6
Intenzivní ovocné sady	0,2
Louky	12,6
Pastviny	4,8
Lesy	40,2
Rybníky a ostatní vodní plochy	0,4
Zastavěné plochy	1,0
Ostatní plochy	5,2

Zdroj: [42, <http://www.broumovsko.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=7>]

Broumovsko nepatří mezi oblasti s vysokým podílem vodních ploch. Rybníky zaujímají 23,5 ha, což je 0,05 % území CHKO, ostatní vodní plochy pak 265 ha, což je pouhých 0,6 % území CHKO a stojaté vody zaujímají 288,5 ha, což je 0,7 % území. Zastoupení vody však lze také nalézt v různých typech kultur, jako jsou orné půdy, louky, pastviny, lesy a mokřady. Významnými řekami, které územím protékají a které jsou rozvodím mezi Baltským a Severním mořem, jsou řeky Metuje a Stěna. [42]

Na flóru a faunu je naopak území CHKO bohaté. Dosud bylo na území nalezeno okolo 1000 druhů cévnatých rostlin. V území je přítomno i několik druhů rostlin, nám známých zejména z hor (podbělice alpská, viola dvoukvětá, mléčivec alpský), vyskytující se ve vyšších polohách CHKO. Naopak teplomilných druhů rostlin se vyskytuje v daném území jen omezeně. Na květnatých bučinách se často vyskytuje lilie zlatohlávek, vzácně pak orchideje. V blízkosti vod zas hojně bledule jarní. Z lesních porostů převládá smrk ztepilý (72 %) a jedle. Ostatní dřeviny, jako například borovice lesní, bříza, buk lesní či modřín opadavý, jsou zastoupeny mnohem méně. Jejich procentní podíl se pohybuje mezi pěti a osmi procenty. Ostatní známé dřeviny jsou zastoupeny ještě méně. Některé lesní porosty jsou doplněny o kapradinu laločnatou a rybíz alpský. [42]

Skladba fauny je na Broumovsku ovlivněna lidskou činností a geoklimatickými charakteristikami, neboť krajina je zde velice pestrá. V územích národních přírodních rezervací je zachovaným druhem rejsek horský či myšice temnopasá. Teplá a suchá místa bývají obývána zmijí obecnou, ještěrkou obecnou i živorodou. Ojediněle se z plazů vyskytuje i slepýš křehký. Naopak v oblasti blízkosti vod se vyskytují běžné druhy jako skokan hnědý, ropucha obecná, čolek obecný i horský, či některé druhy vážek. Vzácnějšími druhy jsou pak rosnička zelená a skokan zelený. Při výlovů lze ojediněle

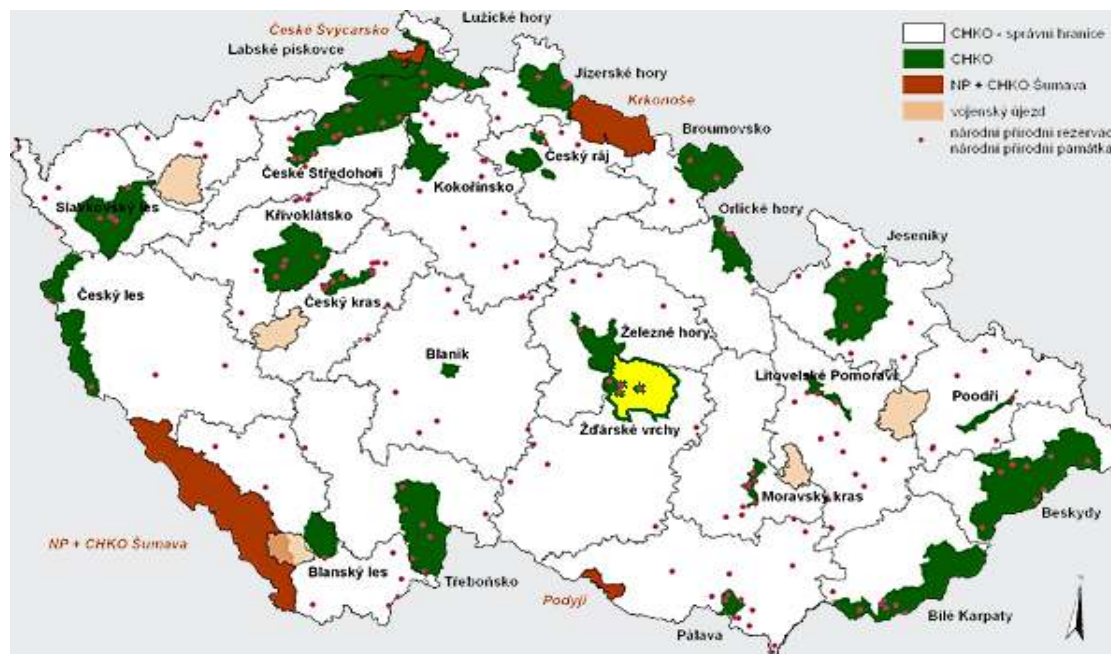
narazit i na škebli či raka říčního. V nedávné době se objevila i hlášení o výskytu vydry říční. Z ptactva se u rybníků vyskytují čáp bílý, volavka popelavá, kachna divoká či labuť velká. Čápa černého lze spíše spatřit v okolí lesů, luk a lesních potoků. Pro ochranu sokola stěhovavého a výra velkého byla v lednu roku 2005 v CHKO Broumovsko vyhlášena ptačí oblast¹² evropské soustavy chráněných území Natura 2000. [42]

V roce 2004 byl veřejně projednán a schválen Plán péče o CHKO Broumovsko, který je platný až do roku 2013 a který je do té doby hlavním odborným podkladem pro rozhodování místní Správy CHKO, neboť stanovuje jak cíle ochrany přírody, tak i nástroje k jejich dosažení. [42]

4.2 CHKO Žďárské vrchy [43]

Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy byla vyhlášena výnosem Ministerstva kultury ČSR v roce 1970 na území dřívějších okresů Žďár nad Sázavou, Havlíčkův Brod, Chrudim a Svitavy na rozloze cca 709 km² (70 940 ha).

Obrázek 3 Územní působnost správ CHKO s vyznačením území CHKO Žďárské vrchy

Zdroj: dostupné z <http://www.ochranaprirody.cz/?cmd=page&type=102>

¹² Ptačí oblast Broumovsko byla vyhlášena nařízením vlády ze dne 15. prosince 2004 o rozloze 9 121,7086 ha (CZ 051014). [29]

Území CHKO Žďárské vrchy je rozděleno do čtyř zón odstupňované ochrany. I. zóna zabírá okolo 3 % celkové rozlohy oblasti. Na ni je navázána II. zóna, která zahrnuje přírodně blízké ekosystémy s funkcí biokoridorů územního systému ekologické stability. [43] Rozložení jednotlivých zón je uvedeno v Tabulce 6. Další tabulky údaje o rozloze porovnávají s rozlohou kraje Vysočina a s Českou republikou.

Tabulka 6 Rozložení jednotlivých zón v CHKO Žďárské vrchy

	CHKO Žďárské vrchy				
	I. zóna	II. zóna	III. zóna	IV. zóna	Celkem
Rozloha (km²)	23	211,5	439,5	35	709
Podíl (%)	3,2	29,8	62	5	100,00

Zdroj: vlastní konstrukce [44]¹³

Tabulka 7 Podíl území CHKO Žďárské vrchy na rozloze kraje Vysočina

	CHKO Žďárské vrchy					Kraj Vysočina
	I. zóna	II. zóna	III. zóna	IV. zóna	Celkem	
Rozloha (km²)	23	211,5	439,5	35	709	6 795
Podíl na rozloze kraje (%)	0,34	3,11	6,47	0,52	10,44	100

Zdroj: vlastní konstrukce na základě předchozích údajů a údajů Českého statistického úřadu [41, 44]

Tabulka 8 Podíl území CHKO Žďárské vrchy na rozloze České republiky

	CHKO Žďárské vrchy					ČR
	I. zóna	II. zóna	III. zóna	IV. zóna	Celkem	
Rozloha (km²)	23	211,5	439,5	35	709	78 865
Podíl na rozloze ČR (%)	0,03	0,27	0,56	0,04	0,9	100

Zdroj: vlastní konstrukce na základě předchozích údajů a údajů Českého statistického úřadu [41, 44]

CHKO Žďárské vrchy má podobný charakter území jako CHKO Broumovsko. Jedná se o nehorskou pahorkatinu, kterou z geografického hlediska vyplňují celky České Vysočiny. Nejvyšší vrchol Devět skal v Českomoravské vrchovině ční do výšky 836,3 m.n.m, nejnižší bod je pak ve 490 m.n.m.

¹³ údaje z použitého zdroje upraveny a zaokrouhleny dle aktuálně uváděné rozlohy

Víc jak polovinu území CHKO Žďárské vrchy pokrývají kambizemě. Významnou částí přispívá do zastoupení půd i skupina hydromorfních půd. Největší část území je pak tvořena lesy (46 %) a zemědělským půdním fondem (44 %). Vodní plochy tvoří pouze 1,9 %, zastavěné plochy 0,9 % a ostatní plochy 5,5 %.

Oblast CHKO je významným rozvodím do Severního a Černého moře. Voda tak z oblasti odtéká řekami Chrudimka, Sázava, Doubrava, Svratka a Oslava. Na rozdíl od CHKO Broumovsko existuje v tomto území poměrně hustá říční síť a i v budování rybníků a výstavbě nádrží je na tom tato oblast lépe. V současné době jsou na území postaveny 4 přehradní nádrže a funguje zde na 187 rybníků.

Oblast CHKO Žďárské vrchy z rostlinstva reprezentují ve vyšších polohách zejména buk lesní, smrk ztepilý a jedle bělokorou. Zastoupeny jsou i druhy jako javor klen, jilm horský či olše, v nižších polohách se pak vyskytují především smrkové hospodářské porosty, olše a jasan ztepilý. Vzhledem k charakteristickému zastoupení vlhkých až trvale zamokřených luk ve Žďárských vrších vyskytují se v této oblasti i rašeliníková a vlhkomilná společenstva. Z nižších rostlin jsou to například mechy. Významným floristickým prvkem území CHKO Žďárské vrchy jsou dochované zlomky pralesního hvozdu, které se na území vyskytovaly již od 13. století.

Vzhledem k charakteru CHKO převažuje v území podhorská lesní fauna. K významným druhům lze zařadit ježka západního, hraboše mokřadního, rejška horského, mloka skrvnitého, slepýše skrvnitého, zmiji obecnou, čápa černého, či jelena evropského vyskytující se v chovné jelení oblasti Žďárské vrchy.

V oblasti CHKO Žďárské vrchy se vyskytuje také početné množství kulturních památek. Zajímavým objektem je monumentální areál bývalého cisterciáckého konventu, zejména pak jeho architektonický klenot, unikátní dílo barokní gotiky – kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře od barokního architekta J. Santiniho – Aüchla, Tento poutní kostel je zapsán na Seznamu světového dědictví UNESCO. Kromě dalších Santiniho architektonických prací se v oblasti dochovaly doklady typické lidové architektury, zejména roubené lidové stavby v horských oblastech. Celkový vzhled krajiny je pak dokreslen ostatními charakteristickými lidovými stavbami, jakými jsou zvoničky, kříže či boží muka, [39, s. 100-101]

5 Případová studie Broumovsko

5.1 Správa CHKO Broumovsko

Správa CHKO Broumovsko je jedním z regionálních pracovišť Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, která je organizační složkou státu v resortu Ministerstva životního prostředí ČR. Správa CHKO je orgánem ochrany přírody, který vykonává speciální státní správu, provádí odborné úkoly, zajišťuje péči o zvláště chráněná území a působí i v oblasti kulturně výchovné. Pro rozhodování při výkonu státní správy, zejména v problematických oblastech: stavby, turistika a podnikání jsou pro Správu stěžejní především dva dokumenty – plán péče a studie krajinného rázu, na jejichž základě vydávají svá stanoviska, souhlasy a rozhodnutí. [42]

5.1.1 Plán péče o CHKO Broumovsko [45]

Správa CHKO Broumovsko disponuje Plánem péče o Chráněnou krajinnou oblast Broumovsko na období 2003 – 2012, základním podkladem pro ochranu přírody. Již v úvodu tohoto čtyř set dvou stránkového dokumentu definuje hlavní problémy v oblasti z hlediska ochrany přírody a krajiny. Jedním z nich je i úbytek biologické rozmanitosti způsobený ekonomicky jednostranným lesnickým a zemědělským hospodařením v minulosti. K tomu přibývá obava před urbanizací volné krajiny, zejména dopravními a rekreačními stavbami. Správa si tak stanovila za cíl nalézat rovnováhu mezi přírodou a člověkem v harmonické kulturní krajině: „*Snažíme se o rovnováhu mezi nejen v krajině, ale i ve své práci mezi „ochranou“ (odborná činnost), „obranou“ (výkon státní správy) a „obnovou“ (péče o krajinu, ekologická osvěta a trvale udržitelný rozvoj).*“ [45, s. 11]

Plán péče se skládá z rozborové části, ve které jsou uvedeny identifikační údaje daného území a jeho charakteristika, a z návrhové části, ve které jsou stanoveny dlouhodobé cíle vycházející z poslání CHKO a střednědobé a krátkodobé cíle ochrany území CHKO. Základní dlouhodobý cíl je definován v účelu vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 157/1991 Sb., o zřízení CHKO Broumovsko. V té je definováno, že: „*Účelem vyhlášky je ochrana a postupná obnova hodnot krajiny, jejího vzhledu a jejích typických znaků a vytvoření a rozvíjení ekologicky optimálního systému všestranného využívání krajiny a jejích přírodních zdrojů v oblasti.*“ [46, § 2 odst. 1]

Základním cílem tedy je vytvářet ekologicky a esteticky vyváženou kulturní krajinu tak, aby přírodní a lidské systémy byly v rovnováze. Správa proto uvádí, že dává přednost modernímu způsobu ochrany založeným na aktivním přístupu k přírodě i obyvatelstvu. Jako cíl své práce si pak správa stanovila koncentrovat se na zabránění dalších nových škod a na postupnou nápravu těch starých, při současné spolupráci s obcemi, místními úřady a partnery v území, aby společně pracovaly na zamezení případně zabránění negativních dopadů v důsledku živelného rozvoje tvrdého turismu, s kterým jsou spojeny velké a k přírodě necitlivě projektované rekreační, dopravní a komunikační stavby. K tomu by mohl napomoci i další stanovený cíl, kterým se stalo zvyšování environmentální vzdělanosti a motivace k ekologicky pozitivnímu chování jak u místních obyvatel, tak u návštěvníků CHKO.

Ze střednědobých a krátkodobých cílů ochrany území CHKO, které si správa stanovila, se zaměří na základní střetové oblasti v hledání zmíněné rovnováhy, a to na stavby, podnikání a turistiku.

5.1.1.1 Stavby, stavební zóny, plochy pro výstavbu

Zástavba na území CHKO Broumovsko se vyznačuje venkovskou architekturou, která vznikla z přirozených hospodářských, materiálových i duchovních podmínek doby svého vzniku. Z urbanistického hlediska se jedná převážně o silniční či lánové obce. Současná zástavba v sobě nese vmísenou architekturu rodinných domků městského typu, které „nesedí“ k hlavní stavbě okolí nebo se původní stavby nevhodně přestavují. Problémem je i vznik nepovolených staveb a obcházení tak požadavků na zachování krajinného rázu. Předsevzetí správy v této oblasti se týká trvalého cíle na vytvoření stabilních podmínek pro uchování a zlepšování hodnot (přírodních, historických i kulturních) chráněné oblasti prostřednictvím ochrany krajinného rázu. Investoři i projektanti staveb musí dbát na to, aby architektonické řešení nových staveb nebo změn staveb bylo v souladu s charakterem území. K dosažení stanoveného cíle disponuje správa několika nástroji:

- motivační
- administrativní
- zákonné limity.

Vzhledem k tomu, že ekonomickými nástroji správa nedisponuje, může využívat výše zmíněné nástroje. Motivační nástroj je spatřován v možnosti konzultovat záměry, vytváření metodické činnosti (viz příloha), v poradenské činnosti stavebníkům, obcím a úřadům a ve vytváření územně plánovacích podkladů pro územně plánovací dokumentaci.

Další prostředek k dosažení stanovených cílů se opírá o zákon o ochraně přírody a krajiny, konkrétně o limity pro výstavbu v CHKO. Zákon stanovuje, že se v I. a II. zóně odstupňované ochrany CHKO, NPR a PR nesmí umísťovat a povolovat nové stavby. Zakázáno je i umísťovat stavby do ochranného pásma památných stromů.

Administrativní nástroj je představován oborovým dokumentem „CHKO Broumovsko – hodnocení krajinného rázu“ od Ing. arch. Jitky Brychtové. Tento dokument slouží jako podklad pro vydávání odborných posudků ke stavebním záměrům, při rozhodování ve správních řízeních či při vydávání stanovisek k pořizování územně plánovacích podkladů a ke schvalování územně plánovací dokumentace.

5.1.1.1.1 Studie krajinného rázu [47]

Tento odborný podklad slouží správě CHKO Broumovsko k získání objektivního náhledu na výstavbu. Studie rozděluje území na dva krajinné celky, Broumovskou kotlinu a Polickou vrchovinu. Ty jsou dále členěny na krajinné prostory, u kterých jsou vypíchnuty typické krajinné dominanty a kritická místa. V dokumentu jsou rozlišeny tři, resp. čtyři stupně zonace krajinného rázu, na základě kterých jsou pro krajinné prostory určeny bližší limity a regulativy, jednak obecně a jednak dle toho, zda se jedná o volnou krajinu či urbanizovanou část.

Tabulka 9 Odstupňovaná ochrana krajinného rázu v CHKO Broumovsko

zóna	ochrana	popis
1A	nejpřísnější, mimořádně naléhavá	nejcennější území, území s výjimečnými přírodními a estetickými hodnotami; MZCHÚ I. zóny ochrany přírody, případně urbanistické soubory s objekty s vysokou mírou autenticity
1B	přísná	velmi cenné území, doplňuje pásmo 1A; nová výstavba pouze v zastavěném území obcí nebo v návaznosti na stávající zástavbu, ve volné krajině nepřípustná
2	zvýšené nároky	nepovolovat stavby, které negativně ovlivní hodnoty krajinného rázu v 1A a 1B; podmínky nové výstavby shodné s 1B, nové lokality dle regulačního plánu
3	vyžaduje aktivní tvorbu	krajina s částečně či výrazně narušeným krajinným rázem; výstavba ve volné krajině nepřípustná s výjimkou staveb pro zemědělskou výrobu

Zdroj: vlastní konstrukce ze Studie poskytnuté Správou CHKO Broumovsko k nahlédnutí [47]

5.1.1.1.2 Rozšiřování sítí

S výstavbou a s případným podnikáním souvisí i otázka rekonstrukce či rozšiřování sítí vysokonapěťového vedení a plynovodů. Přes území CHKO Broumovsko vedou liniové stavby jako plynovody, elektrovody nízkého a vysokého napětí, vodovody, kanalizace a telekomunikační vedení a optické kabely. Ačkoliv je v rozborové části Plánu péče uvedeno, že se s jejich výstavbou dále počítá, a to i přestože mají negativní vliv na krajinný ráz a elektrovody vysokého napětí způsobují zranění i smrt velkým ptákům, v návrhové části bližší podmínky uvedeny nejsou, pouze u elektrovodů vysokého napětí dochází k umístování plastových hřebenů, aby se zabránilo zranění ptactva.

5.1.1.2 Turistika, rekreace, sport

Na území CHKO Broumovsko se nachází dvě NPR Adršpašsko-teplické skály a Broumovské stěny, které jsou regionálními úřady a obcemi považovány za centra turistického ruchu a tím pádem i za zdroj hospodářské prosperity. Rozvoj území v této oblasti však musí být ze strany CHKO regulován s ohledem na krajinu a přírodní hodnoty. Růst návštěvníků zejména v letní sezóně je přípustitelný, avšak za podmínky jejich rozložení po celém území CHKO. Z tohoto důvodu je v oblasti cestovního ruchu, sportu a turistiky hlavním cílem nalézání rovnováhy mezi ochranou přírody a šetrným využíváním krajiny v oblasti cestovního ruchu. Správa podporuje „měkkou“ formu turistiky, rekreace a sportu, při které nedochází k narušení přírody a krajiny.

Tabulka 10 Příklady tvrdého a měkkého turismu

TVRDÝ TURISMUS	MĚKKÝ TURISMUS
<ul style="list-style-type: none">✘ masové cestování, rychlé dopravní prostředky,✘ vícelůžkové luxusně vybavené hotely, penziony, golfové hřiště, velkokapacitní parkoviště, motoresty,✘ nákupy suvenýrů, pevný program návštěv pamětihodností,✘ hlasitost	<ul style="list-style-type: none">✘ individuální rodinné cesty s malou skupinkou přátel, přiměřené a pomalé dopravní prostředky,✘ ubytování na malých zemědělských farmách, v soukromých chalupách, malých penzionech, menších rekreačních tábořištích rozptýlených v krajině,✘ individuální program dle situace, pro zážitky, tichost

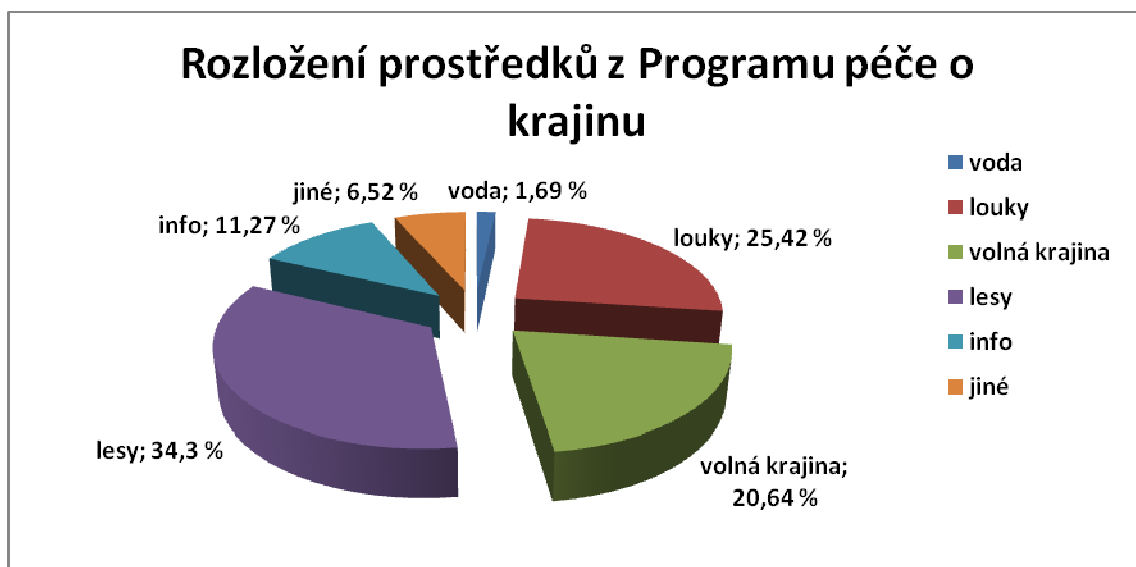
Zdroj: [45, s. 251]

Předpokladem pro jakékoliv řešení je nejprve regulace silniční automobilové dopravy a využití kombinované vlakové, autobusové, silniční, cyklistické a pěší, z toho důvodu, aby byly zachovány přitažlivé formy šetrné rekreace, byla omezena masivní návštěvnost a nedocházelo v malých údolích Broumovska či v centrech obcí a měst k dopravním zácpám. K dosažení šetrného provozování cestovního ruchu, tedy aby nedocházelo k extrémní koncentraci osob v nejcennějších oblastech, připravuje správa k turistickým možnostem (pěší turistika, cykloturistika, horolezectví, lyžování) různé turistické mapy, pomáhá při údržbě technického vybavení nových turistických cest, vyznačuje cyklostezky, ve spolupráci se správcem skal Českého horolezeckého svazu vymezuje, označuje a protierozně zabezpečuje přístupové cesty apod. Z hlediska rekreačních a ubytovacích staveb si správa stanovila nevydávat souhlasy k výstavbě, pokud dané rekreační objekty nebudou v souladu s platnou územně plánovací dokumentací. Veškeré rekreační aktivity v území budou sledovány a vyhodnocovány jejich dopady na přírodní prostředí.

5.1.2 Program péče o krajinu

Z Programu péče o krajinu jsou správám CHKO přidělovány prostředky podle počtu NPR, nikoliv dle jejich velikosti. Pro CHKO Broumovsko bylo vyčleňováno okolo 2,4 – 3 mil. Kč. V letošním roce to bylo asi 1 856 000 Kč. Nejvíce prostředků z tohoto programu směřuje do oblastí lesů (např. výsadba, oplocenky), luk (např. kosení, likvidace náletů) a volné krajiny (např. výsadba, péče o památné stromy). [48]

Graf 1 Rozložení prostředků z Programu péče o krajinu během let 2005 - 2009

Zdroj: vlastní konstrukce (čerpáno z poskytnutých údajů správy CHKO Broumovsko [48])

5.1.3 Výkon státní správy v ochraně přírody a krajiny

Správy CHKO vykonávají na území své působnosti státní správu v ochraně přírody a krajiny, pokud k tomu není dle zákona č. 114/92 Sb. pověřena příslušná obec, Ministerstvo ŽP nebo Česká inspekce životního prostředí. [14, §78 odst. 1]

Tabulka 11 Výkon státní správy Správou CHKO Broumovsko v letech 2000-2009

	SR	SaS	ODV	PR	VR	ZV	OS
2000	33	219	2	2	0	1	690
2001	55	307	4	0	2	0	539
2002	53	59	6	3	2	1	190
2003	353	306	7	1	2	0	238
2004	593	166	7	4	2	0	1840
2005	652	-	-	-	-	-	52
2006	475	351	9	5	0	3	106
2007	66	1319	5	2	0	0	126
2008	41	813	5	3	1	1	1346
2009	56	820	3	2	0	0	103
roční průměr	238	485	5	2	1	0,7	523

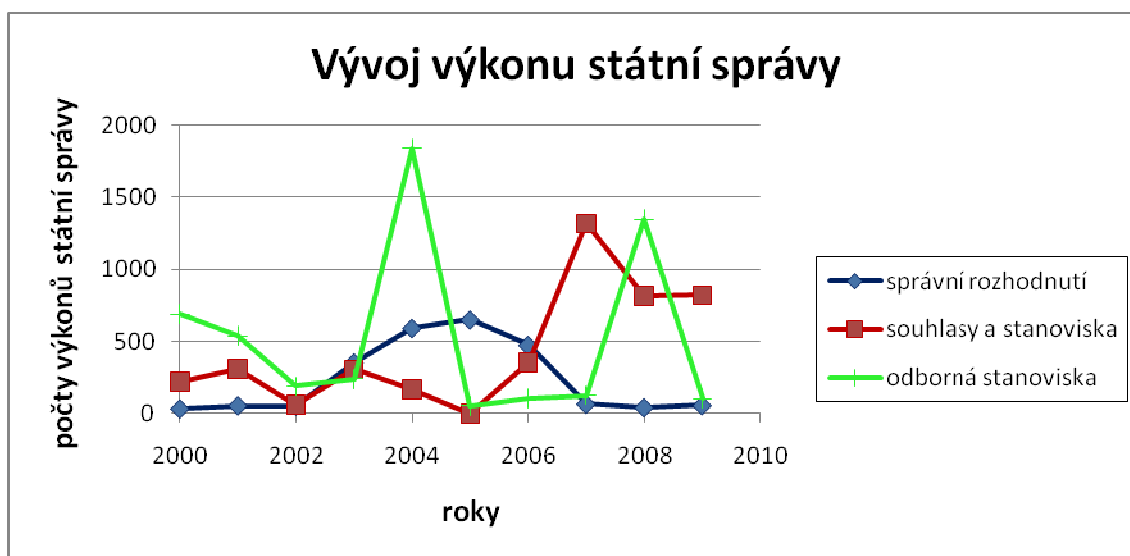
Zdroj: vlastní konstrukce (vytvořeno na základě podkladů [49] a [50])

vysvětlivky:

SR	správní rozhodnutí
SaS	stanoviska a souhlasy
ODV	počet podaných odvolání
PR	počet potvrzených prvoinstančních rozhodnutí a zamítnutí odvolání
VR	vracená rozhodnutí k novému projednání
ZV	počet zcela vyhověných případů
OS	odborná stanoviska

V uplynulých deseti letech správa CHKO Broumovsko vydala v průměru ročně 238 správních rozhodnutí, 485 stanovisek a souhlasů a 523 odborných stanovisek. Z uvedených rozhodnutí bylo v průměru ročně podáno 5 odvolání, z nichž v ročním průměru ve 2 případech bylo rozhodnutí potvrzeno, 1 vráceno k novému projednání a žádnému nebylo zcela vyhověno.

Graf 2 Vývoj výkonu státní správy správou CHKO Broumovsko v letech 2000-2009

Zdroj: vlastní konstrukce (vytvořeno na základě předchozí tabulky)

Na grafu je znázorněn vývoj výkonu státní správy na Broumovsku. Enormní skok odborných stanovisek (zelená barva) v roce 2004 lze přisoudit soustavě Natura 2000. Ohledně stanovisek a souhlasů versus správní rozhodnutí lze vyčíst, že do roku 2005 převažovala správní rozhodnutí, která v dalších letech začala ustupovat a nakonec byla převýšena vydáváním stanovisek a souhlasů. Zlom, který se v roce 2005 udál, se týkal vnitřních změn ve Správě. Společně s Broumovskem byli v několika dalších správách CHKO odvoláni dosavadní vedoucí.

5.2 Územní samospráva

5.2.1 Územně analytické podklady¹⁴

Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Broumov byly vypracovány na základě zákonné povinnosti v roce 2008. Tento dokument je souborem základních údajů o území ORP Broumov a slouží jako podklad pro politiku územního rozvoje, územně plánovací dokumentace, jejich změnu a pro rozhodování v území. ÚAP lze rozdělit na tři části:

- textová část odborných průzkumů s vyhodnocením stavu a vývoje území,
- textová část rozboru udržitelného rozvoje území
- mapové přílohy (výkres hodnot, výkresu limitů, výkres záměrů a výkres problémů).

¹⁴ [51, <http://www.broumov.net/mesto/data/orp-broumov-swot.doc>]

Základem pro první základní část dokumentu bylo shromáždění sledovaných jevů¹⁵, které lze rozdělit na údaje získané od poskytovatele („převzatý jev“), data zjištěná průzkumem v území („zjištěný jev dle průzkumu“) a jevy zjištěné z dalších dostupných informací („ověřeno v ORP“). Druhá část ÚAP vyhodnocuje udržitelný rozvoj území za pomoci SWOT analýzy, která se prováděla na deset níže uvedených oblastí:

- horninové prostředí a geologie
- vodní režim
- životní prostředí
- ochrana přírody a krajiny
- zemědělský půdní fond a pozemky určené pro plnění funkce lesa,
- dopravní a technická infrastruktura
- sociodemografické podmínky
- bydlení
- rekreace
- hospodářské podmínky.

5.2.1.1 SWOT analýza pro ochranu přírody a krajiny

SILNÉ STRÁNKY

- ✘ existující systém ochrany přírody a krajiny – CHKO, Natura, maloplošná ochrana dle zákona č. 114/1992 Sb., ochrana podzemních vod
- ✘ stabilní biotopy s širokou biodiverzitou
- ✘ stabilita rozmezí trvalé travní porosty - les - plochy ostatní
- ✘ minimální expozice krajiny antropogenními vlivy
- ✘ navazující kvalitní přírodní prostředí i mimo ORP

SLABÉ SRÁNKY

- ✘ nároky na správu a údržbu krajiny
- ✘ systém odvodu a čištění odpadních vod

PŘÍLEŽITOSTI

- ✘ stabilizace venkovských sídel pro ekologicky čisté zemědělství
- ✘ rozvoj agroturistiky

¹⁵ sledované jevy jsou dány přílohou č. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti – v části A (viz příloha)

- * použití regulačních nástrojů územního plánování pro další urbanizaci krajiny
- * použití nástrojů územního plánu pro revitalizaci krajiny postižené bolševníkem (invazními druhy rostlin)
- * kombinace balneoterapie s dalšími léčebnými postupy – např. hipoterapie
- * revitalizace vodních toků
- * realizovat účinný a ekonomický systém čištění odpadních vod

HROZBY

- * provádění jakékoliv těžby nerostů
- * zavedení nových tras dopravní a technické infrastruktury (pěší, cyklo, Ski trasy, odvodnění území, odvedení splaškových odpadních vod)
- * plošná přeměna neurbanizovaného území pro jiné činnosti – např. golf
- * nevhodná urbanizace území
- * změna mikroklimatu v důsledku urbanizace území
- * plochy individuální rekreace – chaty, zahrádky – provoz zařízení neodpovídající normám, předpisům, vznik drobných staveb formou oznámení
- * případné ekologické zátěže – kasárna, objekty živočišné výroby
- * ochrana přírody může omezit rozvoj sídel vodního hospodářství, obnovu rybníků atd.

5.2.1.2 SWOT analýza pro hygienu ŽP

SILNÉ STRÁNKY

- * vysoká kvalita čistoty ovzduší a vodních toků
- * atraktivní přírodní prostředí
- * dostatečný prostor pro denní i střednědobou rekreaci

SLABÉ STRÁNKY

- * možné ekologické zátěže (pohraniční objekty, areály živočišné výroby)
- * problém čištění odpadních vod drobných sídel

PŘÍLEŽITOSTI

- * rozvoj hospodářských činností využívajících kvalitní životní prostředí
- * rozvoj podnikatelských činností spojených se správou a údržbou krajiny
- * revitalizace vodních toků
- * spojení a propojení ORP na další atraktivní lokality

HROZBY

- ✗ nevhodná urbanizace krajiny – nová sídla, dopravní trasy
- ✗ instalace nových – lokálních - zdrojů znečištění ovzduší v důsledku urbanizace území
- ✗ oblast s vyšším výskytem radonu

Na základě těchto analýz je uvedeno, že k zachování současného stavu přírody je nezbytná aktivita v ochraně přírody a krajiny. Vzhledem k tomu, že ochrana území převažuje nad ekonomickými ukazateli, je nutné péči o krajinu dotovat jinými prostředky. Z dalších analýz vyplývá, že oblast je pro své přírodní prostředí atraktivní jak pro venkovské bydlení, tak pro městské, včetně možnosti rekreace, avšak z důvodu nevyhovující vybavenosti malých obcí pro sport a rekreaci či špatné dostupnosti do dalších sídel zase na své atraktivitě ztrácí.

Poslední část textu vyhodnocuje vztah územních podmínek mezi příznivým životním prostředím, hospodářským rozvojem a soudržností obyvatel Broumova. Dochází se zde k závěru (cit.): *„Řešený prostor ORP vykazuje stabilní a vyvážené podmínky pro pilíře udržitelného rozvoje: příznivé životní prostředí, hospodářský rozvoj a soudržnost společenství obyvatel.“* [51]

5.3 Konference „Život a podnikání v chráněných územích“ [52]

Občanské sdružení Centrum rozvoje Česká Skalice uspořádalo závěrečnou konferenci k projektu „Harmonie kulturní krajiny na území NPP a NKP Babiččino údolí“, která se konala na Žernově (bývalý okres Náchod) 15. dubna 2010. „Jedním z cílů tohoto projektu je snaha o vybudování místního partnerství pro udržitelný rozvoj a posílení spolupráce při plánování činností v tomto chráněném území.“ (Martina Vlachová, koordinátorka projektu)

Na konferenci vystoupili odborníci z řad profesionálních ochránců přírody, subjektů působících v chráněných územích a místní podnikatelé. Z celkem třinácti zajímavých vystoupení, byla pro tuto práci podstatná níže uvedená.

1. Součinnost samosprávy v chráněných územích

Ing. Josef Daňsa (Město Česká Skalice)

NPP a NKP Babiččino údolí, které se nachází v katastru města Česká Skalice, je v současné době v zájmu mnoha subjektů, a to jak návštěvníků, vlastníků, podnikatelů, státní správy i samosprávy. Neboť každý subjekt má rozdílný názor na danou lokalitu, město Česká Skalice se staví do postavení přirozeného koordinátora daného území, který se s ohledem na respektování zákonů a doporučení bude snažit udržet atraktivnost místa a současně zachovat kulturní a přírodní památky.

2. Život a podnikání v chráněných územích

Ing. Hana Heinzlová (CHKO Broumovsko)

Vystoupení vedoucí správy CHKO Broumovsko mělo návštěvníky konference přesvědčit, že instituce státní správy v chráněných územích není pro místní obyvatelstvo pouze všeobecně vnímaným negativem a že lze najít konsenzus mezi záměrem a ochranou přírody, aniž by byl záměr omezen či zcela zakázán. Striktní zákazy, které jsou dány zákonem stanovenými ochrannými podmínkami, se vztahují pouze na I. a II. zónu odstupňované ochrany, tedy zejména na maloplošná zvláště chráněná území. V ostatních omezeních by měly být dle vedoucí správy viděny i jisté příležitosti. V CHKO se omezení vztahují především na tři oblasti, přičemž třetí oblast obecně pro CHKO neplatí, platí jen v NPR:

- hospodaření (lesnictví, zemědělství, těžba surovin)
- stavby (územní plány, stavební činnosti, nakládání s vodami)
- outdoorové aktivity (horolezectví, létání na padácích a závěsných kluzácích, jízda na kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody)

ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNICTVÍ

Omezení pro činnosti v zemědělství a lesnictví jsou opět stanoveny pro I. a II. zónu odstupňované ochrany, pro III. a IV. nejsou žádná zvláštní omezení ze strany ochrany přírody. Příležitostí pro zemědělství je zejména možnost čerpání z finančních nástrojů, jako jsou OP ŽP, Program péče o krajinu, Program podpory obnovy přirozených funkcí krajiny či Program rozvoje venkova.

OCHRANA KRAJINNÉHO RÁZU

V ochraně krajinného rázu nelze spatřovat problém daný pro chráněné území, neboť tato ochrana platí pro celé území ČR. Spatřovanou příležitostí je dosažení harmonického vzhledu sídel, a to za přispění územních plánů obcí, které budou obsahovat funkční a prostorové regulativy pro plochy, a stavební činnosti, která bude respektovat materiál a barvy a celkové hodnotové řešení.

REKREAČNÍ VYUŽITÍ CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ

Zákazy v CHKO jsou stanoveny v ochranných podmínkách, na celém území je například zakázáno tábořit a rozdělovat ohně mimo vyhrazená místa, pořádat cyklistické závody a pořádat automobilové a motocyklové soutěže. Ačkoliv na posledním bodě správa CHKO Broumovsko striktně lpí, pro ostatní body je to relativní, neboť v případě, že činnost nebude mít negativní vliv na území, kde se bude konat, lze udělit výjimku. Příležitostí pak je environmentální poradenství, osvěta, vzdělávání, podpora cestovního ruchu, turisticky značené stezky, naučné stezky v ZCHÚ a další.

3. Návštěvnická střediska ochrany přírody, místo kde si podnikání a ochrana přírody podávají ruku?

Mgr. Petr Köppl (CHKO Broumovsko)

Dřívější snahy ochránců se zaměřovaly na pouhé zakonzervování dané oblasti. V dnešní době je snaha ochranu přírody a krajiny vysvětlovat, neboť s rostoucí obecnou vzdělaností, měnícím se využíváním volného času a i možnostmi více cestovat se tu naskýtá možnost ovlivnit vztah veřejnosti k chráněným územím. Vyhlášení chráněného území vyjadřuje zejména jeho přírodní a krajinnou významnost a odlišnost. Často tato „jinakost“ území postihuje i kulturní a ekonomická specifika, která se odráží v podnikatelských záměrech. Aby tyto záměry pouze nepotlačovaly daná specifika, lze přistoupit k druhé variantě, tedy daná specifika si uvědomit, využít je a zapracovat do podnikatelského záměru, při současném respektování klidu místní komunity, zlepšování podnikatelského prostředí místní komunity a zachování přírodního prostředí.

K dosažení výše uvedených požadavků lze dosáhnout za pomoci kvalitní a promyšlené návštěvnické infrastruktury, která může přispět k úspěšnosti podnikatelských záměrů, které respektují specifika daného regionu. Pokud bude návštěvnická infrastruktura pojata

komplexně s promyšlenými všemi návaznostmi, jak je tomu v řadě středisek po světě, může přinést širokou škálu služeb a s nimi spojených pozitiv:

- podávání informací o přírodních hodnotách území a smyslu ochrany
- vysvětlení aspektů historického vývoje a tudíž i omezení, které existují
- snížení nárazů návštěvníků na dané chráněné území
- plní úkoly turistických informačních center
- často se stávají „obecními domy“ jako dějiště společenských akcí místních komunit
- mohou být „výkladní skříní“ místních výrobků
- představují ukázkou stavitelství šetrného k místnímu krajinnému rázu a ŽP a další.

4. Přínosy a dopady hospodaření v CHKO ve světle trvale ekonomického růstu

Mgr. Jan Kováč (Sdružení chovatelů ovcí a koz ČR)

Ochrana přírody se zaměřuje nejen na přírodu, ale i na podnikatelské prostředí (hospodaření). CHKO už dávno není prales, ale kulturní krajina, ve které případné omezení zemědělců a hospodářů je kompenzováno dotačními programy. Zemědělci z CHKO tak nejsou v tržním vakuu. Podle pana Kováče je vše pouze otázkou míry a koncentrace. Existují-li nyní ze strany ochrany přírody určité směrnice, mohly by se zrušit v případě existence samých malých farem, které by daných limitů stejně nikdy nedosáhly.

5. Vize, spolupráce a odpovědnost jako hybná síla rozvoje regionu

Jan Školník (Agentura pro rozvoj Broumovska)

Agentura pro rozvoj Broumovska hledá cesty ke společnému rozvoji. Vizí je hledat shodu prostřednictvím diskuzí v otázce společného rozvoje a prosazovat společné hodnoty. Subjektem, který je na rozvoji regionu závislý, je podnikatelský sektor. Významní podnikatelé regionu se sdružili do Podnikatelského klubu Broumovska, ve kterém diskutují nad svými představami rozvoje regionu, neboť tu chtějí podnikat. Překážkou jim však není CHKO, ale vzdělanost, která ovlivňuje výběr druhu podnikání s ohledem na schopnosti a tím i volbě šetrného či nešetrného způsobu podnikání. Druhým významným partnerem jsou obce a města regionu, která nesou břemeno rozvoje v rámci svého „popisu práce“. Agentura naslouchá potřebám obcí a snaží se jim nabídnout takové aktivity, které reagují na tyto potřeby, ale současně odpovídají sdílenému souhlasu všech partnerů.

Oblast Broumovska se jeví jako ideální prostor pro rozvoj cestovního ruchu, a s tím spojenou možností uplatňovat podnikatelské záměry vhodné pro chráněnou oblast. Přiměřeně rozvíjená turistika přináší příležitosti místnímu obyvatelstvu k prodeji místních výrobků, nabídky možností ubytování či provozu agroturistiky. Aby se však tyto záměry mohly stát skutečností, je nejprve nutné v místním obyvatelstvu podpořit myšlenku, že chráněnou krajinnou oblast a možnost podnikání lze velice dobře skloubit. Tato podpora by měla vycházet především ze strany Správy CHKO Broumovsko, která by měla ve spolupráci s místními obcemi docílit požadované informovanosti občanů o těchto možnostech.

Problémem je však často uváděná byrokracie a neefektivnost veřejného sektoru. Aby mohla začít spolupráce, je nutný krok buď ze strany správy CHKO, nebo ze strany obcí, bohužel to však vypadá, že si každá strana plní pouze zákonem stanovené povinnosti a vzájemná komunikace probíhá jen na úrovni předávání materiálů nutných k tvorbě dokumentů, při vytváření územních plánů a územně analytických podkladů. Další spolupráce se jeví jako určitý „nadstandard“. Obecní úřady jsou tak vystaveny jak kritice místního obyvatelstva za restriktivní požadavky správy CHKO (zejména z neúplné znalosti dané problematiky), tak požadavkům a nárokům správy CHKO. Dle mého názoru by správa CHKO v otázce osvěty a vzdělanosti měla být více vidět – vést propagační a osvětovou činnost v území, aby nejasnosti ve výkonu státní správy a dalších nevedly k další nepřízni místního obyvatelstva a naopak uspořádaly spolupráci vedoucí k regionálnímu rozvoji.

Na základě účasti na konferenci v Žernově, kde vystoupili odborníci z řad profesionálních ochránců přírody, subjektů působících v chráněných územích i místní podnikatelé, se nedá činnost správy CHKO Broumovsko shledat jako negativní, ačkoliv Plán péče jako zásadní dokument komplexně vyznívá zcela konzervativně pouze k ochraně přírody. Téměř všichni odborníci z řad ochrany přírody avizovali na skutečnost, že orgány ochrany přírody omezují striktně pouze činnosti v I. a II. zóně odstupňované ochrany, tudíž zejména v národních přírodních rezervacích a přírodních rezervacích. Ostatní omezované činnosti, související převážně s ochranou krajinného rázu, nejsou „vinou“ existence CHKO, nýbrž jejich zákonnou ochranou, která je platná pro celé území ČR. Celá konference tak v konečném důsledku vyzněla jen jako obhajoba institutu ochránců přírody s odkazy na množství možnosti rozvoje v území, zatímco alespoň nějaké náznaky spolupráce zaznívaly spíše ze strany podnikatelských subjektů, což je již velmi pozoruhodné a neobvyklé.

6 Zhodnocení CHKO Žďárské vrchy

6.1 Správa CHKO Žďárské vrchy

6.1.1 Plán péče o CHKO Žďárské vrchy [53]

Správa CHKO Žďárské vrchy se prozatím řídí plánem péče, který začal být zpracováván v roce 1994, avšak v letošním roce se předpokládá schválení nového plánu na období 2011-2020. V úvodu je stanoveno, že účelem plánu péče je usměrňovat a ovlivňovat lidské činnosti, stanovit si dlouhodobé a střednědobé cíle a být podkladem Správě CHKO Žďárské vrchy při rozhodovací a plánovací činnosti v území a při zpracovávání dokumentací rozvoje území.

Rozborová část dokumentu se skládá z identifikačních údajů území, kde je mimo jiné definováno CHKO a jeho poslání, a z charakteristiky území. Návrhová část se pak zabývá výběrem vhodných rozvojových aktivit a jejich návrhy plánem péče pro činnosti v daném území CHKO. Dlouhodobým cílem stanoveným v plánu péče je trvale udržitelný rozvoj krajiny se specifickým ohledem na ochranu přírody a krajiny a na zachování krajinného rázu. Současně je cílem zajistit vývoj území tak, aby se stabilizovaly nynější I. a II. zóny a aby byl umožněn vývoj zón nižších kategorií. Střednědobé a krátkodobé cíle opět zaměřím na střetové oblasti staveb, rekreace a podnikání.

6.1.1.1 Podnikání

„Existence CHKO nemůže být překážkou rozvoje území a bránit prosperitě regionální ekonomiky a místních obyvatel. Naopak, statut CKO by měl být využíván k zatraktivnění území a pro únosný rozvoj těch aktivit a odvětví místní ekonomiky, které jsou s posláním CHKO v souladu. Vyloučeny jsou naopak ty záměry a činnosti, které by vedly k degradaci přírodních a krajinných hodnot oblasti, a které lze realizovat v jiných územích mimo CHKO.“ [53, s. 92]

Výčet všech přípustných rozvojových záměrů v CHKO není zcela možné zpracovat, proto je v plánu uveden výčet vhodných činností, které by měly posloužit alespoň jako určité vodítko.

- Základním předpokladem pro další rozvoj území je dochovanost krajinného rázu a kvality přírodního prostředí.

- I. a II. zóny by se měly využívat především jako přírodovědně a kulturně významné celky, III. zóna by měla být rekreačně produkční a IV. zóna produkční, avšak se zvýšeným sledováním vlivů na prostředí.
- Žádoucí je podpora rozvoje optimálních forem podnikání, které budou limitovány ochranou přírody a krajiny a využívajících specifík oblasti.
- Konzultační a poradenská činnost ze strany CHKO.
- Měly by se upřednostňovat výroby a řemesla hlavně ke zpracování místních surovin a obnovitelných zdrojů.
- Je možná lokalizace výroby a zpracovatelských podniků do vybraných středisek uvnitř území.
- Podpora budování a provozu menších výrobních závodů v průmyslových zónách.
- Podpora technologií s minimálním množstvím odpadů.
- Hospodařit v krajině v souladu se schválenými lesními hospodářskými plány či dohodnutým způsobem a intenzitou zemědělské výroby.
- Zajistit účelový systém hospodaření v I. a II. zóně a v ZCHÚ s využitím ekonomických nástrojů pro podporu vlastníků a podnikatelských subjektů.
- Využít možností rozvoje rekreace a cestovního ruchu v územích vhodných pro rozvoj cestovního ruchu a rekreace v souladu s kategorizací využívání území.
- Rozvíjet aktivity cestovního ruchu využívajících specifických místních tradic a atraktivit a odstraňující sezónnost rekreačního využití.
- Podnikatelské aktivity v oblasti ubytování směřovat k zařízením s menší kapacitou (20-40 lůžek), preferovat rozptýlenou rekreaci v obcích (agroturistické farmy, turistické ubytovny, malé penziony apod).
- podporovat výstavbu kempů, autokempů a veřejných tábořišť v zastavěné části obcí a další. [53, s. 92-93]

Průmyslová výroba se dle ÚPD zařazuje jako součást sídel především ve III. zóně, nikoliv do volné krajiny a je posuzována výrobní kapacita výrobního celku. Ve IV. zóně existuje navíc možnost posouzení na umístění mimo zastavěnou část. Obecně převažuje snaha tyto výroby směřovat do větších sídel i z hlediska návaznosti dalších služeb. Základní koncepce rozvoje průmyslové výroby musí akceptovat snižování energetické náročnosti a využívání ekologicky vhodnějších zdrojů energie.

Z oblasti služeb a řemesel je pozornost zaměřována jejich vhodnost a na ekologickou nezávadnost. Usměrnování výroby a řemesel má vést ke zpracování místních surovin a zdrojů, se snahou podpořit služby pro turismus a řemesla v malých obcích.

6.1.1.2 Rekrece, sport, turistika

Rekreace a cestovní ruch jsou jednou z výrazných aktivit v dané oblasti. Vzhledem k tomu, že rekreace a sport mají v CHKO negativní účinky dané produktivní činností lidí, nenechá je CHKO zcela živelnému vývoji, ale ve spolupráci s cestovními kanceláři, obcemi a jednotlivými obyvateli budou podporovat takové služby rekreatantům, kterými bude usměrněn jejich pohyb, zejména pak v I. a II. zóně odstupňované ochrany.

Stanovené cíle se pak týkají orientace na využívání stávajících objektů k pobytové rekreaci, případně na soukromé ubytování. Výstavba kempů, autokempů, tábořišť na území CHKO je možná pouze v souladu se schváleným územním plánem vyššího územního celku CHKO Žďárské vrchy.

6.1.1.3 Stavební činnost

V oblasti výstavby a územního plánování je stěžejním cílem zajistit zapracování podkladů ochrany přírody a krajiny do územního plánu vyššího územního celku a na základě tohoto podkladu i povolovat nebo zakazovat novou výstavbu kempů, autokempů, veřejných tábořišť a jiných rekreačních objektů a staveb. Bližší podmínky k zástavbě v území se opírají o dokument „Vyhodnocení území z hlediska krajinného rázu“ od Ing. arch. Ivana Vorela, vytvořený v letech 1995-1996 a o „Ochrana krajinného rázu CHKO Žďárské vrchy“

6.1.1.3.1 Studie krajinného rázu [54]

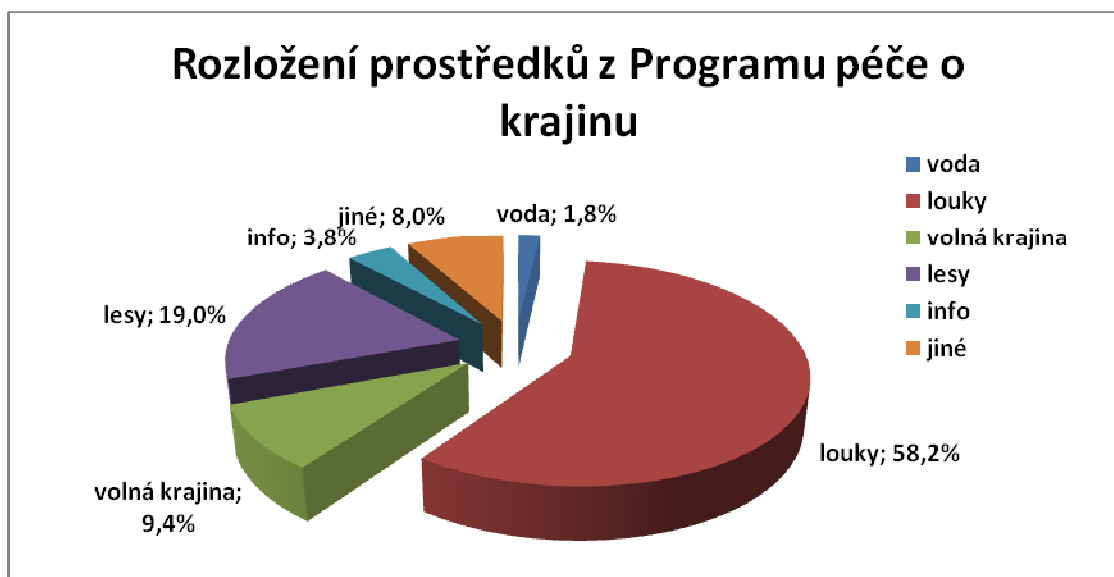
Studie krajinného rázu „Ochrana krajinného rázu CHKO Žďárské vrchy“ se skládá ze tří etap. V první etapě bylo vymezeno hodnocené území, v druhé rozčleněno na charakteristické prostorové jednotky – krajinné celky a ve třetí byla vyhodnocena estetická a přírodní kvalita krajinného rázu. K rozčleněným krajinným celkům se vytvořily tabulky znaků (znaky přírodní charakteristiky, znaky kulturní a historické charakteristiky, znaky estetické hodnoty a prostorové vztahy) a každému jejímu prvku byla přidělena hodnota dle jeho významu (zásadní, spoluurčující, doplňující), projevu (pozitivní, negativní, neutrální) a cennosti (jedinečný, význačný, běžný). Následně byly uvedeny zásady ochrany pozitivních znaků a hodnot k jednotlivým krajinným celkům. Závěrem jsou shrnuty opakující se znaky a návrhy způsobů k jejich zmírnění. Výsledky studie se využívají v rozhodovací praxi tak, že k projevům stávajících či nových charakteristik je uveden posudek jak postupovat. Pokud realizací záměru vznikne nová základní

charakteristika, postupuje správa dle obecného postupu, který však slouží pouze jako orientační schéma. Záměrem vzniklá nová charakteristika krajinného rázu je následně začleněna k ostatním charakteristikám a je dále posuzována.

6.1.2 Program péče o krajinu

Správa CHKO Žďárské vrchy si od roku 2004 vede evidenci využívání finančních prostředků z Programu péče o krajinu. Z následující tabulky je patrné, že Správa přidělené finance využila a nejvíce prostředků vyčerpala na péči o louky. Na dalších částkách se podílela práce v lesích (např. výsadba) a volné krajině, ale i práce na zlepšování informací (výroba a údržba značení, informační tabule apod.).

Graf 3 Rozložení prostředků z Programu péče o krajinu během let 2004 - 2008

Zdroj: vlastní konstrukce (vytvoreno na základě poskytnutých údajů od správy CHKO Žďárské vrchy [55])

6.1.3 Výkon státní správy v ochraně přírody

Od roku 2004 až do roku 2009 bylo v průměru ročně vydáno správou CHKO Žďárské vrchy 155 správních rozhodnutí, 1019 souhlasů a stanovisek a 204 odborných stanovisek. Z vydaných rozhodnutí bylo ročně v průměru ve 2 případech podáno odvolání, u kterých se převážně potvrdilo prvoinstanční rozhodnutí.¹⁶ Přesnější vyjádření je zobrazeno v tabulce. Následující graf demonstruje vývoj výkonu státní správy v jednotlivých letech.¹⁷

¹⁶ Údaje jsou spočítány v průměru za období 2004-2005 a 2007 – 2009. Údaje z roku 2006 nebyly získány.

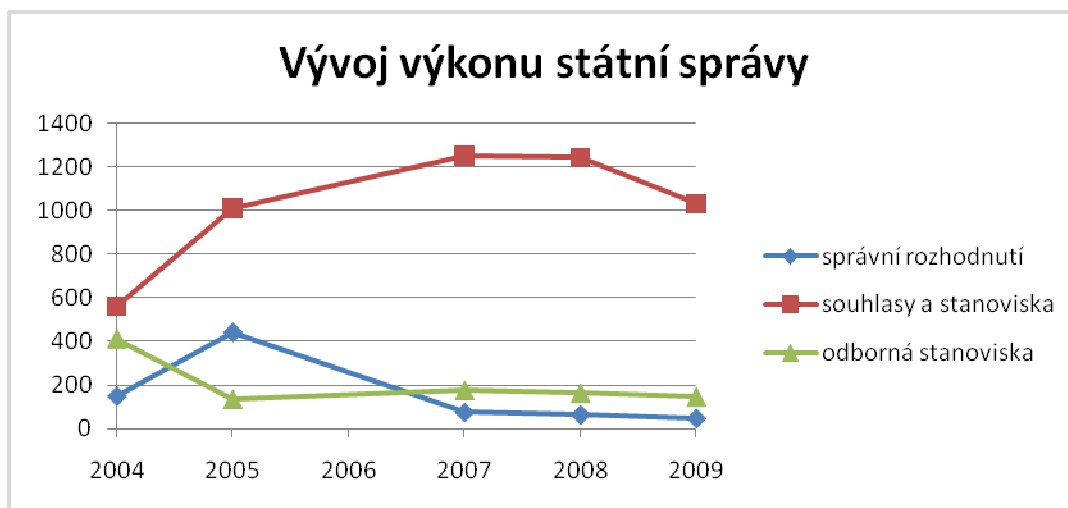
¹⁷ Graf pokračuje bez ohledu na nezískané informace z roku 2006

Tabulka 12 Vývoj výkonu státní správy v letech 2004 - 2009

	správní rozhod.	souhlasy a stanoviska	odvolání	potvrzená rozhodnutí	vrácená rozhod.	odborná stanoviska
2004	149	561	-	-	-	412
2005	440	1011	-	-	-	135
2006	-	-	-	-	-	-
2007	75	1250	6	4	2	176
2008	64	1243	1	1	0	163
2009	48	1032	0	0	0	146
průměr	155,5	1019,4	2,3	1,7	0,7	204,6

Zdroj: vlastní konstrukce: údaje z AOPK a Výročních zpráv CHKO Žďárské vrchy [56, 57]

Graf 4 Vývoj výkonu státní správy správou CHKO Žďárské vrchy v letech 2004-2009

Zdroj: vlastní konstrukce na základě předchozí tabulky

6.2 Územní samospráva

6.2.1 Územně analytické podklady [58]

Územně analytické podklady pro obec s rozšířenou působností Žďár nad Sázavou byly vypracovány ze zákonné povinnosti v roce 2008. Tento dokument se skládá ze tří částí, první se týká podkladů pro rozbor udržitelného rozvoje, druhá pak přímo rozboru udržitelného rozvoje území a třetí část obsahuje mapové a tabulkové přílohy s grafy.

Základem pro první základní část dokumentu bylo shromáždění sledovaných jevů¹⁸, které lze rozdělit na údaje získané od poskytovatele, data zjištěná průzkumem v území

¹⁸ sledované jevy jsou dány přílohou č. 1 vyhlášky 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti – v části A (viz příloha)

a nebo jevy zjištěné z dalších dostupných informací. Z důvodu podání ucelenější informace o sledovaném jevu byl pak ke každému uváděn i komentář. Pro druhou část dokumentu Rozbor udržitelného rozvoje území se základním podkladem pro zpracování staly podklady z první části, kterých bylo využito spolu s dalšími koncepčními materiály (ZÚR kraje Vysočina, programy rozvoje mikroregionu apod.) a veřejně přístupnými údaji z MMR ČR, MF ČR či ČSÚ k provedení stanovených SWOT analýz. Následně byla vypracována výsledná SWOT analýza se zpracováním všech tří pilířů udržitelnosti: environmentální, ekonomický a sociodemografický.

6.2.1.1 SWOT analýza k ochraně přírody a krajiny

Na daném území se nachází výrazný podíl zvláště chráněných území a tudíž i analýze ochrany přírody a krajiny je věnována nemalá pozornost. Pro území ORP Žďár nad Sázavou je příznačná vysoká hodnota koeficientu ekologické stability K_{ES} ¹⁹, který značí vyváženost přírodní a kulturní složky krajiny. Na hodnotě koeficientu 1,31 se výrazně promítlo 7 obcí s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a 1 obec s nejvyšším podílem ekologicky nestabilních struktur. Na daném území bylo v rámci národní soustavy chráněných území Natura 2000 vyhlášeno 18 EVL, ptačí oblast se zde nenachází. Nacházejí se zde i všechny úrovně ÚSES (místní, regionální i neregionální).

Na základě vyhotovené komplexní pozemkové úpravy lze pozemky ve vztahu k ochraně životního prostředí a krajinného rázu správně využívat, jakož i zvyšovat ekologickou stabilitu krajiny.

SILNÉ STRÁNKY

- ✘ vysoký podíl ZCHÚ, na území se nachází velkoplošná ZCHÚ i národní kategorie maloplošného ZCHÚ
- ✘ vysoká estetická hodnota krajiny
- ✘ poměrně nízké emisní znečištění jevů
- ✘ vysoký podíl vodních ploch v území
- ✘ polovinu obcí lze považovat z větší části za ekologicky stabilní (hodnota $K_{ES} > 1$)
- ✘ přírodní a přírodně blízká krajina na území obcí, kde je hodnota $K_{ES} \geq 3$
- ✘ výskyt nadregionální, regionální i lokální úrovně ÚSES
- ✘ vyšší podíl lesní půdy

¹⁹ K_{ES} = ekologicky stabilní plochy / ekologicky labilní plochy

SLABÉ SRÁNKY

- ✘ polovinu obcí lze z větší části považovat za ekologicky nestabilní (hodnota $K_{ES} < 1$)
- ✘ rozloha evropsky významných lokalit v rámci Natura 2000 je pod průměrem ČR
- ✘ nevyhovující druhová skladba lesů
- ✘ výskyt nefunkčních a částečně funkčních prvků ÚSES
- ✘ v některých případech využití orné půdy až k samotnému okraji lesa případně břehové hraně vodního toku
- ✘ narušení krajinného rázu venkovními díly technické infrastruktury (el. vedení, stožáry GSM aj.)
- ✘ chybějící smluvní ochrana území s vlastníky pozemků chráněných území s kompenzací ekonomické újmy

PŘÍLEŽITOSTI

- ✘ zvýšení ekologické stability území podporou realizace ÚSES včetně interakčních prvků
- ✘ získání pozemků s MZCHÚ, prvky ÚSES do vlastnictví obce, kraje, ČR
- ✘ ochrana a obnova přirozeného vodního režimu, revitalizace toků
- ✘ posílení environmentální osvěty obyvatelstva
- ✘ využití programů ministerstev a EU pro zvýšení kvality ŽP (př. revitalizace krajiny)
- ✘ podpora veřejné dopravy pro omezení zvyšujícího se množství individuální automobilové dopravy
- ✘ snížení energetické náročnosti budov
- ✘ realizace komplexních pozemkových úprav a využívání územního plánování pro efektivní využití území z hlediska zachování hodnoty přírodní, kulturní i ekonomické

HROZBY

- ✘ narušení krajinného rázu výstavbou nevhodných staveb
- ✘ nevratný zábor zemědělské půdy pro výstavbu nových objektů
- ✘ nevhodné hospodaření v lesích, zemědělské půdě spojené s intenzifikací hospodaření
- ✘ využívání nezastavěného území pro stavby zemědělské, lesnické, veřejnou dopravní a technickou infrastrukturou
- ✘ devastace přírodního prostředí neorganizovanými motoristickým sportem
- ✘ redukce pobřežních porostů vlivem intenzivního rybničního hospodaření
- ✘ zarovnávaní (vyhlazování) členitých lesních okrajů snižuje podíl ekotonů v krajině i estetickou hodnotu krajiny

6.2.1.2 SWOT analýza Hygiena životního prostředí

Nejprve jsou v dokumentu rozebrány jednotlivé prvky ovlivňující hygienu ŽP na území ORP Žďár nad Sázavou, např. množství komunálního odpadu, počet čističek odpadních vod, znečištění ovzduší a jiné hygienické závady, a následně je sestavena SWOT analýza.

SILNÉ STRÁNKY

- * nízká míra imisního znečištění ovzduší
- * existence separovaného sběru pro základní druhy odpadů
- * nízké imisní ohrožení lesů
- * na území ORP se nenachází provozovaná skládka komunálního odpadu
- * dostatečné pokrytí území sběrnými dvory
- * u kapacitních zařízení středisek živočišné výroby je zajištěna procedura EIA
- * vesměs celé území je zásobeno pitnou vodou požadované kvality a množství

SLABÉ STRÁNKY

- * zvýšení produkce směsného komunálního odpadu o 14,16 % (k r. 2007) od roku 2003
- * závislost území na kapacitách skládek mimo území ORP Žďár nad Sázavou
- * požadavky na zvyšování kapacit ustájených dobytčích jednotek v zastavěném území,
- * nízké využívání biologicky rozložitelného odpadu
- * při hlavních silničních tazích překračování limitní hranice hluku z dopravy
- * častý výskyt zvýšeného a vysokého radonového rizika
- * nízký podíl domácností v plynofikovaných obcích používajících zemní plyn k vytápění

PŘÍLEŽITOSTI

- * výstavba čistíren odpadních vod a modernizace stávajících vytváří podmínky pro rozvoj obce
- * výstavba silničních obchvatů s prioritou silnic zařazených v Páteřní síti silnic kraje
- * podpora systému nakládání s biologicky rozložitelnými odpady (kompostárny, bioplynové stanice)
- * zlepšování tepelně technických vlastností budov
- * preference hromadné dopravy před individuální dopravou zejména v jádrovém městě a jeho přilehlých obcích
- * realizace „tichých“ povrchů komunikací v problémových úsecích.

HROZBY

- ✘ nadále zvyšování produkce složek komunálního odpadu, vyčerpání kapacity skládky Ronov u Příbyslavi
- ✘ růst cen plynu a elektrické energie může způsobit návrat k vytápění tuhými palivy a spalováním odpadu
- ✘ vznik rakoviny plic podceněním protiradonových úprav na budovách
- ✘ nárůst hlukové zátěže zvl. dopravou vede k vážným zdravotním problémům (pozn. vzdušný prostor nad územím ORP Žďár nad Sázavou slouží jako cvičný prostor pro letectvo Armády ČR)

6.2.1.3 Celkové vyhodnocení rozboru udržitelného rozvoje území

Závěr dokumentu je věnován celkovému shrnutí jednotlivých poznatků ze všech SWOT analýz do závěrečné analýzy, která celkově vyhodnocuje provedený rozbor udržitelného rozvoje území. Následně jsou z jednotlivých předchozích analýz vypracovány tři SWOT analýzy pro tři pilíře udržitelného rozvoje (ekonomický, environmentální a sociodemografický), definovány obecné problémy a střety v území dle jednotlivých témat a sestaveny základní limity pro formování cílů veřejné politiky pro vyvážený vývoj území.

Vybrané SWOT analýzy (hygiena ŽP a ochrana přírody a krajiny) se promítly pouze v environmentálním pilíři, do kterého byly poznatky z obou SWOT analýz zakomponovány. Obecné problémy a střety v území pro obě vybrané oblasti jsou zmíněny níže.

Problémy a střety území v oblasti ochrany přírody:

- ✘ nedostatečně využívané zastavěné území (zastaralé areály zemědělské výroby, původní hospodářské usedlosti téměř v každém sídle) vede k následné urbanizaci volné krajiny;
- ✘ nedostatky spojené s ochranou přírody a vlastnickými vztahy k příslušným pozemkům jsou leckde příčinnou nenaplňování zájmů ochrany přírody;
- ✘ neudržované travnaté a bylinné patro doprovázející silnice, účelové komunikace i železnice znamenají zaplevelení krajiny projevující se nedostatky v údržbě vzrostlých stromů, chybějící náhrada za stromy dožilé;
- ✘ polní hony se vymykají měřítku krajiny, jsou uzpůsobeny potřebám zemědělské velkovýroby, avšak to nevyhovuje současným těžkým mechanizačním prostředkům, kterými jsou zemědělci vybaveni.

Problémy a střety území v oblasti hygiena životního prostředí:

- ✘ budování silničních obchvatů je výhodné především pro tranzitní dopravu, avšak zejména ve Žďáru n. Sáz. může dojít k tzv. jevu dopravní indukce (čím větší kapacita silnic je k dispozici, tím je větší objem dopravy);
- ✘ promyšlená státní koncepce rozvoje energetiky musí být základem pro vyhotovení územní energetické koncepce obce, která zpřesní směry rozvoje zásobení obcí energiemi a bude vodítkem nejen pro občany, ale i podnikatelské subjekty pro rozhodování v oblasti paliv a energetiky;
- ✘ umístování bioplynových stanic řešit alespoň z pohledu území ORP, lépe ještě širšího, z důvodu zdrojů, přepravních vzdáleností, ochrany veřejného zdraví a optimálním energetickým využitím biomasy (elektrická energie, teplo);
- ✘ veřejně dostupné informace z map radonového rizika nutno považovat pouze za orientační vodítko (skutečný rozměr radonového indexu lze zjistit pouze a jen z měření ke každé stavbě).

Z provedených SWOT analýz byly rovněž sestaveny základní limity pro formulování dlouhodobých cílů vyváženého vývoje území zkoumaného ORP. Z témat ochrany přírody a hygieny ŽP se jedná například:

- limitní hladina hluku - širokým spektrem opatření chránit obyvatelstvo před nepříznivými účinky hluku a vibrací;
- zákonná opatření o odpadech - do budoucna nezbytná vyšší míra separace a využití komunálního odpadu;
- Natura 2000 - i při rozdílnosti přírodních podmínek uplatnit funkční management;
- K_{ES} , ÚSES - postupnými opatřeními zvyšovat ekologickou stabilitu u obcí, jejichž $K_{ES} < 1$; u přirozených ekosystémů udržet ekologickou stabilitu racionálním využíváním krajiny; realizovat ÚSES jako ucelený systém.

Předposlední část dokumentu určuje problémy, které by se měly řešit nástroji územního plánování, a to politikou územního rozvoje, zásadami územního rozvoje a územními plány. Problémové jevy k řešení politikou územního rozvoje nebyly známy, k ověření v zásadách územního rozvoje kraje Vysočina se jeví návrh nových ploch pro umístění fotovoltaických, případně větrných elektráren se zohledněním přítomných i očekávaných znaků v krajině. Problémy k řešení v územních plánech obcí se týkají zejména záměrů rozšíření zastavitelných ploch.

6.3 Závěr praktické části textu

Od roku 1956, kdy byl vydán první zákon na ochranu přírody, se zařadila ochrana přírody a krajiny k zájmům státu. Státní ochranu přírody zajišťovalo Ministerstvo školství a kultury a odbory kultury rad krajských národních výborů. (zákon č. 40/1956 Sb., § 13). V současné době je výkon státní správy v ochraně přírody realizován prostřednictvím několika orgánů, včetně obecních a krajských úřadů a zejména správami velkoplošných zvláště chráněných území.

Závěrem teoretické části práce byl formulován předpoklad, že v důsledku existence neobjektivních měřítek a nejasností v dikci zákona, množství navazujících vyhlášek a i značně neustáleného výkladu zákonné úpravy lze shledat i u podobných chráněných území rozdílný způsob výkonu státní správy v ochraně přírody a krajiny. CHKO Broumovsko a Žďárské vrchy jsou si podobné z hlediska jejich polohy – odlehlá území periferie resp. vnitřní periferie, tudíž se jeví jako vhodné oblasti pro porovnání, i když další parametry na výraznou podobnost neukazují. V níže uvedené tabulce jsou uvedeny jejich základní charakteristiky.

Tabulka 13 Srovnání údajů CHKO Broumovsko a CHKO Žďárské vrchy

	CHKO BROUMOVSKO	CHKO ŽĎÁRSKÉ VRCHY
rok vyhlášení	1991	1970
způsob vyhlášení	Vyhláška MŽP	Výnos MK ČSR
rozloha	410 km ²	709 km ²
podíl 1. zóny na CHKO	8,5 %	3,23 %
podíl 2. zóny na CHKO	14 %	29,84 %
podíl 3. zóny na CHKO	61,5 %	62 %
podíl 4. zóny na CHKO	16 %	4,94 %
% poměr ke kraji	8,6 %	10,44 %
% poměr k ČR	0,51 %	0,9 %
nejvyšší bod	880 m.n.m	836,3 m.n.m.
nejnižší bod	350 m.n.m.	490 m.n.m.
NPR	2	4
NPP	1 (Babiččino údolí)	2
PR	2	10
PP	4	36
památné stromy	20	42

K posouzení vlivů výkonu státní správy v jednotlivých chráněných krajinných oblastech a jejího ovlivňování územního plánování, investic, rozvoje regionu, jeho dostupnosti aj. byly porovnávány následující dokumenty:

- plán péče o CHKO,
- studie krajinného rázu,
- statistika čerpání z Programu péče o krajinu,
- výroční zprávy a
- územně analytické podklady obcí s rozšířenou působností.

Plány péče o CHKO jsou základní podklad pro ochranu přírody v jejím území. Zásadní střetová místa jsou podnikání, turistika, stavby, stavební zóny a vůbec plochy pro výstavbu. Obě CHKO si v úvodu plánu péče stanovily dlouhodobý cíl, který lze společně charakterizovat jako udržování a vytváření ekologicky a esteticky vyvážené kulturní krajiny s ohledem na dva existující systémy - přírodní a lidské.

Usměrnění lidské činnosti je jednak v oblasti turistiky, která ve své „tvrdé“ formě může působit negativně nejen na přírodu, ale i na místní obyvatelstvo. Naopak je podporována „měkká“ forma turismu, která přináší jak možnost ekonomického rozvoje oblasti, tak nepůsobí jednoznačně negativně na chráněnou oblast. Z toho důvodu je ze strany obou CHKO podporováno využívání stávajících objektů k pobytové rekreaci, namísto výstavby luxusních hotelů. Díky regulaci silniční automobilové dopravy a využití jiných možností dopravy (kombinace vlaků, autobusů, cyklodopravy či pěší) lze dosáhnout usměrnění v oblasti cestovního ruchu a rozložení náporu turistů na celé území. Ačkoliv se tedy zdá, že obě správy činí krok vstříc rozvoji turismu a cestovního ruchu, stačí se podívat na jejich webové stránky pod sekci „sport, turistika, rekreace“ a jistý rozdíl je hned patrný. Stránka CHKO Žďárských vrchů vyznívá téměř jako reklama, která láká příznivce turismu a sportu na návštěvu. Naopak u CHKO Broumova je obsažen jen velice krátký a stručný odstavec, který téměř odrazuje před vstupem do přírody.

Druhým „konfliktním“ místem jsou stavby. Vzhledem k tomu, že urbanizace krajiny není z hlediska významu a poslání CHKO mimo stávající zástavbu žádoucí, vznik zcela nových sídel není předpokládán. Umístování staveb lze povolit v obou CHKO v zastavěném území III. a IV. zóny ochrany nebo v zastavěném území vymezeném schválenou územně plánovací dokumentací. Volná krajina je krom nezbytných výjimek nezastavitelná. Podle charakteru většiny sídel v území rozhoduje příslušná správa CHKO s odkazem na § 12 (krajinný ráz) zákona o ochraně přírody a krajiny o udělení souhlasu

o umístění a povolení staveb. Obě CHKO disponují zpracovanou studií krajinného rázu, na základě které se rozhodují, zda stavební záměr povolí nebo nepovolí. Studie krajinného rázu není ze zákona povinná, tudíž buď ji některé správy nemají, a nebo panuje určitá rozdílnost u těch správ, které je vlastní (většinou též daná autory zpracování). Správa CHKO Broumovsko má stanoveny obecně nepřijatelné prvky (cizorodá barevnost i materiál, sklon střechy, nadměrná výška objektu apod.), konkrétní posuzování záměrů se opírá o studii, ze které lze pro danou oblast, kde se má záměr provádět, definovat limity a regulativy. Žďárské vrchy mají studii vypracovanou tak, že podle projevu daného záměru na území se vybírá, zda je či není přípustný.

Přístup k podnikání a investicím je u obou CHKO také velmi rozdílný, alespoň z hlediska věnovaného obsahu v plánu péče jako základním oborovém dokumentu. Plán péče CHKO Broumovsko se o podnikání nezmiňuje, zatímco v plánu péče CHKO Žďárské vrchy je uveden výčet vhodných rozvojových aktivit, které by měly posloužit jako určité vodítko pro výběr vhodných záměrů pro území CHKO.

Program péče o krajinu je finanční nástroj v ochraně přírody, z něhož jsou správám CHKO každoročně přiděleny finanční prostředky k podpoře pozitivních hospodářských aktivit v krajině. Výše těchto financí je odvozena nikoli od rozlohy ZCHÚ, ale od jejich počtu v daném území. Obě CHKO proinvestují finanční prostředky hlavně v oblasti péče o louky, kam patří například speciální kosení luk z důvodu existence významných druhů rostlin či živočichů. Další hojně finančně podpořenou oblastí je péče o lesy. V lesích je prováděna výsadba a dosadba původních stromů, oplocení cenných ploch, případně jiná ochrana biotopů. Na podporu a rozvoj informační činnosti nezbyvá pak již mnoho prostředků. Opravy informačních cedulí, výroba informačních panelů aj. se provádí i ve spolupráci a při finančním zajištění z jiných organizací (např. ČSOP).

Zhodnocení výkonu státní správy obou uvedených CHKO je trochu komplikované. Za jeden z důvodů považuji skutečnost, že výroční zprávy ze srovnávaných let byly vypracovávány různými institucemi, respektive existují tři typy výročních zpráv. V době, kdy správy CHKO spadaly pod ředitelství Správy ochrany přírody, byly vydávány souhrnné výroční zprávy s rozebranými jednotlivými správami CHKO. Z toho důvodu byly zjišťované údaje jednotné. Další možností (nepovinnou) jsou výroční zprávy vypracované jednotlivými správami CHKO samostatně. Ačkoliv formální struktura zpráv je totožná, jednotnost vykazovaných údajů již taková není. Například jeden rok se uvádějí

k oblasti výkonu státní správy počty vydaných souhlasů a stanovisek, jiný rok naopak provedené činnosti. Třetím zdrojem jsou výroční zprávy AOPK ČR se souhrnnými údaji za celou instituci, tudíž jednotlivá pracoviště rozebrána nejsou. Vhodné jsou však podkladové údaje jednotlivých správ CHKO zasílané na žádost AOPK ČR. Žádost o zaslání podkladů pro zpracování Výroční zprávy AOPK ČR obsahuje přílohu se stanovenými požadavky, jež jsou ke zpracování nezbytné, vykazovatelné údaje však nejsou přesně stanoveny. (Např. k výkonu státní správy je pouze požadavek „Zhodnoťte provádění státní správy, okomentujte případné problémy“)

Údaje Správy CHKO Broumovsko od roku 2000 do roku 2005 byly snadno dohledatelné, neboť do roku 2005 správa vydávala jak výroční zprávy, tak až do roku 2004 i tabulky s údaji o jejich správní a rozhodovací činnosti. Z dalších let výroční zprávy nejsou, pouze existují záznamy každoročně zasílané v rámci povinné činnosti na ústředí AOPK ČR. Ty byly následně poskytnuty Správou CHKO Broumovsko až do roku 2009. Naopak Správa CHKO Žďárské vrchy disponuje téměř všemi výročními zprávami od roku 2000, avšak jen několik jich řeší konkrétněji výkon státní správy. Ve většině případů se ve výroční zprávě výkon státní správy popisoval z praktického hlediska (odborná činnost, inventarizační průzkumy, management apod.) Potřebná data správa CHKO Žďárské vrchy eviduje v elektronické podobě za poslední 3 roky, jejichž část má právě ředitelství AOPK ČR. Ačkoliv bylo ředitelství správou CHKO požádáno o dodání těchto údajů, velice dlouho ředitelství otálelo. Až na základě emailu z mé strany o nutnosti těchto údajů k dokončení práce mi byly údaje obratem poskytnuty. V tomto případě se tedy ukázalo, že buď nefunguje dobře komunikace mezi správami CHKO a AOPK ČR, a nebo, což je zarážející, je velký problém získat veřejné oficiální informace.

Byrokracie v ochraně přírody se během tvorby práce projevila jak negativně tak i pozitivně. AOPK ČR sice projevila zájem o dané téma diplomové práce, avšak při dalších požadavcích o informace buď neodpovídala, nebo s dlouhými prodlevami. Problémem tam zřejmě bylo, že vedoucí oddělení pro práci s veřejností byla dlouhodobě nemocná a elektronické zprávy pak nikdo nevyřizoval, případně neinformoval o přijetí a akceptování dotazu. Ve spolupráci s dotyčnými správami nebyl žádný problém s CHKO Žďárské vrchy. Komunikaci zcela vyřizoval vedoucí správy Ing. Zdeněk Záliš. Potřebné údaje, které správa evidovala, bez problému poskytl buď elektronicky nebo korespondenčně, a na veškeré dotazy odpovídal s akceptovatelnou časovou prodlevou. Ze Správy CHKO Broumovsko mi na počátcích komunikace byla přislíbena spolupráce od vedoucí správy, avšak s požadavkem na osobní setkání, neboť „tuto problematiku nelze

řešit emailem“. Následné žádosti o číselné údaje nebyly dlouhou dobu vyslyšeny. Až z komunikace s Mgr. Köpplem (botanika, práce s veřejností) vzešly potřebné údaje a informace. Při osobní návštěvě Správy CHKO Broumovsko se pak pracovníci požádání o spolupráci projeví velice ochotně a vstřícně.

Posledním srovnávacím dokumentem byly územně analytické podklady pro ORP Broumov a Žďár nad Sázavou. Ze zákonné povinnosti byly vytvořeny oběma obcemi s rozšířenou působností v listopadu 2008 dle stanovených požadavků, přesto jsou oba dokumenty rozdílné a pro srovnání výkonu státní správy v ochraně přírody a krajiny ne zcela vhodné. ÚAP pro ORP Broumovsko zhotovil Ing. arch Ladislav Komrška (Geo data, s.r.o.) a jsou dostupné z webu města Broumov. Zjednodušeně lze tento dokument popsat jako soubor SWOT analýz. Analýza z oblasti ochrany přírody vycházela z údajů poskytnutých správou CHKO Broumovsko, přesto se v této SWOT analýze nevyskytuje žádný záměr či doporučení pro výkon státní správy. ÚAP pro ORP Žďár nad Sázavou byl vypracován autorským kolektivem sedmi odborníků (Ing. Marie Psotová, Studio P) a snad i proto je esteticky a vzhledově lepší. Ačkoliv samotná SWOT analýza ochrany přírody a krajiny, a to i včetně určitých poznámek k tomuto tématu, nepřináší kýžený efekt SWOT analýz, závěr dokumentu, na rozdíl od Broumova, obsahuje celkové vyhodnocení na udržitelný rozvoj, definování problémů z dané oblasti a základní limity pro definování dlouhodobých cílů vyváženého vývoje území.

Výkon státní správy v obou CHKO lze na základě provedené analýzy obou území shledat rozdílný. Tyto rozdílnosti lze odvodit na základě několika údajů.

- Oblast Broumovska na rozdíl od Žďárských vrchů je díky oblasti Sudet poznamenána výměnou obyvatelstva z 2. sv. války a tudíž vztah obyvatelstva k přírodě a krajině je odlišný.
- CHKO Broumovsko je mladší než CHKO Žďárské vrchy.
- V roce 2005 prodělala CHKO Broumovsko vnitřní změny (odvolání vedoucího Správy), což může mít vliv na odlišnost v jejím přístupu a i výkonu.
- Nedigitalizovaná podoba studie krajinného rázu neumožňuje zcela ideální komunikaci s místními úřady při vytváření ÚAP.
- Nesouměrnost srovnávacích materiálů (jak plány péče, tak ÚAP).
- Tvorba zásadních materiálů je vytvářena odlišnými odborníky a zpracovatelskými firmami.

ZÁVĚR

Podnětem pro vypracování této práce se stala úvaha o odlišnosti života ve městě a na vesnici. Jako argumenty pro město často vyznívají pracovní možnosti, zábava, kultura, sport. Pro vesnice naopak klid, čisté životní prostředí, příroda. Chráněné oblasti by mohly uspokojovat oba požadavky pomyslných dvou světů. Místa, kde výjimečnost některých přírodních lokalit láká k návštěvě, mohou rozvíjet cestovní ruch a tím i napomáhat rozvoji regionu. Přesto se činnost orgánů ochrany přírody jeví mnoha místním podnikatelům i obyvatelům jako překážející a omezující jejich vývoj a jejich činnosti. Na které straně je pravda a jak by to tedy mělo správně být?

Cílem teoretické části bylo získat odpověď na to, „Jak je vůbec nastavena ochrana přírody a krajiny v chráněné krajinné oblasti a jak tedy zákony, vyhlášky a předpisy s ní související ovlivňují život a fungování obyvatel žijících v území se zvýšenou potřebou ochrany přírody a krajiny?“ Na základě zhodnocení současného přístupu k ochraně přírody v České republice a zejména pak pro chráněné krajinné oblasti byl v závěru teoretické části uveden předpoklad, že v důsledku neobjektivních měřítek, nestandardizovaného výkonu státní správy, množství navazujících vyhlášek a i neustáleného výkladu zákonných úprav a judikátů v ochraně přírody je činnost správ CHKO při výkonu státní správy značně rozdílná. Z hodnocení CHKO Broumovsko a CHKO Žďárské vrchy vyplynulo, že se činnosti jednotlivých správ mohou velmi lišit. Odlišnosti na základě průzkumu jsou shledány:

- v odlišných přístupech ve vypracovávání zákonných dokumentů
- v odlišném přístupu k vypracování nepovinných dokumentů
- v nejednotně vykazovaných informacích
- v nejednotné formě výstupních dokumentů
- v nedůsledné spolupráci s obecními a stavebními úřady.

Ke zvýšení jednotnosti výkonu CHKO by se dalo docílit několika opatřeními. V první řadě elektronizace veškerých důležitých dokumentů usnadní spolupráci správ CHKO s místními úřady a napomůže tak při zpracovávání dalších dokumentů (např. ÚAP). Rovněž by se měla určitým způsobem zkoordinovat spolupráce správ CHKO s dotčenými ORP, neboť pouhé zaslání podkladových informací správou nemůže vést k hodnotně

vytvořenému a využitelnému ÚAP, který je z toho důvodu často směsí pouhých, dále nedopracovaných SWOT analýz. Konkrétně u ÚAP je dalším problémem, že je její vypracování často zadáno externí firmě – zpracovateli, která o charakteru území nemusí nic vědět, dokument vypracuje na základě zákonné metodiky, bez určité zainteresovanosti, vzhledu do území.

Dalším důvodem, který lze považovat za příčinu nejednotnosti, je otázka vypracovávání studií krajinného rázu. Každá studie, která je vypracována (ne všechny CHKO ji mají), je vypracována různými architekty a různým způsobem.

Dále, plán péče, ačkoliv se zpočátku jeví jako dokument stanovující si za dlouhodobý cíl hledání rovnováhy mezi přírodními a lidskými systémy, je často spíše souborem konzervativních názorů na ochranu přírody bez instrukcí pro další možnosti využití území. Mají-li správy splnit stanovený cíl, nestačí pouze pořádat konference, kde se každý odborník pouze vyjádří k danému tématu, neboť to nepovede k lepšímu pochopení existence CHKO ze strany místních podnikatelů a místního obyvatelstva. Ačkoliv je publikační činnost správ CHKO správným krokem, vydané brožurky neříkají nic o možnosti pozitivní spolupráce obou stran, tedy správy CHKO a místních dotčených subjektů. „Jak stavět v CHKO“, často správami vydávaná brožura, podá sice základní informace, co jsou povolené krajinné tvary a prvky, a za co se od správy souhlasu nedočkáte, rovněž „Průvodce hospodařením v CHKO“ Vám nastíní, co v CHKO lze a co ne, ale kolik lidí si některý z těchto dokumentů přečte? Správa se má zaměřovat na vzdělávací a osvětovou činnost v ochraně přírody, ale měla by se možná trochu snažit o osvětu v oblasti své činnosti. Málo místních obyvatel správně a v plné šíři chápe podstatu činnosti správ CHKO a v důsledku vlastní neinformovanosti (nejen svou vinou) vidí pouze zákazy a restrikce, a nevidí pozitivní výsledky jejich práce.

Za hlavní příčinu výše uvedených nedostatků však lze shledat organizaci, respektive dezorganizaci chodu státní složky v ochraně přírody. Záznamy z dostupných materiálů přesně nevykazují srovnatelné údaje z činností jednotlivých správ CHKO, respektive počty čísel jednacích, z kterých by byl výkon jejich činnosti velmi dobře viditelný. Do roku 2005 byly právě tyto údaje podnětem k tvorbě rozpočtu pro danou správu CHKO a současně i k případnému personálnímu posílení. Pokud tedy správy CHKO odkazují na nízkou osvětovou činnost (kterou pokládám za jednu z hlavních příčin nedostatečného rozvoje v území) ve svém regionu z důvodu nedostatků pracovníků a současně správy CHKO nevykazují dobře srovnatelné údaje o své činnosti, na jakých podkladech se tedy nyní

AOPK ČR rozhoduje o výši rozpočtu pro dané správy CHKO, aby tyto částky pokryly veškeré požadavky v regionu a správy CHKO tak důsledně plnily všechny stanovené úkoly, tedy jak ochranu přírody, tak efektivní podporu rozvoje v území?

Na základě zpracovaných údajů jsem dospěla k závěru, že přesně srovnat výkon státní správy v ochraně přírody a krajiny u dvou či více správ CHKO je momentálně nemožné. Jednotlivé správy CHKO lze hodnotit pouze individuálně, přičemž je směřodátný jejich přístup zpracování vykazovaných činností.

POUŽITÁ LITERATURA

[1] *Bddh* [online]. 2008 [cit. 2010-02-13]. Člověk jako součást ekosystému. Dostupné z WWW: <<http://ferdasirkyevropa.ic.cz/filosofie/ekosystem.htm>>.

[2] MÜLLEROVÁ, Monika. *Člověk a prostředí : Globální environmentální problémy*. 1. vydání. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. 129 s. ISBN 978-80-244-2447-7.

[3] KOSTKAN, Vlastimil. *Územní ochrana přírody a krajiny v České republice*. Svazek 22. Ostrava : VŠB - Technická univerzita Ostrava, 1996. 138 s. ISBN 80-7078-366-4.

[4] *Ochrana přírody a krajiny v České republice* [online]. [cit. 2010-03-29]. Historie ochrany přírody a krajiny v České republice. Dostupné z WWW: <http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=historie_ochrany&site=zakladni_udaje_cz>.

[5] STEJSKAL, Vojtěch. *Úvod do právní úpravy ochrany přírody a péče o biologickou rozmanitost : právní stav k 1.1.2006*. 1. vyd. Praha : Linde, 2006. 591 s. ISBN 80-7201-609-1.

[6] *Středočeský kraj* [online]. c2008 [cit. 2010-04-03]. Přehled právních norem týkajících se ochrany přírody a krajiny. Dostupné z WWW: <<http://kr-stredocesky.cz/portal/odbory/zivotni-prostredi-a-zemedelstvi/ochrana-prirody-a-krajiny/pravni-normy/>>.

[7] JIŘÍ, Němec. *Urbanistické plánování regionů*. Vyd. 1. Praha : České vysoké učení technické, 1992. 96 s. ISBN 80-01-00843-6.

[8] ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra; KOUTNÝ, Jan; ČABLOVÁ, Markéta. *Urbanismus a územní plánování*. Vyd. 1. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2002. 117 s. ISBN 80-7194-415-7.

[9] Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. rozš. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. Teorie regionu, s. 63. ISBN 978-80-7380-086-4.

[10] ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Teoretické přístupy k regionálnímu rozvoji*. Vyd. 1. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2007. Regiony, s. 8-9. ISBN 978-80-7395-019-4.

[11] *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2010-04-03]. Strategie regionálního rozvoje České republiky na roky 2007-2013. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=efcee353-71af-428c-9f77-0e327e77504d>>.

[12] Česko. Zákon č. 183 ze dne 14. března 2006 o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 63, s. 2226-2290. Dostupný také z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2006/sb063-06.pdf>>. ISSN 1211-1244

[13] *Oficiální webové stránky Ministerstva životního prostředí ČR* [online]. c2008 [cit. 2010-04-03]. Platná legislativa. Dostupné z WWW: <http://www.mzp.cz/_c1256e7000424ac6.nsf/Categories?OpenView&Start=1&Count=30&Collapse=1#1>.

[14] Česko. Zákon č. 18 z ledna 2010, úplné znění zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2010, částka 5, s. 196-247. Dostupný také z WWW: <<http://www.mvcr.cz/soubor/sb005-10-pdf.aspx>>. ISSN 1211-1244

[15] BLAŽKOVÁ, Miriam. *Dotčené orgány v procesu územního plánování*. 3. vydání. Brno : Ústav územního rozvoje, 2006. 203 s. Dostupné z WWW: <<http://www.uur.cz/default.asp?ID=2588>>.

[16] *RNDr. Mojmír Vlašín, zastupitel města Brna* [online]. [cit. 2010-04-03]. Ochrana biodiverzity. Dostupné z WWW: <<http://www.vlasin.cz/assets/sylabus.htm>>.

- [17] PRIMACK, Richrad B.; KINDLMANN, Pavel; JERSÁKOVÁ, Jana. *Biologické principy ochrany přírody*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2001. 349 s. ISBN 80-7178-552-0.
- [18] *Oficiální webové stránky Ministerstva životního prostředí ČR* [online]. c2008 [cit. 2010-03-31]. Příroda a krajina - Ministerstvo životního prostředí. Dostupné z WWW: <http://mzp.cz/cz/priroda_krajina>.
- [19] *Oficiální webové stránky Ministerstva životního prostředí ČR* [online]. c2008 [cit. 2010-03-31]. Obecná ochrana přírody a krajiny - Ministerstvo životního prostředí. Dostupné z WWW: <http://mzp.cz/cz/obecna_ochrana_prirody_krajiny>.
- [20] ČIHAŘ, Martin. *Ochrana přírody a krajiny I. : Územní ochrana přírody a krajiny v České republice*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 1998. 229 s. ISBN 80-7066-509-4.
- [21] *Oficiální webové stránky Ministerstva životního prostředí ČR* [online]. c2008 [cit. 2010-03-31]. Zvláště chráněná území - Ministerstvo životního prostředí. Dostupné z WWW: <http://mzp.cz/cz/zvlaste_chranena_uzemi>.
- [22] *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* [online]. c2010 [cit. 2010-04-24]. Zřizovací listiny CHKO. Dostupné z WWW: <<http://www.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=1330>>.
- [23] *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* [online]. c2010 [cit. 2010-04-05]. Pracovní náplň správy CHKO. Dostupné z WWW: <<http://www.broumovsko.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=1385>>.
- [24] *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* [online]. c2010 [cit. 2010-04-05]. Působnost správy CHKO. Dostupné z WWW: <<http://www.broumovsko.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=1386>>.
- [25] *Na úřad přes internet - Portál veřejné správy České republiky* [online]. c2003 [cit. 2010-04-03]. Dostupné z WWW: <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/6966/place>.

- [26] *Oficiální webové stránky Ministerstva životního prostředí ČR* [online]. c2008 [cit. 2010-03-31]. Natura 2000 - Ministerstvo životního prostředí. Dostupné z WWW: <http://www.mzp.cz/cz/natura_2000>.
- [27] *Oficiální webové stránky Ministerstva životního prostředí ČR* [online]. c2008 [cit. 2010-03-31]. Evropsky významné lokality - Ministerstvo životního prostředí. Dostupné z WWW: <http://www.mzp.cz/cz/evropsky_vyznamne_lokality>.
- [28] *Oficiální webové stránky Ministerstva životního prostředí ČR* [online]. c2008 [cit. 2010-03-31]. Ptačí oblasti - Ministerstvo životního prostředí. Dostupné z WWW: <http://www.mzp.cz/cz/ptaci_oblasti>.
- [29] *NATURA 2000* [online]. c2006 [cit. 2010-04-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.nature.cz/natura2000-design3/hp.php>>.
- [30] *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* [online]. 2010 [cit. 2010-04-05]. Natura 2000. Dostupné z WWW: <<http://www.broumovsko.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=18>>.
- [31] LANDOVÁ, Barbora; HAVELKOVÁ, Svatava. K novele zákona o ochraně přírody a krajiny. *Ochrana přírody* [online]. 2009, č. 6, [cit. 2010-04-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.casopis.ochranaprirody.cz/Pravo-v-ochrane-prirody/k-novele-zakona-o-ochrane-prirody-a-krajiny.html>>.
- [32] HYVNAR, Vladimír. *Limity využití území : celostátně platné limity* [online]. 3. vydání. Brno : Ústav územního rozvoje, 2007 [cit. 2010-04-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.uur.cz/default.asp?ID=2591>>.
- [33] *Strategický plán obce a mikroregionu : Metodická příručka*. Ostrava : VŠB-TU Ostrava, únor 2006 [cit. 2010-04-04]. Dostupné z WWW: <http://www.partnerstvi-msk.cz/zip/rea_0115g.pdf>.

[34] *Středočeský kraj* [online]. c2008 [cit. 2010-04-03]. Posuzování vlivů na životní prostředí - EIA, SEA. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/odbory/zivotni-prostredi-a-zemedelstvi/posuzovani-vlivu-eia-sea/>>.

[35] HOFFMAN, Aleš. Plány péče o chráněné krajinné oblasti. *Ochrana přírody* [online]. 2009, 6, [cit. 2010-04-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.casopis.ochranaprirody.cz/Pece-o-prirodu-a-krajinu/plany-pece-o-chranene-krajinne-oblasti.html>>.

[36] *Ekologický institut Veronica* [online]. 2005 [cit. 2010-04-09]. Vaše otázky a naše odpovědi: Ekologický institut Veronica. Dostupné z WWW: <<http://www.veronica.cz/?id=12&i=64>>.

[37] *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* [online]. c2010 [cit. 2010-04-09]. Činnost správy. Dostupné z WWW: <<http://www.zdarskevrchy.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=871>>.

[38] *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* [online]. c2010 [cit. 2010-04-04]. Výroční zpráva. Dostupné z WWW: <<http://www.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=92>>.

[39] FRIEDL, Karel, et al. *Chráněná území v České republice*. Praha : Informatorium, 1991. 274 s. ISBN 80-85368-13-7.

[40] *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* [online]. c2010 [cit. 2010-04-05]. CHKO Broumovsko. Ochrana přírody – vymezení, ochranné podmínky a zonace. Dostupné z WWW: <<http://www.broumovsko.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=3683#zonovani>>.

[41] *Český statistický úřad* [online]. 2009 [cit. 2010-04-05]. Česká republika v číslech 2009. Tab. 4. KRAJSKÉ SROVNÁNÍ V ROCE 2008. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/850021C4A5/\\$File/14090904.xls](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/850021C4A5/$File/14090904.xls)>.

[42] *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* [online]. c2010 [cit. 2010-04-05]. CHKO Broumovsko. Dostupné z WWW: <<http://www.broumovsko.ochranaprirody.cz/>>.

[43] *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* [online]. c2010 [cit. 2010-04-05]. CHKO Žďárské vrchy. Dostupné z WWW: <<http://www.zdarskevrchy.ochranaprirody.cz/>>.

[44] *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* [online]. c2010 [cit. 2010-04-05]. Vymezení působnosti. Přehled výměr a zonací. Dostupné z WWW: <<http://www.ochranaprirody.cz/res/data/073/010573.xls>>.

[45] *Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Broumovsko na období 2003-2012*. Police nad Metují : Správa CHKO Broumovsko, 2003. 402 s. Dostupné také z WWW: <<http://www.broumovsko.ochranaprirody.cz/res/data/014/002509.pdf>>.

[46] Česko. Ministerstvo životního prostředí. Vyhláška č. 157 ze dne 27. března 1991 o zřízení chráněné krajinné oblasti Broumovsko. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1991, částka 30, s. 660-663. Dostupný také z WWW: <<http://www.ochranaprirody.cz/res/data/012/002287.pdf>>.

[47] BRYCHTOVÁ, Jitka. *CHKO Broumovsko – hodnocení krajinného rázu*. 2001. [interní zdroj]

[48] SPRÁVA CHKO BROUMOVSKO, KUNA, Petr. *Re: Seznam akcí podpořených z Programu péče o krajinu Správou CHKO Broumovsko v CHKO Broumovsko a NPP Babiččino údolí za roky 2005-2009*. [elektronická pošta]. Message to: Pešoutová Martina. 21 Apr 2010 [cit. 2010-04-21]. Osobní komunikace.

[49] *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* [online]. c2010 [cit. 2010-04-04]. CHKO Broumovsko. Výroční zprávy. Dostupné z WWW: <<http://www.broumovsko.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=1410>>.

[50] SPRÁVA CHKO BROUMOVSKO, KÖPPL, Petr. *Re: Podklady pro výroční zprávy CHKO Broumovsko za roky 2006-2009*. [elektronická pošta]. Message to: Pešoutová Martina. 07 Apr 2010 [cit. 2010-04-07]. Osobní komunikace.

[51] *Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Broumov*. Broumov : Městský úřad Broumov, 2008. Dostupné také z WWW: <<http://www.broumov.net/>>.

[52] Konference Žernov, 15.4.2010

[53] *Plán péče o chráněnou krajinnou oblast Žďárské vrchy*. Správa CHKO Žďárské vrchy, 1994. 119 s. Dostupné také z WWW: <<http://www.zdarskevrchy.ochranaprirody.cz/res/data/010/001942.pdf>>.

[54] SPRÁVA CHKO ŽĎÁRSKÉ VRCHY: ZÁLIŠ, Zdeněk. *Re: BUKÁČEK, Roman; MATĚJKA, Petr. Ochrana krajinného rázu CHKO Žďárské vrchy : Preventivní hodnocení - krajinné celky*. [elektronická pošta]. Message to: Pešoutová Martina. 31 March 2010 [cit. 2010-03-31]. Osobní komunikace.

[55] SPRÁVA CHKO ŽĎÁRSKÉ VRCHY: ZÁLIŠ, Zdeněk. *Re: Zhodnocení Programu péče o krajinu v CHKO Žďárské vrchy v letech 2004-2009*. [elektronická pošta]. Message to: Pešoutová Martina. 25 March 2010 [cit. 2010-03-26]. Osobní komunikace.

[56] SPRÁVA CHKO ŽĎÁRSKÉ VRCHY: *Výroční zprávy CHKO Žďárské vrchy za roky 2004 – 2005*. [poštovní zásilka]. Packet to: Pešoutová Martina. Osobní korespondence.

[57] AOPK ČR: HAUSENBLASOVÁ, Jitka. *Re: Výkon státní správy Správou CHKO Žďárské vrchy*. [elektronická pošta]. Message to: Pešoutová Martina. 20 Apr 2010 [cit. 2010-04-20]. Osobní komunikace.

[58] MĚSTSKÝ ÚŘAD ŽĎÁR NAD SÁZAVOU: FARONOVÁ Darina. *Re: Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Žďár nad Sázavou*. [elektronická pošta]. Message to: Pešoutová Martina. 09 Apr 2010 [cit. 2010-04-10]. Osobní komunikace.

[59] *Správa Národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava* [online]. c2008 [cit. 2010-04-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.npsumava.cz/>>.

[60] MIKO, Ladislav; HOŠEK, Michael. *Příroda a krajina České republiky. Zpráva o stavu 2009*. 1. vydání. Praha : Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2009. 102 s. ISBN 978-80-87051-70-2. Dostupné také z WWW: <<http://www.ochranaprirody.cz/res/data/183/023607.pdf>>.

[61] Česko. Ministerstvo pro místní rozvoj. Vyhláška č. 500 ze dne 10. listopadu 2006, o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006, částka 163, s. 6911-6952. Dostupný také z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2006/sb163-06.pdf>>. ISSN 1211-1244

[62] *Jak stavět v CHKO - Praktická příručka pro stavebníky*. Publikace vydané či připravené Správou CHKO Broumovsko [online]. 2006 [cit. 2010-04-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.broumovsko.ochranaprirody.cz/res/data/086/012208.pdf>>.

SEZNAM GRAFŮ, OBRÁZKŮ A TABULEK

Graf 1	Rozložení prostředků z Programu péče o krajinu během let 2005 - 2009	- 53 -
Graf 2	Vývoj výkonu státní správy správou CHKO Broumovsko v letech 2000-2009	- 55 -
Graf 3	Rozložení prostředků z Programu péče o krajinu během let 2004 - 2008	- 66 -
Graf 4	Vývoj výkonu státní správy správou CHKO Žďárské vrchy v letech 2004-2009	- 67 -
Obrázek 1	Územní působnost správ CHKO s vyznačením území CHKO Broumovsko	- 42 -
Obrázek 2	Mapa zonace CHKO Broumovsko	- 43 -
Obrázek 3	Územní působnost správ CHKO s vyznačením území CHKO Žďárské vrchy	- 46 -
Tabulka 1	Výkon státní správy správ CHKO v letech 2000-2008	- 41 -
Tabulka 2	Rozložení jednotlivých zón v CHKO Broumovsko	- 43 -
Tabulka 3	Podíl území CHKO Broumovsko na rozloze Královéhradeckého kraje	- 44 -
Tabulka 4	Podíl území CHKO Broumovsko na rozloze České republiky	- 44 -
Tabulka 5	Procentní zastoupení jednotlivých kultur na území CHKO Broumovsko	- 45 -
Tabulka 6	Rozložení jednotlivých zón v CHKO Žďárské vrchy	- 47 -
Tabulka 7	Podíl území CHKO Žďárské vrchy na rozloze kraje Vysočina	- 47 -
Tabulka 8	Podíl území CHKO Žďárské vrchy na rozloze České republiky	- 47 -
Tabulka 9	Odstupňovaná ochrana krajinného rázu v CHKO Broumovsko	- 51 -
Tabulka 12	Vývoj výkonu státní správy v letech 2004 - 2009	- 67 -

SEZNAM PŘÍLOH

- PŘÍLOHA 1 Seznam chráněných krajinných oblastí v ČR
- PŘÍLOHA 2 Aktuální procentní rozložení ploch CHKO a soustavy Natura 2000
- PŘÍLOHA 3 Sledované jevy územně analytických podkladů obcí
- PŘÍLOHA 4 Jak stavět v CHKO Broumovsko
- PŘÍLOHA 5 Plakát ke konferenci v Žernově

PŘÍLOHA 1

Seznam chráněných krajinných oblastí ČR včetně roku a způsobu vyhlášení

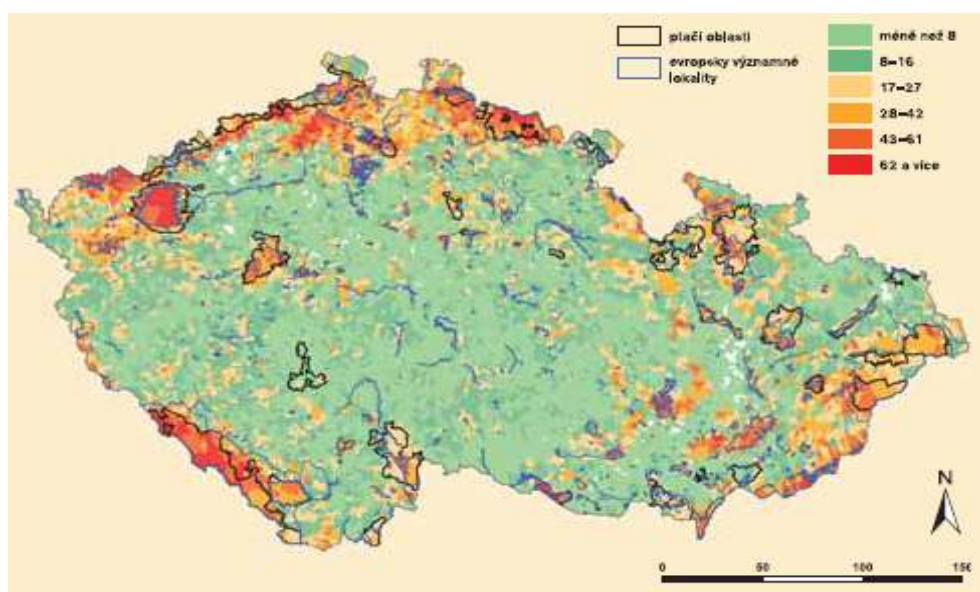
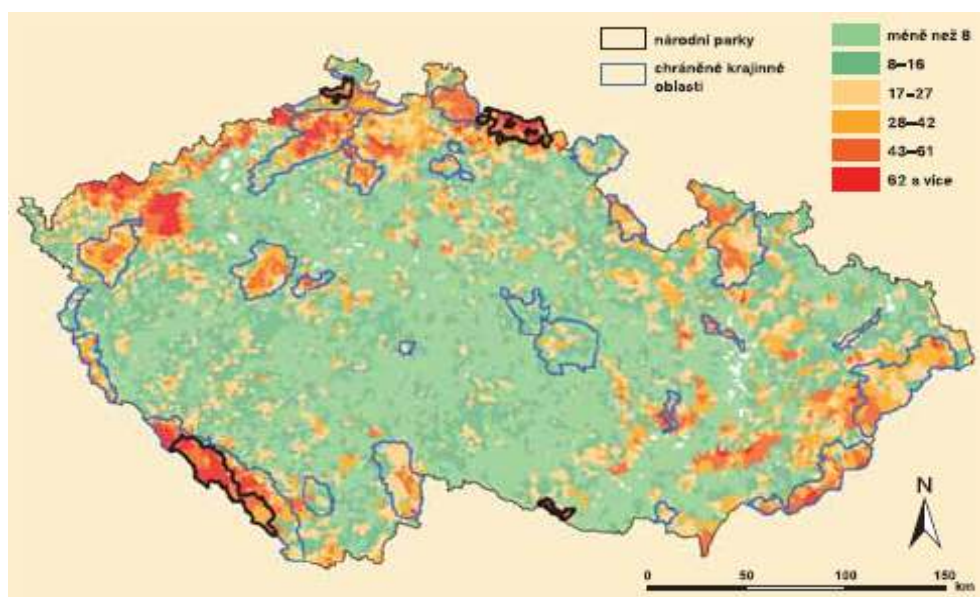
CHKO	Rok a způsob vyhlášení	
Beskydy	1973	Výnos ministerstva kultury č. 5373/73 Sb.
Bílé Karpaty	1980	Výnos ministerstva kultury č. 17644/80 Sb.
Blaník	1981	Výnos ministerstva kultury č. 17332/81 Sb.
Blanský les	1989	Vyhláška ministerstva kultury č. 197/1989 Sb.
Broumovsko	1991	Vyhláška MŽP č. 157/1991 Sb.
České středohoří	1976	Výnos ministerstva kultury č. 6883/76.
Český kras	1972	Výnos ministerstva kultury č. 4947/72-II/2.
Český les	2005	Nařízení vlády č. 70/2005 Sb.
Český ráj	1955	Nařízení vlády č. 508/2002 Sb.
Jeseníky	1969	Výnos ministerstva kultury č. 9886/69-II/2.
Jizerské hory	1967	Výnos ministerstva kultury č. 13853/67.
Kokořínsko	1976	Výnos ministerstva kultury č. 6070/76
Křivoklátsko	1978	Výnos ministerstva kultury č. 21972/78.
Labské pískovce	1972	Výnos ministerstva kultury č. 4946/72-II/2.
Litovelské Pomoraví	1990	Vyhláška MŽP č. 464/1990 Sb.
Lužické hory	1976	Výnos ministerstva kultury č. 6927/76.
Moravský kras	1956	Výnos ministerstva školství a kultury č. 18001/55-A/6.
Orlické hory	1969	Výnos ministerstva kultury č. 16368/69.
Pálava	1976	Výnos ministerstva kultury č. 5790/76.
Poodří	1991	Vyhláška MŽP č. 155/1991 Sb.
Slavkovský les	1974	Výnos ministerstva kultury č. 7657/74.
Šumava ²⁰	1963	Výnos Ministerstva školství a kultury č. 53855/63.
Třeboňsko	1979	Výnos ministerstva kultury č. 22737/79.
Žďárské vrchy	1970	Výnos ministerstva kultury 8908/70-II/2.
Železné hory	1991	Vyhláška MŽP č. 156/1991 Sb.

zdroj: [22, <http://www.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=1330>],
[59, <http://www.npsumava.cz/1261/sekce/zakladni-udaje/>]

²⁰ Od vyhlášení NP Šumava v roce 1991 tvoří CHKO Šumava ochranné pásmo NP Šumava.

PŘÍLOHA 2

Aktuální procentní rozložení ploch CHKO a soustavy Natura 2000

Vysvětlení:

Horní obrázek znázorňuje zvláště chráněná území v ČR. Největší plochu zaujímají svou rozlohou 10 887 km² CHKO (13,8 % rozlohy státu). Národní parky zaujímají 1 191 km² (1,51 % rozlohy státu). Spodní obrázek zobrazuje pokrytí státu územní soustavou Natura 2000. Ta zaujímá celkově rozlohu 10 486 km² (13,3 % území státu), z toho 9 684 km² (12,27 % rozlohy státu) je tvořeno ptačími oblastmi a 7 251 km² (8,45% rozlohy státu) evropsky významnými lokalitami. Rozdílný součet je odůvodněný částečnými překryvy obou kategorií. [60, s. 17, 19]

PŘÍLOHA 3

Územně analytické podklady obcí - podklad pro rozbor udržitelného rozvoje území (zdroj: [61, příloha č. 1, část A])

1. zastavěné území
2. plochy výroby
3. plochy občanského vybavení
4. plochy k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území
5. památková rezervace včetně ochranného pásma
6. památková zóna včetně ochranného pásma
7. krajinná památková zóna
8. nemovitá kulturní památka, popřípadě soubor, včetně ochranného pásma
9. nemovitá národní kulturní památka, popřípadě soubor, včetně ochranného pásma
10. památka UNESCO včetně ochranného pásma
11. urbanistické hodnoty
12. region lidové architektury
13. historicky významná stavba, soubor
14. architektonicky cenná stavba, soubor
15. významná stavební dominanta
16. území s archeologickými nálezy
17. oblast krajinného rázu a její charakteristika
18. místo krajinného rázu a jeho charakteristika
19. místo významné události
20. významný vyhlídkový bod
21. územní systém ekologické stability
22. významný krajinný prvek registrovaný, pokud není vyjádřen jinou položkou
23. významný krajinný prvek ze zákona, pokud není vyjádřen jinou položkou
24. přechodně chráněná plocha
25. národní park včetně zón a ochranného pásma
26. chráněná krajinná oblast včetně zón
27. národní přírodní rezervace včetně ochranného pásma
28. přírodní rezervace včetně ochranného pásma
29. národní přírodní památka včetně ochranného pásma
30. přírodní park

- 31.přírodní památka včetně ochranného pásma
- 32.památný strom včetně ochranného pásma
- 33.biosférická rezervace UNESCO, geopark UNESCO
- 34.NATURA 2000 - evropsky významná lokalita
- 35.NATURA 2000 - ptačí oblast
- 36.lokality výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem
- 37.lesy ochranné
- 38.les zvláštního určení
- 39.lesy hospodářské
- 40.vzdálenost 50 m od okraje lesa
- 41.bonitovaná půdně ekologická jednotka
- 42.hranice biochor
- 43.investice do půdy za účelem zlepšení půdní úrodnosti
- 44.vodní zdroj povrchové, podzemní vody včetně ochranných pásem
- 45.chráněná oblast přirozené akumulace vod
- 46.zranitelná oblast
- 47.vodní útvar povrchových, podzemních vod
- 48.vodní nádrž
- 49.povodí vodního toku, rozvodnice
- 50.záplavové území
- 51.aktivní zóna záplavového území
- 52.území určené k rozlivům povodní
- 53.území zvláštní povodně pod vodním dílem
- 54.objekt/zařízení protipovodňové ochrany
- 55.přírodní léčivý zdroj, zdroj přírodní minerální vody včetně ochranných pásem
- 56.lázeňské místo, vnitřní a vnější území lázeňského místa
- 57.dobývací prostor
- 58.chráněné ložiskové území
- 59.chráněné území pro zvláštní zásahy do zemské kůry
- 60.ložisko nerostných surovin
- 61.poddolované území
- 62.sesuvné území a území jiných geologických rizik
- 63.staré důlní dílo

64. staré zátěže území a kontaminované plochy
65. oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší
66. odval, výsypka, odkaliště, halda
67. technologický objekt zásobování vodou včetně ochranného pásma
68. vodovodní síť včetně ochranného pásma
69. technologický objekt odvádění a čištění odpadních vod včetně ochranného pásma
70. síť kanalizačních stok včetně ochranného pásma
71. výroba elektřiny včetně ochranného pásma
72. elektrická stanice včetně ochranného pásma
73. nadzemní a podzemní vedení elektrizační soustavy včetně ochranného pásma
74. technologický objekt zásobování plynem včetně ochranného a bezpečnostního pásma
75. vedení plynovodu včetně ochranného a bezpečnostního pásma
76. technologický objekt zásobování jinými produkty včetně ochranného pásma
77. ropovod včetně ochranného pásma
78. produktovod včetně ochranného pásma
79. technologický objekt zásobování teplem včetně ochranného pásma
80. teplovod včetně ochranného pásma
81. elektronické komunikační zařízení včetně ochranného pásma
82. komunikační vedení včetně ochranného pásma
83. jaderné zařízení
 - objekty nebo zařízení zařazené do skupiny A nebo Bs umístěnými nebezpečnými
84. látkami 4)
85. skládka včetně ochranného pásma
86. spalovna včetně ochranného pásma
87. zařízení na odstraňování nebezpečného odpadu včetně ochranného pásma
88. dálnice včetně ochranného pásma
89. rychlostní silnice včetně ochranného pásma
90. silnice I. třídy včetně ochranného pásma
91. silnice II. třídy včetně ochranného pásma
92. silnice III. třídy včetně ochranného pásma
93. místní a účelové komunikace
94. železniční dráha celostátní včetně ochranného pásma
95. železniční dráha regionální včetně ochranného pásma

- 96.koridor vysokorychlostní železniční trati
- 97.vlečka včetně ochranného pásma
- 98.lanová dráha včetně ochranného pásma
99. speciální dráha včetně ochranného pásma
- 100.tramvajová dráha včetně ochranného pásma
- 101.trolejbusová dráha včetně ochranného pásma
- 102.letiště včetně ochranných pásem
- 103.letecká stavba včetně ochranných pásem
- 104.vodní cesta
- 105.hraniční přechod
- 106.cyklostezka, cyklotrasa, hipostezka a turistická sezka
- 107.objekt důležitý pro obranu státu včetně ochranného pásma
- 108.vojenský újezd
- 109.vymezené zóny havarijního plánování
- 110.objekt civilní ochrany
- 111.objekt požární ochrany
- 112.objekt důležitý pro plnění úkolů Policie České republiky
- 113.ochranné pásmo hřbitova, krematoria
- 114.jiná ochranná pásma
- 115.ostatní veřejná infrastruktura
- 116.počet dokončených bytů k 31.12. každého roku
- 117.zastavitelná plocha
- 118.jiné záměry

další dostupné informace, např. průměrná cena m² stavebního pozemku v členění podle katastrálních území, průměrná cena m²zemědělské půdy v členění podle katastrálních území

JAK STAVĚT V CHKO

PRAKTICKÁ PŘÍRUČKA PRO STAVEBNÍKY

Rady pro stavebníky

Architektonické principy tradičních staveb
v CHKO Broumovsko

1. Umístění staveb

- Orientace stavby hřebenem rovnoběžně s vrstevnicemi s možným natočením podle ideálního osvětlení stavby.
- Plynulé zapojení stavby do terénu bez rovníků svazitého terénu do ideální roviny.
- Minimalizace zpevněných ploch a technických terénních úprav.

2. Velikost staveb

- Podlažnost přizemí + podkrovní; v městské zástavbě přizemí + patro + podkrovní.
- Základní hmota domu obdélného půdorysu o poměru stran cca 1 : 2 – 2 : 3; tvar půdorysu možný i do L nebo T, avšak vždy se zdůrazněním hlavního obdélného traktu domu.

3. Tvar a proporce

- Jednoduchá rovnoměrná sedlová střecha o sklonu 38° – 45° (v některých částech CHKO možno s polovalbou) s hřebenem v podélné ose půdorysu; hmota vikýřů nepřekračuje hmotu střechy. Střešní okna jsou možná, stejně jako vikýře plynule začleněné do plochy střechy.
- Nasazení střechy buď v úrovni stropu přizemí nebo s místně tradiční nadezdívkou (půštokem).
- Umístění kominy co nejbliže hřebenu střechy.
- Celkově jednoduchý tvar stavby bez provozně problematických balkonů, lodžii, arkýřů.
- Přistavby buď s mírně naloženým ramenem střechy nebo jako kolmý trakt s rovnoměrnou sedlovou střechou sklonu 38° – 45°.

4. Skladobnost a materiál fasády a střechy

- Kompozičně vyvážené řešení hlavní štítové stěny (velikost, tvar a uspořádání prvků, zejména oken); tradiční je osově souměrné podle všíslé osy procházející hřebenem střechy.
- Tradiční materiály – dřevo v tradičním zpracování (roubení z hraných trámů bez nárožních přesahů), hládká omítka světlejších odstínů, kámen (místní).
- Tradiční způsoby dešťání štítů – tesařským způsobem, tj. širokými všíslými prkny s latěm na spárách nebo světlými vzájemně překládanými prkny, eventuelně profilovanými palubkami; barva v odstínech nekonzurujících barevností přírody (např. střední a tmavé odstíny hnědé).
- Neutrální tmavé matné střešní krytiny (šedé, černé, hnědé) na Policku, Teplicku; červené odstíny (pálené tašky) většinou v obcích Broumovské kotliny.

Odchyčky jsou možné v případě respektování stávajícího konkrétního prostředí okolní zástavby, návaznosti na kvalitní okolní zástavbu či na terénní konfiguraci nebo např. v případě prokazatelně energeticky úsporného řešení, které zároveň respektuje místní prostředí.

5. Čištění odpadních vod

Záměr výstavby domu je také limitován způsobem čištění odpadních vod. Ne všude je možné napojení na obecní kanalizaci s centrální čistírnou odpadních vod (ČOV). Pokud je v dosahu vodnatý tok, jeho možné zatížení potvrdí propočet směšovací rovnic provedený autorizovaným projektantem vodních staveb. Poté lze instalovat domovní ČOV a zaústit ji do toku. Nebude-li další zatížení toku možné např. s ohledem na zvlášť chráněné živočichy nebo žádná vodotěle v dosahu není, je třeba hledat jiná řešení – např. vegetační čistírny, s podmokem či žumpou na vyvážení.

Co s sebou

- Zákreš stavby do pozemkové mapy s vazbou na okolní pozemky
- Jednoduchá projektová dokumentace stavby obsahující i architektonické začlenění stavby do krajiny (skici)
- Fotografie dokumentující současný stav pozemku nebo stavby (v širší vazbě)
- Stanovisko příslušné obce (města) k navrhované stavbě
- U staveb s provozním, výrobním nebo technickým zařízením i údaje o provozu včetně základních technických parametrů
- Přesvědčivá moc, nechť-li se stavebník zastupovat zmocněncem

Formulář žádosti naleznete na webových stránkách Správy CHKO Broumovsko

SCHKO Broumovsko, Jak stavět v CHKO
vydala Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Správa CHKO Broumovsko
Ledňujská 59, 549 54 Pollice nad Metují
tel.: 491 549 020, fax: 491 549 034
e-mail: broumov@schko.cz
www.broumovsko.ochranaprirody.cz
www.broumovsko.schko.cz

Vytvořeno v Scribus
Náklad 2000 ks
listopad 2006

Jak stavět v CHKO Broumovsko

Abyste krajina Broumovska zachovala svou malebnost, měly by i stavební zásahy cítit její dosud dochovaný ráz. Ke stavební činnosti v CHKO je nutný souhlas Správy CHKO dle § 44 zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Vzhled a umístění stavby jsou posuzovány dle § 12 zákona, kterým je ošetřena ochrana krajinného rázu. Krajinný ráz je přírodní, kulturní a historickou charakteristikou oblasti. Je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Při plánování staveb je třeba dbát na zachování významných krajinných prvků (lesy, toky, nívy, atp.), zvláště chráněných území (národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, přírodní památky), kulturních dominant krajiny, harmonického měřítka a biotopů zvláště chráněných rostlin a živočichů.

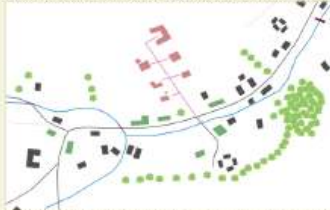
Jak bychom tedy měli stavět, přestavovat, rekonstruovat, abychom co nejlépe zažili svůj záměr do krajiny? Napovědět může tento materiál.

Velmi zdařile zrekonstruovaná venkovská chalupa

Kde stavět aneb trochu urbanismu

Stavební činnost je koncepčně usměrňována územními plány (ÚP). Většina obcí v CHKO Broumovsko má ÚP schválený, nebo rozpracovaný. V každém ÚP jsou plochy navržené k zastavění - zastavitelné území. Na tyto vymezených pozemcích lze stavět, ve však kolik. Využití jednotlivých ploch je omezeno regulačními, což znamená, že např. na ploše vymezené pro bydlení venkovského typu nelze postavit výrobu, sklad nebo zemědělskou stavbu. Mimo vymezené zastavěné a zastavitelné území obce (města) se nachází volná krajina, která je NEZASTAVITELNÁ. Zpracovatelé ÚP společně s obcí (městem) navrhnou plochy vhodné k zastavění. Bývají

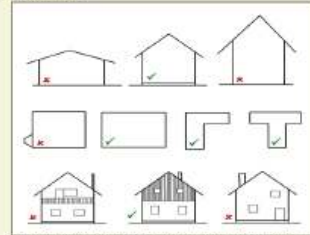

Vhodné (zelené) a nevhodné (červené) umístění staveb ve struktuře lánové vsi

to proluky, zhořelosti a plochy bezprostředně navazující na stávající zastavbu, které dotvářejí typický tvar obce. Pro CHKO Broumovsko jsou charakteristické lánové obce, které jsou budovány podél toků a místních komunikací, tvoří dlouhou ves v údolí, případně těsně nad hranou údolí. Z hlediska ochrany krajinného rázu je proto vhodné využít

prostor mezi stávajícími domy, či „prodloužit“ ves v její ose (podél toku, komunikace), je však naprosto nepřijatelné vytvářet nová sídla případně satelity bez návaznosti na stávající zastavbu.

Proporce domu

Vhodné a nevhodné sklon střech, půdorysů a členění štítových zdí domů

Tak jako jiné v Čechách i na Broumovsku se vyvinula vesnická architektura vyznačující se těmito typickými znaky: výrazné obdélníkové půdorys, počet podlaží, sklon střechy, orientace štítu. Ale i v naší oblasti můžeme nalézt odlišnosti, které jsou vázány na konkrétní místo. Jinak vypadají domy

Bungalov, který mezi vesnické domy nikdy nezapadne

Vhodné řešení přístavby

Nevhodné řešení přístavby

Město nebo ves

Zastavbu můžeme rozdělit na typicky vesnickou, městskou a příměstskou. Ve městech a jejich okrajích vyrůstá mnohem větší počet novostaveb než na vesnicích, což je dáno dopravní obslužností, pracovními příležitostmi a větší koncentrací obyvatel. Město se do krajinného rázu uplatňuje jako celek a není proto kláden tak velký důraz na vzhled jednotlivých domů, jako na vsi. Vesnice Broumovska byly stavěny podél přirozených os (cesty, toky) a díky tomu mají lánový charakter s rozvolněnou zastavbou. Na celkovém vzhledu sídla se každý jednotlivý dům výrazně projevuje, proto je nutné, aby novostavby i rekonstrukce respektovaly dochovaný ráz obce a typické proporce vesnických domů a nevytvářely z jejich obrysu.

Vše dům se otevírá do krajiny na desítky let. Pokud bude dostatečně nadčasový, může být za sto let hýčkanou ozdobou obce, ve které jste se rozhodli žít.

v Broumovské kotlině, kde se uplatňují více zděné statky broumovského typu a jinak na Policko a Teplickou, kde nacházíme spíše skromnější roubené, či zděné stavby. I časová období nabízejí své typy, např. přelom 19. a 20. století vnesl na Broumovsko dům stavěný podle německého vzoru, který je vyšší a má mírnější sklon střechy.

Po 2. světové válce se stavěly domy nerespektující zaběhla tradice venkovské zastavby. Domy často patrové, nekalkulované na téměř čtvercovém půdoryse se sedlovými, valbovými, stanovými střechami. Štítové domy postrádající řád a symetrii, okna uspořádaná náhodně a vymykající se harmonickému členění fasád venkovských domů. Bohužel i dnešní trendy výstavby „junglařů“, domů s nízkou valbovou střechou a nevyužitým podkrovím, se podobně vymykají.

Ale dnes lze rodinné a bytové domy na vsi stavět tak, aby respektovaly znaky venkovské zastavby a vyhovovaly současným požadavkům investorů.

Na barvě záleží

Dům se v okolí krajiny uplatňuje nejen svými proporcemi (výškou, půdorysem, sklonem střechy), ale také barvou. Při běžných pohledech je to barva fasády a střechy, při detailových pohledech potom především barva střechy. Vesnické domy se zastřešovaly slámenými došky, dřevěnými šindlemi nebo štipanou břidlicí, což byly barevně neutrální přírodní materiály. Teprve počátkem 19. století přichází na řadu plátně krytina cihlové barvy, která je rozšířená na střechách domů Broumovska. Ve dvacátém století přichází eternit, který je šedý, tedy opět barevně neutrální. Naproti tomu v dnešní době moderních materiálů a nových technologií trh nabízí nespočet střechových krytin v různých barevných variacích: krytiny rudé, brázdově zelené, modré a žluté, které budou na vesnických domech vždy cizorodým prvkem. Každá žena ví, že s demou sukni šláš jakoukoliv halenku. I pro barevné kombinace střechy a fasády domu platí, že ve střídmosti je krása.

Co by mělo zaujmout více: panorama skal nebo zářivě červená střecha?

Balkony a lodžie

Bydlení na vesnici je příjemné. Člověk může být blíž přírodě, být více její součástí. Otevře dveře a ocitne se na zahradě, nepotřebuje balkon či lodžii, která je ve městě často jediným prvkem umožňujícím spojení s okolním prostředím. Ve vesnici přičítají venkovní místo se na vesnici ve 2. polovině 20. století balkony nebo lodžie stavěly hojně. Vznikaly tak na střeše přilepky garáže, verandy, nebo ve štítě. Až na výjimky je nikdo nepoužívá. Proč sedět u kávy na balkóně, když je možné vyjít na zahradu pod příjemně ševelící strom. Stejně jako by do Alp nezapadl statek broumovského typu, tak oze působí na nezapadl domek Broumovska alpský balkon.

Dům, který se proporcí nehodí do venkovské zastavby

Zahrady a oplocení

K venkovskému domu patří zahrada a v ní ovocné a listnaté stromy. Sady, zahrady a meze s remízky obklopují vesnice a tvoří tak plynulý přechod do okolní volné krajiny. Stromy na zahradě dokáží velmi výrazně zpříjemnit prostředí. Poskytují stín, ochluzují prach, zvyšují vzdušnou vlhkost a navíc tvoří domov mnoha živočichů, kteří jsou v naší krajině módními ještěňanů, živé plochy z tují a smrků, či imitace příkrovových skupků vyplněných neprostupnou pařezáhou, která má zajistit neprostě současně majitele. Místnou venkovskou zahradu lépe dotvoří ovocné stromy, stín poskytující velké stromy např. lípa, jasan a javor oběhnané obyčejným plátkovým plotem.

Doplňkové stavby

I doplňkové stavby jako jsou garáže, kůlny, pergoly, atp. podléhají uvedeným kritériím ochrany krajinného rázu a lze je navrhnout a umístit tak, aby do okolí krajiny vhodně zapadly.

Nevhodné oplocení na vsi

Člověk je součástí přírody, ale ne vždy se k ní chová pokorně a s úctou. Snaha kopírovat místo ve vesnici krajinně vůbec neprospívá.

Někteří stavebníci nemají jasnou představu o svém novém domě, který bude stát na vesnici. Hledají inspiraci, na nových příměstských sídlištích a prohlížejí si katalogy typových domů. Proč nehlédnout inspiraci v místě? Naši předkové stavěli cihlové a funkční. Dnes kládeme důraz na pohodlí, které je s použitím současných technologií dosažitelné i při respektování tradičních proporcí domů. Co se stane, až dnešní katalogové domy vyjdou z módy? Vycházíme z proporcí domů byly prověřenými, které do naší krajiny zapadají a stanou se její harmonickou součástí.

Zachovaný krajinný ráz je vývozním artiklem Broumovska. Pokud vesnice obkrouží obrube katalogových domů, v čem bude Broumovsko nezaměnitelné, jedinečné?

Zdařilá novostavba domu venkovského typu

Centrum rozvoje Česká Skalice Vás zve na závěrečnou konferenci k projektu „Harmonie kulturní krajiny na území NPP a NKP Babiččino údolí“, konanou pod záštitou Města Česká Skalice

ŽIVOT A PODNIKÁNÍ

v chráněných územích

Město Česká Skalice

ve čtvrtek 15. dubna 2010 od 9 do 16 hodin
v prostorách sokolovny na Žernově

První část konference bude věnována životu a podnikání v chráněných územích při dodržování principů udržitelného života. Po obědě bude následovat terénní exkurze po Babiččině údolí s odborným výkladem.

PROGRAM KONFERENCE:

8:30 registrace účastníků konference

9:00 Zahájení konference

a vystoupení organizátorů akce

9:30 1. BLOK

Město Česká Skalice

– Ing. Josef Daňša

Součinnost samosprávy v chráněných územích

CHKO Broumovsko

– Ing. Hana Heinzelová

Život a podnikání v chráněných územích

– Mgr. Petr Köppl

Návštěvnická střediska ochrany přírody, místo kde si podnikání a ochrana přírody podávají ruku?

– Ing. Petr Kuna

Management mimolesní zeleně v NPP Babiččino údolí

AOPK Hradec Králové

– RNDr. Blanka Mikátová

Kdo žije v Babiččině údolí aneb stručný průřez faunou NPP BÚ

NP Stolové hory

– Dr Zbigniew Golab

Podnikání a příroda Národního parku Stolové Hory

11:00 Přestávka s občerstvením

11:30 2. BLOK

Lesy České republiky – lesní správa

Rychnov n. Kn. – Ing. Jana Trejtnarová

Činnost LČR LS Rychnov nad Kněžnou v Babiččině údolí

Výzkumný ústav lesního hospodářství

a myslivosti, v.v.i., Výzkumná stanice

Opočno – Ing. Jiří Souček, Ph.D.

Vývoj lesních porostů na kontrolních plochách v oblasti Babiččina údolí

Hnutí Duha Podorlicko

– Mgr. Michal Gerža

Pravidla chování turistů v chráněných územích, aneb jak nešlápnout vedle

Sdružení chovatelů ovcí a koz ČR

– Mgr. Jan Kováč

Přínosy a dopady hospodaření v CHKO ve světle trvalého ekonomického růstu

Agentura pro rozvoj Broumovska

– Jan Školník, MBA

Vize, spolupráce a odpovědnost jako hybná síla rozvoje regionu

Academia Mercurii,

soukromá střední škola s.r.o., Náchod

– Ing. Anna Ptáčková

Reálné podnikání studentů cestovního ruchu

Obec Jivka – starosta Jiří Gangur

Uvedení příkladů z praxe z pohledu starosty obce v chráněném území

13:30 Polední pauza s obědem

14:30 3. BLOK - EXKURZE

Pro přihlášené účastníky je zajištěno občerstvení a autobusová doprava z České Skalice na Žernov a zpět.

Počet volných míst omezen. Pokud máte zájem se zúčastnit konference, kontaktujte nás: tel. 491 451 116, email: martina.vlachova@centrumrozvoje.eu, www.centrumrozvoje.eu

PODPOŘENO GRANTEM Z ISLANDU, LICHTENŠTEJNSKA A NORSKA V RÁMCÍ FINANČNÍHO MECHANISMU EHP A NORSKÉHO FINANČNÍHO MECHANISMU PROSTŘEDNICTVÍM NADACE ROZVOJE OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI.

nadace rozvoje občanské společnosti